

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

katedra anglistiky

Michaela Tůmová

**TOUGH-MOVEMENT A MEDIOPASIVUM V SOUČASNÉ
ANGLIČTINĚ
DIPLOMOVÁ PRÁCE**

Knihovna JU - PF

3 1 1 5 1 7 1 6 6 7

Vedoucí práce: PhDr. Vladislav Smolka

České Budějovice 2005

Anotace

V první části práce je uvedeno základní vymezení termínu sloveso. Dále je zařazena charakteristika tranzitivních/intranzitivních sloves, kategorie slovesného rodu a jeho souvislost a spojitost s reflexivitou.

V další části práce jsou nastíněny způsoby tvoření a možnosti užití mediopasivních konstrukcí a konstrukcí tough-movement. Do práce je zařazeno pojetí mediopasíva a konstrukcí tough-movement u jednotlivých českých i světových lingvistů.

Cílem diplomové práce je zmapovat rozsah užívání mediopasíva a konstrukcí tough-movement v textech různých funkčních stylů (administrativní, odborný, publicistický a umělecký styl). Vysledovat vliv syntaktického uspořádání mediopasivních konstrukcí a konstrukcí tough-movement na sémantiku věty v daném kontextu.

Vše se průběžně prolíná s konkrétními příklady, na kterých je pozorovaný jev blíže popsán.

Annotation

The first part of the diploma thesis defines the general meaning of verbs and explores the characteristics of verbal categories, e.g. of transitivity and intransitivity, genus verbi (active and passive voice), reflexivity, etc.

The following part describes the structural properties and usage of mediopassive and tough-movement constructions. It also offers a survey of treatment of these structures by several Czech and English linguists.

The aim of the thesis was to determine the frequency and the range of mediopassive and tough-movement constructions in different text types (administrative, technical, journalistic, artistic), and to describe the influence of their syntactic setup on their semantic content.

The phenomena explored are demonstrated and illustrated on authentic examples throughout the thesis.

Děkuji PhDr. Vladislavu Smolkovi za konzultace, rady a připomínky, které mi napomohly při zpracování diplomové práce.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Tough-movement a mediopasívum* v současné angličtině vytvořila samostatně a uvádím v ní všechny zdroje, které podstatně přispěly k jejímu vzniku.

Michaela Tůmová

Obsah

<i>Úvodem</i>	<i>1</i>
1. ANGLICKÉ SLOVESO	2
1.1. Slovesa plnovýznamová.....	2
1.2. Slovesa tranzitivní.....	3
1.2.1. Valence sloves.....	3
1.2.2. Reflexivita.....	5
1.3. Slovesa intransitivní.....	8
2. SLOVESNÝ ROD.....	17
2.1. Pasivum.....	17
2.2. Funkce trpného rodu.....	21
2.3. Formy pasíva.....	23
2.4. Zvláštní kategorie anglického rodu – Mediopasívum.....	31
2.5. Shrnutí pasívního rodu.....	34
3. MEDIOPASIVUM.....	36
4. TOUGH-MOVEMENT.....	43
4.1. Tvoření a užití konstrukcí tough-movement.....	43
4.2. Adjektiva v konstrukcích tough-movement.....	45
4.3. Adverbia v konstrukcích tough-movement.....	46
4.4. Tough-movement a infinitiv.....	47
5. VZTAH MEDIOPASIVA A KONSTRUKCE TOUGH-MOVEMENT.....	52
5.1. Typologie konstrukcí tough-movement dle R. Quirka.....	58
5.2. Typologie konstrukcí tough-movement dle L. Duškové.....	61
5.3. Shrnutí konstrukcí tough-movement.....	67
<i>Závěr</i>	<i>70</i>
<i>Přílohy</i>	
<i>Přehled použité literatury</i>	

ÚVODEM

„Latin has a good deal of grammar, but English has hardly any.“

„French has a well-defined grammar, but in English we're free to speak as we like.“

„Jespersen wrote a good grammar, and so did Kruisinga.“

„Chomsky developed a transformational grammar that differed considerably from earlier grammars.“¹

Na začátek mi dovoluji několik citátů, které zběžně charakterizují anglickou gramatiku stejně jako vývoj kodifikované gramatiky anglického jazyka.

Gramatika – toto slovo ukrývá mnoho významů a skutečností. Zahrnuje jazykovědné disciplíny jako jsou syntax a morfologie, lexikologie, etymologie, stylistika aj. Gramatikou, zvláště syntaxí, se bude zabývat i celá následující práce.

První část práce postihuje gramatickou kategorii slovesa a jeho funkce ve větě. Vymezuje rozdíly mezi slovesy tranzitivními a intransitivními a to, jakou roli tato kategorie hraje v oblasti reflexivity, při tvoření slovesného rodu nebo dalších syntaktických konstrukcí.

Jednotlivé kapitoly obsahují charakteristiku konkrétního gramatického jevu, názorné příklady, případně jejich komentáře a citované názory jednotlivých lingvistů.

Jádrem celé práce jsou pak kapitoly podrobně popisující dvě syntaktické struktury – mediopasivum a tough-movement – definice a srovnání několika významných českých i světových lingvistů na toto téma.

K výběru tématu této práce nás přivedla skutečnost, že mediopasivní konstrukce a konstrukce tough-movement jsou z pohledu rodilého mluvčího češtiny velice zajímavé co do stavby, tvoření a užití; z hlediska výuky cizích jazyků i z hlediska užívání těchto konkrétních specifických konstrukcí v běžné mluvě tyto ovšem nejsou příliš časté.

Po části teoretické následuje souhrnný soupis vlastních poznatků v oblasti pozorování mediopasivních konstrukcí a konstrukcí tough-movement. Velice zajímavé bylo sledovat, v jakých kontextech a v jakých podobách se pozorované gramatické konstrukce reálně vyskytují.

¹ Quirk, R.: A Comprehensive Grammar of the English Language, s. 12-13

1. ANGLICKÉ SLOVESO

V anglickém jazyce je obecně sloveso jako slovní druh určeno svými morfologickými kategoriemi (osoba, číslo, čas, způsob). Podle toho, které z těchto kategorií sloveso vyjadřuje, má anglické sloveso tvar určitý nebo neurčitý.

Mimo kategorií morfologických je anglické sloveso určeno svojí syntaktickou funkcí. Z hlediska syntaktického má určitý tvar slovesný ve větě funkci přísudku. Z hlediska sémantického označuje sloveso děj nebo stav.²

Po stránce syntaktickosémantické, kdy jak už z označení vyplývá, půjde o propojení funkce slovesa ve větě a významového hlediska slovesa³, rozdělujeme slovesa na sponová⁴ a slovesa plnovýznamová.

1.1. Slovesa plnovýznamová

Plnovýznamová slovesa mohou být natolik významově úplná, že kromě podmětu ve větě nevyžadují žádné další doplnění = slovesa intransitivní, nepojí se s žádným předmětem.

Např. die, sneeze, shudder, it's raining – v tomto případě schází i podmět, *it* je zde jen formální element.⁵

Oproti tomu jiná plnovýznamová slovesa působí na nějaký objekt, to se syntakticky projevuje výskytem předmětu, popř. dvou předmětů nebo předmětu a příslovečného určení⁶ = slovesa tranzitivní.

² Určité slovesné tvary vyjadřují gramatickou shodu s podmětem v osobě a čísle, neurčité tvary (gerundium, participium, infinitiv) osobu a číslo nerozlišují. Neurčité tvary slovesné se také vyskytují v jiné funkci než přísudkové. Prostředky vyjadřující slovesné kategorie jsou zčásti syntetické zahrnující formální obměny slovesného základu, a zčásti analytické, tzn. kombinace některé flektivní formy s jedním či více pomocnými slovesy. Dušková.L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 165.

³ Po stránce syntaktickosémantické se slovesa s úplným souborem tvarů liší podle toho, zda jejich syntaktickosémantická struktura vyžaduje doplnění či nikoliv, a pokud je vyžaduje, jakého jsou druhu. Tamtéž, s. 206 Tím se dostáváme k dalšímu typologickému členění sloves – flektivní tvary pravidelné, tzv. slabá, pravidelná slovesa, flektivní tvary nepravidelné, tzv. silná, nepravidelná slovesa, slovesa pomocná, slovesa modální. Tamtéž, s. 166-180.

⁴ Sponová slovesa vyjadřují obecný vztah připsání vlastnosti nebo jiného příznaku svému subjektu. Lexikální význam sponových sloves je téměř nulový, sémantickou vyprázdněnost je nutné kompenzovat substantivním nebo adjektivním doplněním. Sponová slovesa se dělí na slovesa typu *be* a *become*. Tamtéž, s. 206.

⁵ tamtéž, s. 207

⁶ tamtéž, s. 207

1.2. Slovesa tranzitivní

Vlastní tranzitivní slovesa působí slovesným dějem na objekt, cíl. Existují rozmanité sémantické vztahy mezi slovesem a jeho předmětem. Slovesa vážící na sebe syntakticky i sémanticky jeden předmět nazýváme monotranzitivní slovesa. Jde o komplementaci slovesa předmětem přímým.⁷

Např. eat (light food), draw (a circle), read (a message), recognize (a former schoolmate)
(V-Od)

Přímý předmět jako větný člen je nejčastěji vyjádřen obecným pádem substantiva nebo jiného slovního druhu, který však také ve větě funguje jako substantivum. Pouze u osobních zájmen dochází k pozměnění morfologického tvaru slova a přímý předmět je vyjádřen zvláštním tvarem.

Např. I – me, he – him, she – her.

Na místě přímého předmětu mohou vystupovat i zvláštní konstrukce typu reflexivum, infinitiv, gerundium nebo věta vedlejší předmětná.⁸

1.2.1. Valence sloves

Četná slovesa vyžadují nebo připouští doplnění dvěma předměty, taková slovesa označujeme jako slovesa ditranzitivní.

a) Slovesa typu *give somebody something, buy him a book, tell me the truth, wish him the best* (V-Oi-Od)

V tomto případě jde o komplementaci slovesa předmětem přímým a nepřímým.

Nepřímý předmět je předmět typu dativního. Vyjadřuje druhého, zpravidla životného aktanta vedle předmětu přímého. Ve větě zaujímá místo před předmětem přímým. Za předmětem nepřímým stojí ve větě tehdy, jsou-li oba předměty vyjádřeny osobním zájmenem.⁹

Např. Give him the book × Give it to me.

⁷ tamtéž, s. 442

⁸ tamtéž, s. 430-431

⁹ tamtéž, s. 433

Předmět nepřímý většinou alternuje s předložkovým předmětem pojícím se s předložkou *to* nebo *for*. V anglickém jazyce lze dle tohoto kritéria vymezit skupiny sloves v závislosti právě na tom, zda nepřímý předmět alternuje s předložkovým předmětem s předložkou *to* nebo *for*.

TO: *bring, cause, drop, lend, sell, promise, show, tell, wish*

FOR: *buy, bring, call, change, choose, find, pour, save*

Jiná skupina sloves alternativní předložkovou vazbu nemají.

O: *Envy, forbid, forgive, refuse*¹⁰

Užití nepřímého předmětu jako předmětu předložkového závisí v anglickém jazyce také na slovesné rekcii.

Mimo sloves monotranzitivních a ditranzitivních existuje ještě skupina sloves komplexně tranzitivních, kdy sloveso na sebe váže více aktantů různého druhu.

Např.: *He put the book onto the shelf.* – (S-V-Od-A)

They made him the president. – (S-V-Od-Co)

b) Slovesa typu *accuse somebody of something* na sebe svoji strukturou váží také dva aktanty, jednoho aktanta zasaženého dějem přímo a druhého aktanta s různým vztahem k ději.

V takovémto případě mluvíme o komplementaci slovesa předmětem předložkovým¹¹.

Předložkový předmět se od předmětu přímého neliší ani po stránce syntaktické, ani po stránce sémantické. Předložkový předmět může mít stejnou formu jako předmět přímý, vyjadřuje se obdobnými prostředky (nejčastěji substantivem, zájmenem).

Předložkový předmět někdy alternuje s infinitivem, může se vyskytovat ve formě vedlejší věty.

Např. we agreed on an early start = we agreed to start early

Většinou však obě vazby nejsou zaměnitelné z důvodů konstrukčních nebo významových.

Např. I don't care much for television. Would you care to see the exhibition. Don't trouble about money. Don't trouble to see me off.

¹⁰ tamtéž, s. 434

¹¹ tamtéž, s. 442

Užití předložek u předmětu přímého nebo nepřímého závisí na slovesné rekcí anglických sloves.¹²

Oba předměty, přímý i předložkový, mají buď neměnnou formu,
např. convince sb. of sth., congratulate sb. on sth., cure sb. of sth., protect sb. from sth., remind sb. of sth., fill the bucket with water

nebo mohou mít formu jak přímého, tak předložkového předmětu
*např. he blamed the teacher for his failure – he blamed his failure on the teacher, provide a factory with modern equipment – provide modern equipment for a factory.*¹³

V kategorii doplnění slovesa přímým a předložkovým předmětem tvoří zvláštní sémantickou skupinu slovesa s lokativním předmětem.

*Např. load a coal on(to) a lorry, he pointed his finger at me, she wrapped her shoulders in her shawl.*¹⁴

K této skupině sloves, která na sebe vážou dva předměty, patří vazby sloves s předložkami, která už, dalo by se říci, patří do skupiny ustálených vazeb:

*Např. find fault with sb., lose sight of sb./sth., make fun of sb./sth., make use of sth., set fire to sth., take account of sth., take care of sb./sth., take notice of sth.*¹⁵

1.2.2. Reflexivita

Zvláštní typ tranzitivnosti nastává při koreferenci podmětu a předmětu (slovesa reflexivní).

Reflexivita v anglickém jazyce je vyjadřována pomocí zájmena *–self* (v množném čísle *–selves*). Užívání reflexivních vazeb je v anglickém jazyce těsně spjato s tranzitivitou sloves.

Reflexivní zájmeno se ve větné stavbě vyskytuje na pozici předmětu u tranzitivních sloves a ve větě se vztahuje k podmětu. Mimo to mohou mít reflexivní zájmena lexikální význam s funkcí zdůrazňovací. Vyjadřují tak jistou emfaticnost, záměr mluvčího podtrhnout, vyzdvihnout část promluvy. Pak mohou reflexivní zájmena ve větě vystupovat i na místě podmětu.

Např. I myself asked her.

Míru důrazu, emocionálního zabarvení a důležitosti reflexivního zájmena jako větného členu lze vyjádřit i slovním nebo větným přízvukem.¹⁶

¹² tamtéž, s. 441–442

¹³ tamtéž, s. 442

¹⁴ tamtéž, s. 443

¹⁵ tamtéž, s. 443

Osobní i reflexivní zájmeno vystupuje v tranzitivní konstrukci na místě předmětu, ovšem reflexivní zájmeno se vždy vztahuje k subjektu.

Např. She excused herself. – She excused her.

Jako předmět se mohou zájmena osobní i reflexivní vyskytnout zároveň.

*Např. he shot both his wife and himself.*¹⁷

Ve většině případů se reflexivní zájmeno vyskytuje u těch sloves, která váží předmět, ať už reflexivní nebo nereflexivní, tedy u sloves tranzitivních.

Např. to excuse somebody – to excuse oneself, to enjoy something – to enjoy oneself, to introduce somebody – to introduce oneself, to force somebody – to force oneself aj.

V anglickém jazyce na rozdíl od jazyka českého existuje velice malá skupina reflexivních sloves, která se vždy pojí s reflexivním zájmenem.

*Např. to absent oneself from, to avail oneself of, to betake oneself to, to bethink oneself to, to busy oneself with, to pride oneself on aj.*¹⁸

Užívání sloves reflexivních je v anglickém jazyce převážně fakultativní. Zvláštní skupinu reflexivních sloves tvoří z hlediska sémantického slovesa označující různé činnosti vykonávané na vlastním těle. Užití reflexivního slovesa ovšem na rozdíl od češtiny není striktní.

Např. holit se × shave (oneself), mýt se × wash (oneself), škrábat se × scratch (oneself).

Fakultativní užití reflexivních zájmen v těchto případech je možné proto, že děj vyjadřovaný slovesem se automaticky vztahuje k podmětu věty při absenci jiného aktanta.

Např. He washed (himself). × He washed (his dog).

Tuto skupinu sloves (*shave, wash, scratch*) lze užít také monotranzitivně se vztahem k jinému objektu, než je samotný původce děje.

*Např. He shaves.*¹⁹

¹⁶ Dušková, L.: Reflexivity in Czech and in English, s. 198

¹⁷ tamtéž, s. 199

¹⁸ tamtéž, s. 201

¹⁹ Anglická věta v takovémto znění implicitně vyjadřuje, že holen je původce děje – *He*.

Určitý vliv z hlediska reflexivity má ve větě podmět. U této skupiny sloves bývá zpravidla reflexivní zájmeno vynecháno, pokud má sloveso životný/lidský podmět. Reflexivní zájmeno lze vynechat také v případě, že podmět věty je sice životný, avšak zastupující kategorii zvířat.

*Např. He washed (himself; clothes) × The cat started washing(itself).*²⁰

I u jiných sloves než vztahujících se k činnostem vykonávaným na vlastním těle je užití reflexivního slovesa v anglickém jazyce fakultativní. Reflexivita tak může, ale nemusí být vyjádřena, a to beze změny významu.

Např. hide (oneself), prepare (oneself), surrender (oneself), double (oneself)

J. Lyons (1971; 362) ve svém díle popisuje vztah mezi reflexivitou a intranzitivními konstrukcemi a tím pádem odlišnost významu vět v jednotlivých případech.

Např. He dried in the sun. Lze interpretovat jako primárně intranzitivní konstrukci s neaktivním konatelem děje nebo i jako pseudo-intranzitivní konstrukci s vynecháním přímého předmětu: *He dried (the dishes, the clothes) in the sun.*

Věty tohoto typu se vyskytují ve specifických kontextech, popř. jako humorná poznámka.²¹

I ryze intranzitivní sloveso lze užít v reflexivní vazbě. V takovém případě může jít o ustálenou vazbu.

*Např. to behave – to behave well, badly, wisely × to behave oneself*²²

Reflexivní vazby užíváme, máme-li na mysli osobu nebo věc působící samu na sebe. Oproti tomu automaticky použijeme intranzitivní konstrukce, chceme-li vyjádřit pouze děj jako takový, děj ve větě vyjádřený sám o sobě jako proces.

Např. A door can't open itself. × The door suddenly opened. He felt himself degraded. – Podmět vztahuje pocit sám na sebe. *Felt* = zvrtné sloveso. *× He felt disgusted. –* Podmět reaguje na vnější okolí. *Felt* = sponové sloveso.²³

²⁰ tamtéž, s. 202. Pozn.: Nepředpokládá se, že kočka by umývala nádobí nebo něco jiného než sebe nebo prala prádlo.

²¹ Dušková, L.: A Note on Transitivity in the English Verb, s. 176

²² Dušková, L.: Reflexivity in Czech and in English, s. 203-204

²³ tamtéž, s. 202

Oproti tomu existuje skupina sloves, kde je reflexivní sloveso užito fakultativně, ovšem užití zvrátneho zájmena implikuje děj záměrný, popř. děj, k jehož realizaci je třeba jisté úsilí, nebo vyjadřují nezáměrnou činnost, která ovšem vede zpět k původci děje, k podmětu.²⁴

Např. dry oneself – jisté úsilí, *tire oneself*, *prick oneself* – nezáměrný děj, vedoucí však zpět k podmětu, *introduce oneself* – záměrný děj.

Lze říci, že je možné reflexivnost u téhož slovesa vyjádřit různými způsoby, pomocí různých syntaktických struktur.

Např. she dressed – she got dressed – she dressed herself.

Z toho vyplývá, že kromě reflexivních zájmen může být reflexivita v anglickém jazyce vyjadřována sponovými konstrukcemi, ať už jsou to přičestí minulé, adjektiva nebo předložkové vazby.

Např. sponové he got dressed alternuje s *he dressed himself*.²⁵

Další variantou vyjadřování reflexivity sloves je užití mediopasivních konstrukcí. (viz kapitola pojednávající o mediopasivu)

1.3. Slovesa intranzitivní

Existují slovesa, která se primárně vyskytují jako slovesa intranzitivní – nevážou předmět, která však lze užít i tranzitivně.

Např. march, walk, jump, swim, starve.

Zvláštní druh kolísání mezi tranzitivností a intranzitivností sloves je možný jen u některých intranzitivních sloves; jako předmět potom vystupují substantiva, která se normálně vyskytují jako podmět těchto sloves ve vazbě intranzitivní. Podmět intranzitivního slovesa je konatelem, nositelem děje, pak tedy u tranzitivního slovesa zůstává konatel, nositel děje v předmětu. Lze shrnout, že u primárně intranzitivních sloves užívaných kauzativně je podmět iniciátorem děje, kdežto vlastní slovesný děj vykonává předmět. Podmět může být u jiných sloves trpítelem – *I am often sent by my union to conferences*, nebo prožívatelem – u sloves prožívání, smyslového vnímání nebo vyjadřujících různé postoje – *he suffered a heavy blow*,

²⁴ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 209, 210; Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 176, 177, Dušková, L.: Reflexivity in Czech and in English, s. 200, 201

²⁵ Dušková, L.: Reflexivity in Czech and in English, s. 204

did you hear me, envy, fear, doubt, nebo nositelem stavu – *sit, stand, lie, sleep*, nebo recipientem v pasivu ditranzitivních sloves – *I was given no chance*.²⁶

Za jakých podmínek, v jakých situacích a jak je možné kolísání mezi tranzitivností a intranzitivností u některých skupin sloves, hodlám v následujících odstavcích mé práce okomentovat z hledisek, jak se k této problematice staví různí lingvisté.

Dle Libuše Duškové v díle „Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny“ popisuje intranzitivní predikace dle následujících typů:

- a) intranzitivní predikace zahrnující pouze intranzitivní slovesa, která nepřipouštějí žádnou tranzitivní vazbu.

Např. the cyclist vanished from sign, the boy ran away

- b) intranzitivní predikace obsahující slovesa z hlediska tranzitivity neutrální

Např. the water is boiling – to boil water

- c) další přechodnou skupinu sloves lze nazvat pseudotranzitivní

Např. I never eat between meals. He teaches at grammar school.

V těchto případech substantivum v předmětu nemůže být podmětem při zachování aktivního způsobu, jen při užití pasíva.

Např. they drink wine at meals × wine drinks at meals × wine is drunk at meals.

Ale na druhou stranu můžeme říci *they close shops at six – shops close at six.*

- d) další skupinu tvoří intranzitivní predikace, kde mohlo dojít k vynechání předmětu (i v reflexivním tvaru). Buď se tedy tato skupina sloves podobá typu c) – pseudotranzitivum – vynechání předmětu

Např. he shaves (customers) every day except Sundays.

nebo se jedná o skrytou reflexivitu, vypuštění reflexivního zájmena, předmětu. (více o reflexivitě v kapitole 1.3)

- e) u dalšího typu intranzitivní predikace je podmět transponovaný předmět.

²⁶ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 208, 398, 399

*Např. this pipe smokes well – to smoke a pipe, the clothes washed – to wash clothes,
I bruise easily – to bruise someone*

Více o tomto typu v kapitole o mediopasivu.²⁷

V dalším svém díle „A Note on Intransitivity of the English Verb“ se L. Dušková touto tématikou dále zabývá, rozděluje slovesa z hlediska intranzitivity do podobných skupin, popisuje je podrobněji a především ze sémantického hlediska se zřetelem na sémantickou úlohu jednotlivých větných členů.

(1) the boy ran away, the man died, the chair fell over

(2) the prisoners marched

(3) the door opened

(4) we never eat at five o'clock

(5) he never shaves before lunch

(6) the clothes washed

(7) John threw the ball

(8) He introduced a new method, she likes you²⁸

Typ (1):

Skupina sloves patřící do této kategorie nevážou žádného dalšího aktanta a nelze je užít tranzitivně ve smyslu

Např. John ran the boy away. John died the man. John fell the chair over.

Pokud potřebujeme nebo chceme tato slovesa užít tranzitivně a vyjádřit tak, že podmět – původce děje – přiměl nebo působil svojí činností na někoho tak, že ho přinutil udělat něco, tzn. že předmět je recipientem přijímajícím děj, je nutné užít některé formy opisu nebo nahrazení významového slovesa.

*Např. John made the boy run away. John killed the man.*²⁹

Ve starším anglickém jazyce, a bylo tomu tak i u jiných germánských jazyků, např. v jazyce německém, měla některá čistě intranzitivní slovesa dva tvary – základní, intranzitivní formu

²⁷ tamtéž, s. 406, 407

²⁸ Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 172

²⁹ tamtéž, s. 173

a pak párovou formu slovesa nepatrně morfologicky pozměněnou, která zase vystupovala pouze tranzitivně. Šlo tak o skupinu sloves, která tvořila pár mezi slovesem intransitivním a tranzitivním, kauzativním. Tato skupina sloves představuje kolísání jak významu, tak samotné tranzitivnosti/intransitivnosti a s tím související valenčnosti sloves - schopnosti vázat na sebe další aktanty.

Německý jazyk:

Schwimmen × *schwemmen*, *trinkem* × *tränken*, *senken* × *senken*, *fallen* × *fällen*, *springen* × *sprengen*, *sitzen* × *setzen*, *liegen* × *legen* aj.³⁰

Anglický jazyk:

Lie (ležet) – *lay* (položít), *sit* (sedět) – *set* (dát, umístit někam), *fall* (padat) – *fell* (skácet), *rise* (stoupat) – *raise* (zvýšit), *drink* (pít) – *drench* (promočit), *bite/bait*³¹

Tato párová slovesa se tedy liší svojí morfologickou stavbou, sémantickou a syntaktickou funkcí ve větě, dále flexí, kdy slovesa intransitivní patří do skupiny sloves nepravidelných se silným časováním a slovesa kauzativní vystupující ve větě tranzitivně patří do skupiny sloves pravidelných se slabým časováním.

Typ (2):

Do této skupiny patří slovesa, která jsou primárně intransitivní (viz 1.1.3.), mohou se však za jistých okolností chovat tranzitivně. Při jejich tranzitivním užití vystupují jako slovesa kauzativní zasahující svým dějem předmět, který je za normálních okolností, tzn. v konstrukci intransitivní, podmětem.

*Např. the prisoners marched – he marched the prisoners, the horse walked – he walked the horse, he starved to death – they starved him to death, he drives often – he drives the new car carefully.*³²

Jak rozpoznáme, která intransitivní slovesa můžeme užít tranzitivně, jako slovesa kauzativní, popisuje M.A.K. Halliday³³. Halliday nahlíží tranzitivitu ze širšího sémantického

³⁰ Benešová, R.: Základy německé morfologie, jihočeská univerzita, České Budějovice, s. 9, Beneš, E.: Praktická mluvnice němčiny, Státní pedagogické nakladatelství s.p., Praha 1997

³¹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 208, Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 173

³² Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 173

³³ Halliday, M., A., K.: Notes on Transitivity and Theme in English (1967)

hlediska, a to jako lingvistický popis zahrnující proces ve větě, kde na procesu se podílí jednotliví účastníci ve větě.³⁴

Sémantickou stránku lze pozorovat na vztahu mezi původcem a konatelem děje (initiator/agent).³⁵ Kdy „agent“ v intransitivní konstrukci vystupuje na místě podmětu a je zároveň původcem děje = initiator“, v konstrukci tranzitivní vystupuje ze syntaktického hlediska na místě předmětu, z hlediska sémantického plní roli recipienta/vykonavatele děje. „Initiator“ zůstává v tranzitivní konstrukci na místě podmětu. V tranzitivní konstrukci vystupují „initiator“ a „agent“ jako dva různí účastníci.

Pokud je takováto výměna pozic ve větě a transpozice podmětu intransitivní konstrukce na místo předmětu v tranzitivní konstrukci možná, pak lze sloveso primárně intransitivní užít tranzitivně, jako sloveso kauzativní, vážící na sebe aktanta.

To, že jsou slovesa typu *march*, *walk* primárně intransitivní, znamená, že v takovýchto konstrukcích nedochází k vynechání předmětu, k elipse. Význam celé věty se u těchto sloves mění v závislosti na užití či neužití předmětu. Pokud by byl předmět pouze vynechán, fakultativní, sémantika celé věty by v obou případech zůstala stejná. Tak to mu ovšem není.

He marched. – intransitivní konstrukce

He marched the prisoners. – tranzitivní konstrukce s kauzativní úlohou subjektu.³⁶

Typ (3):

Do této skupiny patří většina anglických sloves. Charakteristickým rysem této skupiny sloves je jejich neutrální postoj k tranzitivitě i intransitivitě. Vyskytují se jak v konstrukcích tranzitivních, tak v intransitivních bez rozdílu, rovnocenně.

Např. the door opened – John opened the door, the car stopped – John stopped the car, the athletes trained – John trained the athletes.

Pak by se mohlo zdát, že neexistuje rozdíl mezi skupinami sloves typu (2) a (3).

Rozdíl lze spatřit v sémantické roli předmětu tranzitivní konstrukce, kdy ve větě *John walked the horse* je předmět konatelem děje, zatímco ve větě *John moved Bill* předmět konatelem děje není. Dalo by se říci, že věta typu *John moved Bill* stojí dle toho, zda je

³⁴ Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 172

³⁵ tamtéž, s. 173

³⁶ tamtéž, s. 174

předmět nositelem děje, mezi větami *John marched Bill*, kde předmět je konatelem děje – Bill pochoduje – a *John stood Bill against the wall*, kde předmět není konatelem děje vůbec, je pasivní.³⁷

Na větě *John opened the door* by se dalo vyjádřit působení slovesného děje na předmět, záměr podmětu ovlivnit předmět jako:

„*John did something to the door*“ = *John moved Bill*. – předmět není konatelem děje.

„*John made the door do something*.“ = *John marched Bill*. – předmět je konatelem děje.

Halliday ale o tomto typu říká, že u sloves a konstrukcí typu *John opened the door* nelze užít dvojího popisu. Opouští teorii „agent“/„initiator“ a zaměřuje se u sloves typu (3) na výčet účastníků děje ve větné konstrukci.

Konstrukce typu *the door opened* obsahuje pouze jednoho účastníka děje. Oproti tomu v *John opened the door* konstrukce obsahuje účastníky děje dva.³⁸

Závěrem k rozdílu intransitivních konstrukcí typu (2) a (3), spojení *John marched* a *the door opened* jsou podobná. V této formě jsou oba typy intransitivní. V tranzitivním užití mají slovesa typu (2) kauzativní charakter, slovesa typu (3) užitá tranzitivně nevykazují rozdíl sémantický ani syntaktický. Jejich postoj k tranzitivnosti nebo intransitivnosti je neutrální. Rozdílem je, kolik účastníků zmíněných ve větě se na slovesném ději opravdu podílí. V typu (2) jsou to oba účastníci – původce a konatel děje – *John walked the horse*. John děj začne, kůň děj provádí. V typu (3) je to jen jeden účastník – *John opened the door*. John je původcem děje, dveře jsou pasivním důsledkem Johnova děje bez jakékoliv příčinnosti nebo dalšího důsledku projevujícím se v dalším konání recipienta.

Typ (4):

Další skupina sloves – *eat, paint, read, write, drink, sing* – je primárně tranzitivní. Ve spojení typu *We never eat at five o'clock* jde o vynechání předmětu. Ve správném tranzitivním znění by takováto konstrukce vypadala následovně – *we never eat caviar at five o'clock*. Od předešlých typů sloves skupin (2) a (3) se liší jednak tím, kolik na sebe sloveso váže aktantů – slovesa jsou dvouvalenční. Oproti tomu slovesa typu *die, fall* jsou jednovalenční – vážou na sebe jen jednoho aktanta. Liší se také vztahem předmětu tranzitivní konstrukce k podmětu intransitivní konstrukce. K objasnění odlišnosti od předešlých typů

³⁷ Lyons, J.: *Introduction to Theoretical Linguistics*, s. 364, 365

³⁸ Dušková, L.: *A Note on Intransitivity in the English Verb*, s. 175

a k bližšímu popisu vztahu předmětu tranzitivní konstrukce k podmětu intransitivní konstrukce je nutné zmínit následující:

Ve větách typu *John marched the prisoners* a *John opened the door* je podmět intransitivní konstrukce identický s předmětem tranzitivní konstrukce – *The prisoners marched, the door opened*.

Slovesa typu (4) – *eat, paint, read, write* – ale v obou případech vystupovat nemohou.

Nelze je převést na *caviare never eats at five o'clock, people do not read such books – such books do not read*. Toto lze uvést jako nejmarkantnější rys odlišující a zařazující tuto skupinu sloves do zcela odlišné kategorie.

Přestože u tohoto typu sloves nemůžeme vytvořit gramaticky správně konstrukce jako *caviare never eats at five, the books read a lot*, vyskytují se případy, kdy předmět tranzitivní konstrukce stojí na místě podmětu v konstrukci intransitivní.

Např. the cakes eat crisp, the wine drank fat, the book reads well, the play does not act well

Tuto intransitivitu zvláštního typu L. Dušková blíže popisuje u konstrukcí typu (6).

Typ (5) a formy reflexivních sloves byly popsány již výše v kapitole Reflexivita.

Typ (6):

Větné konstrukce tohoto typu jsou primárně tvořeny slovesy dvouvalenčními. Tak např. sloveso *wash* může vystupovat ve spojeních:

Mary washed – sloveso intransitivní, vynechání předmětu *clothes*,

Mary washed – sloveso intransitivní, vynecháno reflexivní zájmeno *herself*,

the clothes washed – primárně intransitivní konstrukce.

Slovesa této kategorie se od předcházejících typů liší vztahem podmětu – předmětu vystupujících v intransitivní – tranzitivní konstrukci.

Tzn. u typů (4) a (5): podmět intransitivní konstrukce je identický s předmětem konstrukce tranzitivní. U typu (6) podmět intransitivní konstrukce je identický s předmětem konstrukce tranzitivní. Z tohoto hlediska lze říci, že spojení *the clothes washed* připomíná věty typu (2) a (3) – *John marched* a *the door opened*.

Větné konstrukce typu (6) – *the clothes washed* – dále dělí jeden z dalších jazykovědců, jehož pozorování hodlám ve své práci zmínit, Ivan Poldauf, do dalších, specifitějších podkategorií.

Než se budu podrobněji zabývat těmito, ještě stručně zmíním popis L. Duškové poněkud odlišných větných typů (7) a (8).

Typ (7):

Tento typ větných konstrukcí a tato skupina sloves je primárně tranzitivní. Dalo by se jí přirovnat např. k typu (4), zde ovšem vynechání předmětu není možné, nebo jen ve velmi specifických spojeních.

Ovšem slovesa i této skupiny se mohou vyskytovat v konstrukcích intransitivních.

Např. the ball throws easily.

Z tohoto hlediska je lze přirovnat ke slovesům typu (4) – *eat, read, write, drink, act aj.*

Typ (8):

K tomuto typu náleží většina anglických sloves.

Např. inspect, protect, convince, believe, hate, love aj.

I tato skupina sloves je primárně tranzitivní, intransitivně se vyskytují zase jen ve zvláštních konstrukcích, s vynecháním předmětu.

Např. he directs and inspects; you should love, not hate.

U těchto sloves se neobjevuje transpozice předmětu, nelze je užít ve spojeních jako *his words believe easily, he convinces easily*, jediné opisem, tzv. object-to-subject raising – *it is easy to introduce him, it is easy to believe his words.*

Závěrem L. Dušková ve svém pojednání uvádí, že většina sloves může vystupovat ve více než jednom z uvedených typů intransitivity – jak také vyplývá z výše popisovaných příkladů. Z toho je patrná jistá dvojznačnost sloves, která může být umocněna ještě tím, dochází-li zároveň k vynechání předmětu a transpozici předmětu. U typů (1) a (2) se setkáme primárně jen s konstrukcemi intransitivními. Nelze předmět ani vynechat, ani ho převést na jinou pozici ve větě. Oproti tomu typ (8) dovoluje jen vynechání předmětu. U typů (4) a (7) můžeme říci, že jsou primárně intransitivní, neboť vynechání předmětu nebo transpozice předmětu pak vyžadují užití různých podmětů.

Z uvedených a popisovaných příkladů je patrné, že mnoho sloves lze užít jak v konstrukcích intransitivních, tak i konstrukcích tranzitivních, slovesa tedy přecházejí mezi jednotlivými skupinami a jejich rysy se prolínají. Se změnou tranzitivity/intransitivity, pozice předmětu a podmětu ve větě souvisí i změna významu u některých konstrukcí.

V případě vynechání předmětu podmět zůstává stejný jako při tranzitivním užití slovesa.

Např. we never eat (cakes) at five o'clock, John throws (the ball) and Tom catches (it).

Zatímco při transpozici předmětu se podmětem stává předmět tranzitivní konstrukce.

Např. the cakes eat crisp, the ball throws easily.

V obou dvou případech je patrný sémantický význam podmětu v závislosti na užití v jedné nebo druhé konstrukci, v závislosti na výskytu ve větě.

Dvojznačnost sloves lze prokázat tehdy, je-li sloveso schopné na sebe vázat stejnou skupinu podstatných jmen, a to jak na pozici podmětu, tak na pozici předmětu. Transponovaný předmět může být dále buď činným konatelem děje nebo nikoliv.

Např. John doesn't please other people easily, she teases the boys nicely – podmět je iniciátorem děje

Např. It is not easy to please John, it is nice to tease her – podmět John zde vystupuje jako předmět infinitivu, tzv. affected object.

Např. John is not easy to please. – konstrukce „tough-movement“ nebo „object-to-subject raising“, ³⁹ předmět tranzitivní konstrukce se stal podmětem konstrukce „tough-movement“; John není iniciátorem slovesného děje.

Slovesa tohoto typu jsou dvojznačná ve smyslu schopnosti vázat buď reflexivní předmět nebo předmět nereflexivní.

Slovesa typu (6) mohou být až víceznačná.

Např. Children don't wash easily.

Tzn., že mohou vázat buď nereflexivní předmět – *Children don't wash things easily.*

Mohou vázat také předmět reflexivní – *Children don't wash themselves easily.*

Konstrukce s transponovaným předmětem pak vypadá následovně – *It is not easy to wash children.*

³⁹ V anglickém jazyce existuje skupina sloves, kterou lze označit jako „subject raising verbs“ (*např. continue*). Další skupinou sloves jsou „subject control verbs“ (*např. try*). Nejen anglická slovesa, ale i některá adjektiva a adverbia lze rozdělit do těchto dvou skupin. (*např. Pat is likely to scream. Pat is eager to scream.*) Kromě toho existuje další skupina sloves – tzv. „object raising verbs“ (*např. expect*). Do skupiny „object control verbs“ patří *např. persuade*. Na konkrétních případech lze tato dvě slovesa příslušné skupiny demonstrovat následovně (*I expected Leslie to be aggressive. I persuaded Leslie to be aggressive*). Dušková, L.: *Studies in the English language*, Part I, s. 284-287

První dva příklady tohoto typu obsahují podmět jako konatele děje, u posledního uvedeného typu s transpozicí předmětu je podmět v takové konstrukci nečinný, není konatelem děje.

Sémantická role podmětu tedy závisí na jednotlivých konstrukcích – při vynechání předmětu je podmět konatelem děje. Při transpozici předmětu neplní podmět úlohu konatele děje.⁴⁰

⁴⁰ Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 179-180

2. SLOVESNÝ ROD

V další části práce se hodlám podrobněji zabývat specifickým gramatickým jevem – mediopasivem.

Ještě před jednotlivými charakteristikami mediopasiva tak, jak je prezentují jednotliví lingvisté bych ráda úvodem zmínila stručnou charakteristiku pasivního rodu v anglickém jazyce obecně.

2.1. Pasivum

Slovesný rod v angličtině zahrnuje aktivum (činný rod) a pasivum (rod trpný). Pasivní tvary se skládají z určitého tvaru pomocného slovesa *be* a minulého příčestí lexikálního slovesa.⁴¹

Zápor a otázka se tvoří stejně jako u ostatních složených tvarů slovesných.

Trpný rod se u anglických sloves vyskytuje ve všech časech. Průběhové tvary se vyskytují jen ojediněle a většina mluvčích je nepřijímá v jiných časech, než je čas přítomný a minulý.

Přesto se trpný rod někdy používá i v předpřítomných a nebo průběhových časech, a to pro rozlišení děje a události. Pak lze užít trpný rod i v kombinaci s průběhovým časem.

Např. The window was opened. – důraz na proces otevírání okna není tolik zřejmý. Tento tvar trpného rodu je ekvivalentním k tvaru popisujícímu stav – *The window was open.*

The window was being opened. – zdůraznění procesu otevírání okna. Užívá se např. v kombinaci s jiným časem pro vyjádření, že zatímco okno bylo otevíráno, událo se něco jiného.

Např. I returned after a while and the floor was still being washed.

Měníme-li větu z rodu činného na rod trpný, musí zákonitě dojít k přeskupení dvou větných členů:

- a) podmět aktivní konstrukce se stane konatelem děje v konstrukci pasivní,
- b) předmět aktivní konstrukce přechází na místo podmětu v konstrukci pasivní
- c) na místo těsně před konatele děje v pasivní konstrukci se vkládá předložka *by*, ovšem užití předložkové vazby *by* + vyjádření původce děje je fakultativní⁴²

*Např. the house has been being built, the house will be being built.*⁴³

⁴¹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 249; Quirk, R.: A Comprehensive Grammar of the English Language, s. 159

⁴² Quirk, R.: A Comprehensive Grammar of the English Language, s. 160

⁴³ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 250

U monotranzitivních sloves je v pasivní konstrukci na místě podmětu předmět věty aktivní.⁴⁴

Např. *this aspect is often neglected, some details have been omitted*

Vztah mezi aktivní-pasivní konstrukcí z hlediska větných členů a jejich pozice ve větě lze znázornit na následujícím grafu:

1)			
<i>John</i>	<i>admired</i>	<i>Mary.</i>	
S	V	O	
činný podmět	činný přísudek	činný předmět	
2)			
<i>Mary</i>	<i>was admired</i>	<i>(by John).</i>	
S	V _{pass}	A	
Trpný podmět	trpný přísudek	potenciální užití předložkového spojení ⁴⁵	

Ditranzitivní slovesa (slovesa s přímým a nepřímým předmětem) mají v anglickém jazyce dvojí pasivní konstrukci, neboť podmětem pasíva se mohou stát oba předměty.

Např. *everyone is given an opportunity – an opportunity is given to everyone, we have been granted our request – our request has been granted us*⁴⁶

Volba podmětu pasivní konstrukce ditranzitivního slovesa souvisí s aktuálním členěním větným, tj. podmětem se stává předmět s nižším stupněm výpovědní dynamičnosti.⁴⁷

Např. *John has been awarded the first prize – the first prize has been awarded to John.*

⁴⁴ Jako další typ trpného rodu se tvoří pasívum od sloves s předložkovým předmětem, toto pasívum se chová a tvoří stejně jako u sloves monotranzitivních – sloveso s předložkou se chová jako sloveso jednoslovné. Podmětem je předmět vazby aktivní, předložka zůstává u slovesa. Možnost tvořit pasívum od sloves s předložkou závisí na těsnosti vztahu mezi slovesem a předložkovým výrazem. Je-li sloveso intranzitivní nebo představuje-li předložkový výraz nerekční doplnění, zejména adverbialní povahy, pasívum se netvoří. Pasívum se tvoří i od sloves s adverbialní částicí, pokud jsou tranzitivní – *the scheme was given up*. Pasívum se vyskytuje též u sloves pojících se s adverbialní částicí a předložkou – *inefficiency must be done away with*., Tamtéž, s. 251-252

⁴⁵ Quirk, R.: A Comprehensive Grammar of the English Language, s. 160

⁴⁶ Nepřímý předmět mívá v pasívu *to*. Jen řídce se vyskytuje pasívum s nepřímým předmětem bez *to* – *an award was given to him/given him*. Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 252

⁴⁷ tamtéž, s. 252; K výměně pozic těchto dvou členů a s tím spojené změně v syntaktické konstrukci a slovesném rodě často dochází, je-li předmět aktiva tematický. V pasívu ditranzitivních sloves bývá podmětem tematický předmět aktiva – *I was given no choice. He was dealt a hard blow*. Není-li konatel v pasívu vyjádřen, rematizuje se sloveso – *the initial assumption has been confirmed*. Tamtéž, s. 534

Je-li přímý předmět vyjádřen infinitivem nebo větou vedlejší, může být podmětem pasivní konstrukce pouze předmět nepřímý.

Např. we were told to come at three, she was promised that the offer would remain open till her return.

Podmětem pasivní vazby může být i nepřímý předmět neživotný.

*Např. the proposal will be given consideration.*⁴⁸

Obecně R. Quirk popisuje termín rod jakožto jednu z hlavních slovesných kategorií. Kategorie slovesného rodu od sebe odlišuje slovesnou konstrukci činnou od slovesné konstrukce trpné. Slovesný rod je kategorie, která se dotýká a která propojuje nejen slovesa jako taková, ale i další členy ve větě.

Slovesný rod lze sice primárně charakterizovat tím, že obsahuje pomocné sloveso *be* nebo *get* a přičestí minulé *-ed*, ale je to kategorie velice široká. Lze do ní zahrnout rozmanité typy reprezentující kategorii trpného rodu. R. Quirk shrnul jednotlivé podtypy do tzv. škály, kdy stupňovitě odlišil jejich význam a pořadí tak, jak se přibližují svým významem buď spíše rodu činnému nebo trpnému:

This violin was made by my father.

This conclusion is hardly justified by the results.

Coal has been replaced by oil.

This difficulty can be avoided in several ways.

We are encouraged to go on with the project.

Leonard was interested in linguistics.

The building is already demolished.

*The modern world is getting/becoming more highly industrialized and mechanized.*⁴⁹

Rod je gramatická kategorie, která umožňuje nahlížet děj, který věta vyjadřuje/popisuje, ze dvou možných úhlů pohledu, aniž by se změnil význam věty jako takový.

Např. The butler murdered the detective – činný rod × The detective was murdered by the butler – trpný rod.

⁴⁸ tamtéž, s. 252-253

⁴⁹ Quirk, R.: A Comprehensive Grammar of the English Language, s. 167

Ačkoli se zdá, že větné konstrukce v rodě činném nebo trpném jsou diametrálně odlišné, význam jednotlivých větných částí zůstává stejný.

Např. John helped Mary = Mary was helped by John. – *John* je v obou případech konatel děje i přes zcela odlišnou pozici a funkci ve větě v jednotlivých spojeních.

Jak už bylo zmíněno výše, při tvoření pasivní konstrukce je nutné užití pomocného slovesa *be*. Mimo pomocné sloveso *be* se můžeme setkat v pasivních konstrukcích s jeho tzv. zástupcem – slovesem *get*, které však primárně pomocným slovesem není.⁵⁰

V běžné mluvené řeči se dějové pasivum někdy tvoří pomocí slovesa *get*.

*Např. somehow everything got done in time*⁵¹

Tvoření pasíva připouští v zásadě slovesa tranzitivní, pokud je předmět účastníkem slovesného děje, na nějž slovesný děj přechází nebo který je slovesným dějem zasažen.

Existují i typy tranzitivních konstrukcí, kdy předmětové vazby vyjadřují jiné sémantické vazby, kdy se význam slovesa blíží významu spony, nebo kdy povaha předmětu hraničí s adverbialním určením. V takovýchto případech ani tranzitivní sloveso pasivum netvoří.

Pasívum netvoří:

a) *have* – představuje tranzitivní sponu, posesivní vztah lze často převést na vztah přisuzování
Např. she has blue eyes – her eyes are blue.

b) slovesa jako *cost, last, measure, weigh, equal, mean, hold, lack, become, suit, fit* aj. Neživotné předměty u těchto sloves totiž hraničí s adverbialním určením. U těchto sloves také existuje jistá příbuznost se slovesy sponovými, tzn. stejné sémantické vztahy lze vyjádřit sponou.

Např. it weighs two pounds – the weight is two pounds, she resembles her mother – she is like her mother.

c) lokativní a lokativně-posesivní podmět

*Např. she gave an impatient sigh, we walked ten miles*⁵²

⁵⁰ tamtéž, s. 160

⁵¹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 250

⁵² tamtéž, s. 258-9

Jak už jsem zmínila výše a jak v některých svých publikacích také dokládají L. Dušková, tak i R. Quirk, obecně platí, že podmět pasíva lze převést na předmět aktiva. Při operaci opačným směrem je třeba dbát některých omezení. Jedno z omezení je sémantika slovesa, dalším omezením může být v povaze předmětu.

Např. nelze učinit podmětem pasíva předmět reflexivní, reciproční a posesivní - *He excused himself, they don't know each other, she shrugged her shoulders*

Podmětem pasíva se ani nestávají předměty infinitivní a gerundiální, podmětné věty zcela zřídka.

Např. *I hate to contradict you, he admitted having acted thoughtlessly, that such a possibility exists has been suggested before*⁵³

2.2. Funkce trpného rodu

Hlavní funkce pasíva je vyjádření slovesného děje bez konatele.

Pasivní věty s nevyjádřeným činitelem jsou nejrozšířenější, implikují všeobecného lidského konatele. Nevyjádřený lidský konatel v pasivní konstrukci může být vyjádřen konatelem „one“, „you“. V německém jazyce jako všeobecný lidský konatel vystupuje „man“, ve francouzském jazyce zájmeno „on“. Pasívum je tedy jen jednou z možností vyjádření rodu sloves.

Nevyjádřený všeobecný lidský konatel se nejvíce vyskytuje ve větách v odborném stylu.

Např. *several systems have been devised and tested, it is believed that the method yields safe.*

V odborném vyjadřování je pozornost soustředěna na předmět sdělení, osobnost autora ustupuje do pozadí.

Někdy není původce děje znám, někdy je intence řečníka záměrně původce děje vynechat, existují též pasivní konstrukce bez jakéhokoliv konatele děje.

Např. *genes are arranged in fixed positions, our team was beaten, the village is situated on the bank of a lake.*

Jiné příklady bezagentního pasíva jsou např. ustálená spojení typu *more than money is involved, the plain is exposed to northern winds, the two forms are distributed evenly.*

⁵³ tamtéž, s. 259

Oproti tomu vyjádřený konatel pasivního děje se vyskytuje jen zřídka – podstatou trpného rodu je vyjádřit slovesný děj, konatel není podstatný. Vyjádření konatele v pasivní konstrukci může sloužit jako prostředek aktuálního větného členění – recipient děje se nachází v pozici preverbální, z hlediska výpovědní dynamičnosti je tématem, konatel děje zaujímá ve větné stavbě pozici postverbální, z hlediska výpovědní dynamičnosti je rématem.

Obecně lze říci, že pasívum umožňuje jiné lineární řazení účastníků slovesného děje než aktivum. Tak lze ovlivnit aktuální větné členění. Pasívum tedy svým řazením větných členů ovlivňuje celkovou výpovědní dynamičnost celé konstrukce.

a) Pasívum bez vyjádřeného konatele umožňuje koncové, rématické postavení slovesa.

Např. the cause of the accident is being investigated.

b) Pasívum s vyjádřeným činitelem umožňuje koncové, rématické postavení podmětu aktiva.

Např. books of this kind are mostly read by young people.

Podmět pasíva bývá převážně tématický, i když jinak vystupuje buď jak přímý, nebo nepřímý předmět aktiva.

Podmět pasíva může být rématickým, je-li anticipován pomocí *there* – *There have been handed down to us many traditions which cannot be given up lightly.*

Pasívum je převážně zastoupeno v odborném a vědeckém funkčním stylu, v hovorovém stylu je pasívum řídké. I když i zde záleží na kontextu.

Např. Why don't you go to the party? - I haven't been told.

Dovolím si říci, že odborné texty využívají více trpného rodu, neboť tam buď není potřeba zmínit původce děje, nebo není znám, nebo centrum výpovědní dynamičnosti je soustředěno pouze na sloveso, které se v trpném rodě nachází až na konci věty, tzn. v pozici rématu (pokud není uveden *by-agent*).

Např. Another galaxy right next to ours has been already discovered.

Doplnění pasivních konstrukcí adverbialním určením s předložkou *by* může vyjadřovat za přítomnosti životného členu konatele děje, za přítomnosti členu neživotného jde o vyjádření prostředku/příčiny.

Např. *The first marketable typewriter was produced (though not invented) by E. Remington & Sons., This difference was examined by statistical methods.*

Nejen prostředek/příčina, ale i životný konatel může být v pasívu vyjádřen jinou předložkou než předložkou *by*.

Např. *This fact wasn't known to me. He was killed in an avalanche.* – kde není vyjádřen úmysl iniciátora děje – laviny – někoho zabít, jde pouze o vyjádření příčiny, prostředku, pomocí něž k zabití došlo.

Anglické pasívum je vždy dvojčlenné, tj. obsahuje podmět.⁵⁴

2.3. Formy pasíva

Anglické pasívum primárně nevyjadřuje, jestli jde o slovesný děj stavový nebo dějový. Dějovost či stavovost slovesného tvaru vyplývá jen z kontextu.

Např. *my things are packed – my things are always packed by my wife.*

Stavové sloveso je sloveso, které vyjadřuje stav věci, záležitost, která je více stavem než dějem. Stavová slovesa se liší od sloves dějových jednak významově, ale také svojí formální strukturou a syntaktickým užitím.

Příklady základních sloves užívajících se pro vyjádření stavového pasíva v anglickém jazyce jsou *be, concern, have, know*.⁵⁵

V stavovém pasívu se participium blíží adjektivu, v některých případech v něj zcela přechází.

Pak se tedy vyskytují spojení typu *are you drunk or something? His tone was annoyed.* V takovýchto případech už nehovoříme o pasívu, nýbrž o sponové konstrukci *be + adjektivum*.

Jednoznačně však nelze v angličtině vymezit ani tento jev, proto také se v některých spojeních adjektivizované participium podobá a přechází v predikaci u podmětu, který může být předmětem aktiva, pak může jedna konstrukce mít dvojí interpretaci.

Např. *the changes are marked* – změny jsou výrazné = adjektivum

⁵⁴ tamtéž, s. 259-261, 263-5

⁵⁵ <http://www-users.york.ac.uk/~gdh103/Dissertation.pdf>

the changes are marked (on the margin) – změny jsou vyznačeny (na okraji) = participium jako součást pasívní konstrukce.⁵⁶

Bereme-li v úvahu, že příčestí minulé tedy někdy přechází od pasívní konstrukce spíše ke sponové vazbě slovesa *be* + adjektivum, nepovažují se někdy za pasivum ani vazby typu *I am tired, I am exhausted, he was surprised, she was annoyed, he was pleased, amused...*

K vyjadřování dějového pasíva se někdy v mluvené řeči místo pomocného slovesa *be* užívá slovesa *get*.

Stavové pasivum je charakteristické pro hovorový styl. Vyjadřuje mentální, citové stavy, postoje a reakce.⁵⁷

Věty typu *The building is already demolished. The modern world is getting more highly industrialized and mechanized.* – nevyjadřují ani probíhající dějovost, ani nelze přidat aktivního konatele děje.

Takovéto formy trpného rodu R. Quirk označuje jako „pseudo-pasivum“. To, že jde i v takovýchto případech o formu trpného rodu dokazuje pouze konstrukce – spojení slovesa *be* + příčestí minulé. Z významového hlediska by se takovéto věty daly přepsat formou – *(Someone) has already demolished the building.* × nikoliv *(Someone) already demolishes the building.*

Tvar *is demolished* označuje výsledek děje, neměnnou skutečnost. Výsledkem je stav, který následuje po proběhlé demolici domu. Nikterak se nevztahuje k ději demolice jako takovému. Větné konstrukce tohoto typu označujeme jako „stavové pasivum“. Trpný rod nám popisuje stav.

Proběhlým dějem u situace ve větě *In 1972, the Democrats were defeated.* Je fakt, že někdo ve zmíněném roce vynaložil tolik úsilí, že porazil demokratickou stranu – *Someone defeated the Democrats.* Výsledným stavem poté, co někdo porazil demokratickou stranu, bylo – *The Democrats were in a state of having been defeated.*

⁵⁶ Někdy je pomocí výslovnosti koncovky *-ed* vyjádřeno, o jaký větný člen z hlediska syntaktického jde. V angličtině mají některá často užívaná slova dva nebo i více způsobů výslovnosti. Jednak mají tzv. „strong form“, kdy všechny hlásky slova jsou vyslovovány plně, bez redukce kvality. Pak existuje tzv. „weak form“, kdy samohlásky ve slově podléhají kvalitativním a kvantitativním změnám, mění se v němé *e* nebo v *[i]*. Jde o tzv. gradaci anglických slov a jejich výslovnosti; ta je závislá na funkci a pozici slova ve větě, na větném i slovním přízvuku. Roach, P.: *English Phonetics and Phonology*, s. 20,

⁵⁷ Dušková, L.: *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*, s. 262-3

K takovéto konstrukci lze přiřadit libovolného konatele děje.

Např. *In 1972, the Democrats were defeated by the Republicans.*

Jistou dějovost lze do podobných konstrukcí vnést v případě, že celou větnou konstrukci převedeme do průběhového tvaru – *In 1972, the Democrats were being defeated.*

V podstatě lze říci, že při užití a při vytvoření stavového pasíva už o trpném rodě v pravém slova smyslu nehovoříme. Slovesný tvar obsahující stavové pasívum se přiklání nebo může být popisován jako slovesný tvar skládající se ze spíše sponového než pomocného slovesa *be* + přídavného jména.

Proto můžeme říci, že tvar sloves – přičestí minulé – ve větě *The modern world is getting more highly industrialized and mechanized* má spíše charakter jmen přídavných. Tvar přídavných jmen *industrialized* a *mechanized* lze užít jako ryze přídavné jméno ve spojeních typu *the industrialized world, a mechanized machine.*

V podstatě i v těchto spojeních lze hovořit o stavu, o stavovém pasívu – *the industrialized world* = svět, který dosáhl stavu jisté míry industrializace. Pokud chceme pohlížet na stavové pasívum v podstatě jako na slovesný tvar obsahující sponová slovesa, můžeme sponové sloveso *be* začít nahrazovat stejnou kategorií sloves – sponovými slovesy jako *become, feel, seem, remain* aj.

Např. *she became enraged, I felt cheated* – adjektiva zde vystupují jako doplnění přísudku.

K pseudopasivním konstrukcím patří i věty s intranzitivními slovesy vyjadřující pohyb nebo doplnění, ve kterých také vystupuje přičestí minulé, jeho význam je však spíše aktivní než pasivní.

Např. *Why are all those cars stopped at the corner? By the time she got there, her friend was gone. I'll soon be finished with this job.*

Další pseudopasivní konstrukce je možné tvořit se slovesy lokativními.

Např. *Grandfather was sat in the rocking chair. I've been stood here for about ten minutes.*

Tento typ větných konstrukcí stavového pasíva lze vyjádřit synonymní vazbou s využitím průběhového slovesného tvaru (vyskytují se řídce) – *was sitting, 've been stood* aj.⁵⁸

⁵⁸ Quirk, R.: *A Comprehensive Grammar of the English Language*, s. 169-170

Pro zajímavost bych chtěla zmínit, že některé pasívní konstrukce neimplikují úmysl nebo původce děje.

Např. *The house burnt down.* – překládáme jako dům shořel, a ne že ho někdo zapálil. Podobně *He was drowned.* – neznamená, že ho někdo úmyslně utopil.

Kromě konstrukcí označených jako pseudo pasívum R. Quirk vymezuje termín spadající do kategorie slovesného rodu – tzv. „semi-pasívní konstrukce“. Semi-pasívní konstrukce jsou smíšeným typem, kdy větní členové vykazují jak slovesné, tak i adjektivní vlastnosti. Jejich slovesné vlastnosti lze určit dle toho, že oproti tzv. semi-pasívní větní konstrukci tvoří beze změny významu i konstrukce rodu činného.

Např. *We are encouraged to go on with the project.* – (*The results*) *encourage us to go on with the project.* *Leonard was interested in linguistics.* – *Linguistics interested Leonard.* *We are encouraged to go on with the project.* – (*The results*) *encourage us to go on with the project.* *Leonard was interested in linguistics.* – *Linguistics interested Leonard.*

Na druhé straně k adjektivním vlastnostem patří:

- Spojení přísudku s adjektivem
- Možnost modifikace přídavného jména pomocí příslovcí *quite, rather, more* aj.
- Možnost náhrady pomocného slovesa být jiným, sponovým slovesem typu *become, feel, seem*, aj.

Pak je možné vyjádřit výše zmíněné věty opisem jako *We feel rather encouraged and content... Leonard seemed very interested in and keen on linguistics.*

Slovesné tvary těchto vět lze zařadit také do kategorie stavového pasíva. Větné konstrukce semi- i pseudo-pasíva lze posuzovat a analyzovat jak z hlediska slovesných tvarů trpného rodu, tak jako konstrukce s adjektivním doplněním přísudku.⁵⁹ V konstrukcích tohoto typu, jelikož inklinují stát se konstrukcí s adjektivním doplněním přísudku, chybí jasná vymezenost trpného rodu, z toho důvodu se zde jen zřídka vyskytuje doplnění konatele děje pomocí předložkové vazby *by*. Setkáváme se však i s případy typu

⁵⁹ Kromě adjektivního doplnění užívá angličtina také doplnění slovesného děje pomocí:

a) způsobových sloves – *He may come.*;

b) *be* + přídavné jméno + infinitiv – *He's sure to come. He's likely to forget., He was slow to realize it.*

Peprník, J.: Anglický jazyk pro filology 1, s. 363

Např. *I feel rather let down by his indifference.* – adjektivní doplnění × *I was rather let down by his indifference.* – struktura věty používaná pro vyjádření trpného rodu.

Podobně *She seems extremely elated by her success.* × *She was extremely elated by her success.*

We were unimpressed by his attempts. = *His attempts unimpressed us. His attempts did not impress us.*

Na těchto typech větných konstrukcí při využití at' už trpného rodu, nebo sponového slovesa + přídavného jména lze pozorovat, že doplnění předložkovou vazbou *by* uvozující konatele, původce děje není charakteristické výhradně jen pro trpný rod. Předložka *by* v předložkovém doplnění určujícím konatele může být nahrazena i jinými předložkami.

Předložková vazba at' už s předložkou *by* nebo jinou není určujícím, charakteristickým tvarem jen pro trpný rod. Při výskytu takovéto fráze, předložkového doplnění, nelze jednoznačně říci, že se jedná jen o konstrukci trpného rodu, jde spíše o předmětové doplnění adjektiva. Předložková vazba určující konatele děje není charakteristikou jen pro trpný rod.⁶⁰

Např.

We were all worried about the complications.

I was a bit surprised at her behaviour.

You won't be bothered with me anymore.

This edition was not known to earlier scholars.

Obecně slovesný rod vyjadřuje, v jakém syntaktickosémantickém vztahu jsou jednotliví účastníci děje k slovesnému ději.⁶¹

Základní formou slovesného rodu je aktivum. Aktivum také tvoří většina anglických sloves.⁶² Pasívum lze v zásadě tvořit od sloves, která mají předmět, tzn. od sloves tranzitivních. Vztah mezi aktivem a pasívem je patrný zejména u sloves s přímým předmětem,

⁶⁰ Quirk, R.: *A Comprehensive Grammar of the English Language*, s. 168-170

⁶¹ Dušková, L.: *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*, s. 253. V činném rodě je konatelem, původcem děje sám podmět, ze kterého děj vychází; v pasívu je konatelem, původcem děje jiný aktant než podmět – *they train* × *they are trained*.

⁶² Sloves, která tvoří pouze pasívum, je jen nepatrné množství. Tamtéž, s. 253

Např. the states provides free education for all levels – free education is provided on all levels (by state).

Ve větné konstrukci s činným rodem musí být zastoupeny oba činitelé slovesného děje – konatel, původce děje jako podmět, předmět, může být i recipientem slovesného děje. Oproti tomu ve větě s trpným rodem je konatel děje fakultativní, může zůstat zcela nevyjádřen, důraz se klade na děj jako takový. Pokud je konatel děje vyjádřen, vystupuje ve větě na místě příslovečného určení, ve formě předložkové vazby ve většině případů s předložkou *by*.

Dalo by se říci, že vzájemný vztah mezi aktivem a pasívem je jakousi formou syntaktické i sémantické synonymie. Jediným rozdílem je možnost vypustit konatele děje v pasívní konstrukci. Konatel děje je buď neznámý, nebo není důležité pro samotný děj ho nějak zmiňovat. Pokud se ale v pasívní konstrukci vyskytne, změní se pozice ve větě konatele a recipienta. V aktivu zaujímá konatel děje preverbální pozici, v pasívu postverbální. Naopak je to s recipientem – ten má v aktivní konstrukci ve větě pozici postverbální, v pasívní konstrukci preverbální. Této záměny pozic konatele a příjemce lze využít pro aktuální větné členění a pro dynamičnost výpovědi. Sémantický vztah podmětu ke slovesnému ději je v pasívní konstrukci na prvním pohled daný, ovšem i v pasívu může mít podmět různé sémantické role.

Např. John was told the news. – The news was told to John.

The animal was hurt, A new suggestion has been made. – podmět zasažený dějem zůstává v iniciální pozici, když není konatel děje vyjádřen.

V aktivu může hrát podmět více sémantických rolí – může být a nemusí konatelem děje, může být nositelem nebo přímo slovesným dějem zasažen.⁶³

a) konatel děje – vyskytuje se u sloves akčních

Např. my host introduced me, the porter locked the door

b) proživitelem děje – se podmět stane v kombinaci se slovesy smyslového vnímání

Např. his neighbour heard him, everybody misses him

Při převodu takovýchto spojení do pasíva nastane typický příklad – výměny pozic podmětu a předmětu.

Např. the gate was locked (by the porter), I was introduced (by my host), he was heard (by his neighbour) aj.

⁶³ Podmět lze v aktivu označit za konatele, poživitele, trpítele slovesného děje. Tamtéž, s. 254

c) podmět zasažen slovesným dějem

Např. he suffered a heavy blow, they suffered defeat, he received a good education

Slovesa tohoto typu netvoří pasívum. Sémanticky se podobají pasívu, i když ho netvoří. Pasívum podobného typu lze od těchto sloves vytvořit opisnými tvary, při využití dějových sloves.

*Např. They were defeated, he was educated, the news was received with relief*⁶⁴

Jeden z dalších vztahů podmětu vůči slovesnému ději je vztah lokativní.

Např. the car leaks oil, my tent sleeps four people, his forehead was dripping sweat.

Podmět může stát také ve vztahu k předmětu. Jako vztah posesivní lze označit vztahy v konstrukcích typu

The car burst a tyre, he burst a blood-vessel,

Takovéto případy nepřipouštějí pasivní konstrukci, neboť v základě představují intranzitivní děje s adverbiálním určením.⁶⁵

Konstrukce s aktivním slovesným dějem s lokativním podmětem a činitelským adverbiálním určením patří do skupiny větného typu S-V-Adv obsahující primárně intranzitivní sloveso s obligatorním adverbiálním určením.

Např. the path was swarming with ants, the stream abounds in trout, her face was streaming with tears aj.

Mimo větný typ S-V-Adv s podmětem lokativním určujeme skupinu vět S-V-Adv s určením míry. U tohoto typu vět lze sloveso plnovýznamové zaměnit za sloveso sponové.

Např. the bedroom measures ten feet by twelve, he weighs twelve stone, her clothes cost a lot of money;

Při využití sponového slovesa získáme konstrukci – *his weight is twelve stone aj.*

Podobně vypadá konstrukce S-V-O s činitelským předmětem, který v podobných konstrukcích vystupuje jako nositel stavu a vyskytuje se po kauzativních slovesech.

*Např. he works his staff hard, the drawing-room dances twenty couples easily.*⁶⁶

⁶⁴ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 254

⁶⁵ tamtéž, s. 254-5

2.4. Zvláštní kategorie anglického rodu – Mediopasívum

Větný typ S-V-Adv dispoziční s příslovečným určením způsobu patří ke zvláštnímu případu anglických vět - mediopasívum.

Např. the book reads well, the new edition is selling fast, the material washes easily, the dirt rubs off easily.

Jako jeden z podtypů intransitivní predikace označujeme zvláštní typ anglického slovesného rodu a tím je mediopasívum.

Např. the clothes washed, he doesn't frighten easily.

Podmět v těchto případech není původcem děje, je totožný s předmětem tranzitivní vazby = jedná se o transpozici předmětu do funkce podmětu podobně jako v trpném rodě. Narozdíl od trpného rodu větné konstrukce tohoto typu zachovávají aktivní tvar slovesa.

Pro srovnání *např. to read a book, to sell a new edition.*⁶⁷

Mediopasívní slovesný rod patří do kategorie trpného rodu, kde vystupuje stavové sloveso a původce děje zůstává nevyjádřený. Z hlediska rodu spadá mediopasívum do kategorie rodu trpného.⁶⁸

Základní charakteristikou tohoto typu intransitivní konstrukce je – podmět je transponovaný předmět. Tento typ konstrukce se omezuje pouze na některá dějová slovesa a je omezen také syntaktickou strukturou sám o sobě.⁶⁹

L. Dušková definuje tuto kategorii vět a popisuje vztah mezi předmětem tranzitivní konstrukce a podmětem intransitivní konstrukce. Dále uvádí, že ačkoliv podmět intransitivní konstrukce je identický s předmětem konstrukce tranzitivní, u některých případů se tohoto tvrzení nelze striktně držet.

Např. we never eat at five o'clock – jde jen o vynechání předmětu × *caviare never eats at five.*⁷⁰

⁶⁶ tamtéž, s. 428

⁶⁷ tamtéž, s. 358-9

⁶⁸ <http://www-users.york.ac.uk/~gdh103/Dissertation.pdf>

⁶⁹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 406-7

⁷⁰ Dušková, L.: A Note on Intransitivity of the English Verb, s. 176

Přestože neexistují větné konstrukce ve znění *cakes never eat at breakfast, wine drinks with meals, the book reads a lot*, je znám a popsán podobný typ syntaktických konstrukcí, kdy předmět tranzitivní konstrukce vystupuje jako transponovaný podmět konstrukce intransitivní. Tento jev L. Dušková přiřazuje k větnému typu č. (6).

L. Dušková obecně charakterizuje mediopasívum jako zvláštní případ anglického aktiva s nekonatelským podmětem, který zároveň odpovídá předmětu tranzitivní konstrukce. Mediopasívum jinak označuje jako aktivum s pasívním významem, bezpříznakové pasívum aj. Tato gramatická konstrukce je charakteristická pro anglický jazyk, např. český jazyk a jazyk německý mají místo tohoto tvaru slovesa ve tvaru reflexivním.⁷¹

L. Dušková v kategorii mediopasíva definuje ještě několik subkategorií dle tvaru vět:

a) Podmět je odvozen od předmětu příslušné tranzitivní vazby.

Např. *the clothes wash easily, her novels sell well, the book reads well, the table polishes up badly*.

Konstrukce tohoto typu mediopasíva lze nahradit tvarem *it is (not) easy + inf*, tzv. extraponovanou subject clause .

Např. *It is easy to peel ripe oranges, it is not easy to polish up this table*.

Ze sémantického hlediska konstrukce tohoto typu vyjadřují obecnou charakteristiku. Obsahují proto prostý oznamovací způsob v přítomném prostém nebo minulém prostém čase.

Další formy větných konstrukcí, které se od mediopasíva odvíjejí a o kterých bude podrobněji pojednáno dále jsou buď již zmíněná konstrukce *be easy/hard + inf*, většinou se vyskytují ve formě extrapozice infinitivu s anticipačním *it* v podmětu

Např. *it is easy to deal with him*;

druhý typ opisné formy mediopasíva je případ, kdy do pozice podmětu je transponován předmět, tzv. tough-movement konstrukce.

Např. *he is easy to deal with*.

⁷¹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 255

Ačkoli L. Dušková zařazuje mediopasívum mezi jeden z příkladů anglického aktiva, i tyto větné konstrukce mohou tvořit rod trpný. Při užití pasíva však dochází nejen ke změně syntaktické struktury, ale i k změně ve významu, sémantiky celé věty.

Např. the play acts well – the play is acted well by the new actor
*the book reads well – the book is read well by sb.*⁷²

b) Druhý typ používaný jako opis, formu mediopasíva zahrnuje modální sloveso. Příbuznost s pasívem dokazuje v opisu pasívní infinitiv.

Např. the clothes wash easily – the clothes can be washed easily, the lid doesn't shut – the lid cannot be shut, the wafers don't break evenly – the wafers can't be broken evenly aj.

c) Třetím typem vyjádření mediopasíva není nikterak pozměněná syntaktika nebo sémantika věty. Jde o skupinu sloves a o konstrukce, které se z hlediska sémantického nevztahují jen k obecným charakteristikám, ale zahrnují i jednotlivé, konkrétní případy, pro které je promluva platná a typická. Pro tento typ je možné užití různých slovesných časů. Rozdíl mezi aktivem a pasívem je mnohdy zcela setřen, může se objevovat rozdíl mezi stavem a dějem sloves.

Např. he counts (is counted) among the best in his profession, a drop forms (is formed) at the bottom of the tube aj.

Ilustrační případy pro vyjádření rozdílu mezi dějem a stavem jsou

The dress buttons down the back – the dress is buttoned down the back, a large crowd gathered about him – a large crowd was gathered about him

- v těchto případech je děj jen potenciální, jde spíše o popis činnosti, která se odehrává v určitém místě.

Obecně u mediopasíva i u pasíva jde o potlačení původce děje, činitele. Někdy však samotné pasívum může konatele děje implikovat.

Např. – the cake baked too long – činitel nulový

× *the cake was baked too long (by someone)* – činitel sice nevyjádřen, však už je tímto tvarem konstrukce implikován, navrhuje se nám tímto, že samozřejmě někdo jiný pekl koláč dlouho.

⁷² tamtéž, s. 255-6

Tvaru trpného rodu užijeme přednostně místo mediopasíva v závislosti na syntaktické konstrukci. Především v případech, kde chceme vyjádřit konatele děje.

Např. King salmon smokes easily. – The two fish fillets were perfectly smoked by Mr. Smith at our Sunday BBQ.

Mediopasíva můžeme užít i ve větách typu *the clothes are washing*. Mediopasívní konstrukce nelze užít pro vyjádření pravidelné opakované činnosti – *the clothes wash every month*, ani pro vyjádření záměrné plánované činnosti v blízké budoucnosti – nelze vytvořit konstrukci jako *when are the clothes going to wash?* Pro takovýto případ zvolíme trpného rodu – *clothes are washed every month*.⁷³

V případě mediopasíva hovoříme o transpozici předmětu aktiva do funkce podmětu. To může mít za následek jistou dvojznačnost slovesného tvaru.

Např. – they are selling fast – they = the sellers are selling the books, refrigerators fast

× = the books, refrigerators are selling fast

He doesn't please easily – he doesn't please (other people) easily

× It is not easy to please him. = He is not easy to please.

V prvním případě *books* a *refrigerators* vystupují jako předmět přímý v aktivní konstrukci, ve druhém případě jako podmět v konstrukci intranzitivní.

Dvojznačnost lze eliminovat při bližším zkoumání podmětu:

Např. he reads well – he = konatel děje, je životný, umí číst

*The book reads well – konatel nevyjádřen, kniha neživotná, číst neumí, někdo jiný, nám z promluvy neznámý, všeobecně lidský faktor nemá potíže při čtení této knihy.*⁷⁴ Ovšem i životný aktant může občas fungovat jako podmět mediopasíva.

Např. John gives presents well.

2.5. Shrnutí pasívního rodu

I. Mezi větou v činném a trpném rodě existuje blízký sémantický vztah. Sémantické role jednotlivých větných členů zůstávají stejné.

Např. The cat was bitten by a dog. – znamená, že the dog is a biter and the cat is the one being bitten.

V tomto případě zůstává stejné pravidlo „*who does what to whom*“ ve větě aktivní i pasívní. Hlavním odlišujícím rozdílem mezi větou aktivní a pasívní je, že podmět pasívní věty

⁷³ tamtéž, s. 407

⁷⁴ tamtéž, s. 255-7

odpovídá předmětu aktivní věty. – *A dog bit the cat.* – *The cat was bitten (by a dog).* Podmět věty aktivní, pokud je v pasívu vůbec vyjádřen, je uvozen předložkou *by*.

II. Slovesa intranzitivní užívané v aktivní větě nemají k sobě pasívní protějšek.

Např. *The patient died.* × *The patient was died (by the doctor).* × *The doctor died the patient.*

III. Aktivní i pasívní věta mají stejnou valenci; vážou stejný počet aktantů.

IV. L. Dušková v „Studies in the English language“ shrnuje pravidla pro záměnu aktivního/pasívního rodu následujícím:

Inuitively, then, we want a rule that does the following:

- *turns the first NP complement into the subject*
- *allows the subject either to turn into the object of a PP headed by by or to be omitted altogether*
- *leaves the valence features otherwise unchanged*
- *leaves the semantics unchanged and*
- *makes the appropriate morphological change in the form of the verb.*⁷⁵

⁷⁵ Dušková, L.: Studies in the English language, Part I, s. 234-5

3. MEDIOPASIVUM

Od kapitoly pojednávající o rodě v anglickém jazyce, zvláště o formách trpného rodu, jsem přešla k formám a zvláštním případům anglického aktiva.

V následujících odstavcích se budu zabývat stručným popisem a výčtem příkladů na téma mediopasivum tak, jak o něm pojednává Ivan Poldauf.

Ivan Poldauf ve své práci „The so-called Medio-passive in English“ blíže na 4 typech vět popisuje a detailně se zabývá touto zvláštní konstrukcí anglického jazyka.

Z dalších lingvistů zabývajících se podrobněji mediopasivem jako zvláštní syntaktickou konstrukcí anglického jazyka to byli např. L. Dušková a kol., ze zahraničních R. Quirk, G. Curme, N. Chomsky aj.

Jistou dávkou pozornosti si větné konstrukce anglického jazyka spadající do kategorie mediopasíva zasloužily díky své ojedinělosti (v českém ani např. v německém jazyce konstrukce podobného typu nenajdeme) a díky své nejednoznačnosti, zvláštnosti a způsobu tvoření.

Původní rozdělení slovesného rodu na aktivum-pasivum rozšiřuje I. Poldauf (1969) do následující škály:

aktivum – mediopasivum – pasivum

Tím dodává slovesnému rodu anglických sloves nový rozměr, kdy věta může mít syntaktickou formu jako v rodu činném, ovšem významem vyjadřuje rod trpný.

Např. The book reads well.

Ivan Poldauf dále uvádí 4 základní typy konstrukcí kategorie mediopasíva:

1. Fresh-water fish do not smoke easily.
2. Filter-tipped cigarettes smoke delicious.
3. These fish smoke as black as eel.
4. Highly polished surfaces dust easily.

Primárně se veškerá pozornost (jako i u jiných syntaktických konstrukcí – činný × trpný rod) upíná na vztah podmět – přísudek.

Již v 19. století si jeden z jazykovědců, Henry Sweet, v díle „A New English Grammar, Part I, Oxford 1891“, všiml toho, že některá tranzitivní slovesa ve větné konstrukci vypouští předmět, podmět sám o sobě je vlastně jejich předmět – cílem, na který se slovesný děj vztahuje. Podmět jako původce děje zůstává nevyjádřen, je neznámý, nebo všeobecný, neurčitý.

Např. *the book sells well* = *they are selling the books well*

Za nevyjádřený všeobecný podmět ve smyslu „konatel“ Sweet automaticky označil lidský faktor – *they*.⁷⁶

Oproti tomu Otto Jespersen v díle „A Modern English Grammar on Historical Principles, Part III, Copenhagen 1927“ ve 20. století prokázal, že u některých sloves, i když podmět zůstane neurčitý - všeobecný, nelze analogicky vytvořit konstrukci mediopasíva.

Např. *His words believe*

Tím dokázal, že nelze jednoznačně vymezit: tranzitivní sloveso s neurčitým, nevyjádřeným podmětem + předmět tranzitivního slovesa, zasažený dějem, nacházející se v pozici podmětu – nelze vždy vytvořit tvar mediopasíva.

Mediopasívní konstrukci mohou tvořit za zvláštních podmínek jen některá slovesa, a to s ohledem na jejich lexikální význam.⁷⁷

Pasívum lze vyjádřit kromě typické konstrukce *be* + přídělní minulý také jinými, opisnými vazbami větnými.

Pro srovnání uvedu konkurenční formy pasíva v jazyce německém:

1. neosobním vazbám v trpném rodě odpovídá např. v německém jazyce vazba se zájmenem „man“

Např. *Her baut man.* = *Her wird gebaut.*

2. reflexivní tvary

Např. *Der Schlüssel findet sich.* – *Der Schlüssel wird gefunden.*

3. vazba *sein* + *zu* infinitiv (v AJ *be* + infinitiv)

vyjadřuje možnost či nutnost, má pasívní význam

Např. *Das Geschirr ist abzuwaschen.* – *The dishes are to be washed.*

⁷⁶ Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 15

⁷⁷ tamtéž, s. 15

4. vazba haben + zu infinitiv

vyjadřuje nutnost, možnost, má aktivní význam – podmět je zároveň agentem

*Např. Du hast zu gehorchen.*⁷⁸

Mediopasívní konstrukce zastupuje trpný rod, formálně obsahuje ovšem tvar slovesa v činném rodě. Mediopasívum je jedna z možností, jak pomocí činného rodu můžeme vyjádřit význam normálně vyjadřovaný rodem trpným. Stejně jako reflexivní vazba se blíží a může sémanticky vyjadřovat rod trpný. Reflexivní slovesa se ještě více přiblíží k možnosti tvořit trpný slovesný tvar, vynecháme-li reflexivní zájmeno.

*Např. He dresses (himself) elegantly. – He is dressed elegantly.*⁷⁹

Dalším rysem sloves pro tvoření trpného rodu je podobnost jejich tvaru příčestí minulého s tvarem přídavného jména zastoupeného ve sponové vazbě slovesa.

Např. The room filled rapidly. – The room was filled rapidly.

Trpný rod lze vyjádřit i tvarem podstatného jména slovesného.

*Např. The house is selling. The breaking down of new standards.*⁸⁰

Mediopasívní konstrukci lze tvořit u některých sloves tranzitivních, při vynechání předmětu a pokud je podmět všeobecný, nevyjádřený. Ale i pokud bude sloveso sémanticky vhodné pro tvoření mediopasívní konstrukce, existují gramatická omezení při tvoření. Nelze např. říci *This house sold yesterday*. Oproti tomu se běžně užívá tvar *His novels sell very well*. – do jisté míry zde pokládáme podmět *novels* za aktivního člena, za příčinu rozsáhlého prodeje. Ovšem podmět-věc aktivním původcem děje není. Takováto věta dle Jespersena popisuje jistou charakteristiku, která se vztahuje k věci vystupující v mediopasívní konstrukci na místě podmětu.

Problematiku příbuznosti mediopasívních konstrukcí s tvary trpného rodu popisuje v díle „The Predicational Categories in English“ K.F.Sunden. Mediopasívum lze tvořit u tranzitivních sloves, která zároveň vykazují nějakou kauzativnost slovesného děje. Proto nelze uvést tvar

⁷⁸ Benešová, R.: Základy německé morfologie, s. 52

⁷⁹ Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 16

⁸⁰ tamtéž, s. 16

His words believe well. – v tomto případě slovesný tvar ani děj nejsou příčinou dalších událostí.

Sunden stejně jako Jespersen popisuje podmět vystupující v konstrukci mediopasívní, který je vlastně předmětem zasaženým slovesným dějem vyjádřeným mediopasívní konstrukcí.

Např. *Quicksilver easily amalgam(ate)s with metals.*⁸¹

Sunden také ve svém popisu uvádí, že tento gramatický jev vystupující jako pasívum, avšak formálně zůstává aktivem, se v jazyce častěji a šířeji začíná používat; nejvíce je zastoupen a využíván jazykem reklamy.

Např. *Newports smoke fresher.*⁸²

Souhrnná práce I. Poldaufa zmiňuje poznatky dalšího z jazykovědců, Johna Andersona. J. Anderson pohlíží na mediopasívní konstrukce z hlediska činnosti podmětu a předmětu, zda jsou ergativní či neergativní.

Sloveso oproti tomu vystupuje ve větě jako zcela neutrální člen kombinující pouze člena neergativního s ergativním.⁸³

Např. *the bread cut easily.* – neutrální sloveso *cut* na sebe váže nečinný podmět *the bread*.

This man cut the bread. – neutrální sloveso *cut* na sebe váže 2 větné členy – nečinný, dějem zasažený *the bread* a činný, původce děje *this man*.

Pokud se ve větě vyskytuje pouze nečinný příjemce děje, původce, vykonavatel děje zůstává neznámý, doplňujeme větnou stavbu o adverbiální vyjádření toho, jak nebo kde nebo proč atd. děj mířený proti nečinnému podmětu probíhal.

Např. *The bread cut easily. The box fastens easily. This box fastens at the side.*⁸⁴

Podmět v konstrukcích mediopasíva je primárně neergativní – nečinný, tzn. nepůvodcem děje, slovesným dějem je zasažen, nebo ho přijímá. U některých vět může však být i vykonavatelem děje. Pak věty stejného typu, i jedna formálně identická věta, může mít dvojitý význam.

⁸¹ tamtéž, s. 16-17

⁸² Michael Grady rozšiřuje vztah činný – trpný rod o další možnost, o další stupínek posouvá významovou i gramatickou rovinu na kategorie rodu: aktivní – pasívní – nepasívní. Tamtéž, s. 16

⁸³ **Ergativ** – zvláštní pád v některých jazycích vyjadřující agenta děje, užívaný u tranzitivních sloves... Petrůčková, V., Kraus, J. a kol.: Akademický slovník cizích slov, s. 202

⁸⁴ Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 18

Např. *They model well.* – podmět *they* = původce děje, ergativní, činný; modelují, manuálně úmyslně něco tvoří ve výtvarném stylu.

× *They model well.* – podmět *they* (živé i neživé předměty) jsou neergativní, nečinné; stojí modelem a lze je snadno a dobře ztvárnit.

The machine washes well. – podmět *the machine* je původcem děje a jako spotřebič v domácnosti vykonává dobře svoji funkci.

× *The machine washes well.* – podmět *the machine* je příjemcem děje umývání – má dobře omyvatelný povrch a lze ji snadno omýt, očistit, aby byla opět zářivě bílá.⁸⁵

Anderson k této skupině vět, které mohou mít stejnou formu, avšak různý význam, a které patří do skupiny mediopasíva řadí i věty typu

He made a good meal. – *He* uvařil výtečný oběd; podmět je činným původcem děje × *He* se ocitl mezi kanibaly a představoval pro ně skvělý oběd.

He takes good photographs. – *He* umí fotit znamenité snímky; podmět je činným původcem slovesného děje × *He* je fotogenický, na fotografiích vypadá dobře; podmět je neergativní, pouze slovesný děj fotografování přijímá.

Anderson ve svém zkoumání posunuje možnou stavbu vět dále a v jedné větě konstrukci označuje více ergativních, činných členů, které lze považovat za původce děje.

Např. *He made me kiss her.* – přítomni jsou dva činní konatelé děje – *He*, který donutil; *I*, který líbal.

He polishes the table with a cream. – dva činní konatelé děje *He*, který vykonává činnost leštění a *cream* – podřadný konatel děje – *cream*, který díky svému složení látek leští.

Při výskytu více činných členů – původců děje – ve větě lze jednoho z nich vynechat beze změny významu. Uspořádání členů ve větě, jejich pozice, vynechání, má vliv na výpovědní dynamičnost a na to, co chceme v promluvě vyjádřit jako důležitější.

Např. *The table was highly polished with a cream.* – ten, kdo leští, není znám nebo podstatný pro vyjádření ve větě. Rématem je v této větě výsledný stav stolu, který se leskne díky použití krému na nábytek.

This cream polishes well. – centrum výpovědní hodnoty se přesouvá na vlastnost krému, není podstatné kdo a co krémem leští.

⁸⁵ tamtéž, s. 18

The table polishes well with this cream. – podmět věty je původní předmět slovesným dějem zasažený. Stůl díky svému povrchu je právě tímto krémem snadno lešitelný.

Doposud se možnost tvoření mediopasívních konstrukcí vztahovalo pouze k slovesům tranzitivním. Anderson přibližuje intranzitivní slovesa a jejich užití v intranzitivních větách blíže k trpnému rodu tím, že slovesný tvar převádí z intranzitivního na sponový.

Např. Bill fell. – Bill was prone = the result of falling, Bill neergativní.

The table polished well. – The table was highly polished. – původce děje opět nevyjádřen, neznámý.

Dle Andersona lze tedy aktivní – pasivní – mediopasívní konstrukce tvořit v závislosti na tom, že sloveso zůstává neutrální, a dle výskytu činných a nečinných členů ve větě.

Proti tomuto pozorování se ve svém díle „Notes on Transitivity and Theme in English“ staví M.A.K. Halliday, který sloveso nepovažuje za neutrální a vymezuje několik větných typů:

1. *She washed (the clothes, herself).*
2. *The clothes were washed.*
3. *The clothes washed (well).*⁸⁶

Ad 1. aktivní tvar slovesa *wash*.

Ad 2. pasivní tvar slovesa (kombinace *be* + příčestí minulé)

Ad 3. formálně aktivní tvar slovesa *wash* vystupující ovšem v sémanticky pasivní konstrukci = mediopasívum.

Sloveso lze tedy určit a charakterizovat slovesný tvar dle větné konstrukce a dle syntaktického okolí, ve kterém se vyskytuje.

Jednoznačně lze přechod mezi činným a trpným rodem sloves určit u sloves tranzitivních, kde přechod od jednoho tvaru ke druhému je zcela snadný, plynulý a pravidelný.

Např. to wash – to be washed – to wash (= tvar v mediopasívní konstrukci)

Ne vždy je převod mezi aktivem a pasívem tak jednoznačný a jednoduchý. Halliday se zaměřuje na vztahy uvnitř věty vyjadřující původce, konatele a cíl děje. Dále bere v potaz vnitřně větné situace jako intenzita, míra děje, výsledek konaného děje aj.

Např. The book sells well. – Someone sells the book. = Someone's selling the book is easy.

⁸⁶ tamtéž, s. 19

V této větě se vyskytuje tranzitivní sloveso, známe původce děje, děj probíhající i předmět, který je dějem zasažen, pak lze mechanicky, zcela jednoznačně vytvořit pasivní tvar od této konstrukce:

The book is sold (by someone).

*The book is easy (for someone) to sell.*⁸⁷

To, že Halliday nepohlíží jen na činného a nečinného člena ve větě, ale na funkci a význam všech větných členů + kvalitu slovesného děje lze určit z užití příslovce *easy*.

Větný člen *easy* má ve větách *The book sells easily. The book is easy to sell.* funkci hodnocení činnosti. Není snadná, jednoduchá prodávaná kniha, nýbrž prodej knihy jako takový je za daných podmínek velice snadný (pro prodávajícího).

Kromě mediopasíva jako slovesného tvaru majícího sloveso v aktivu, vyjadřující však pasívum, můžeme užít větných konstrukcí, které mediopasívum opisují.

The books sell easily. – It is easy to sell the books. – The books are easy to sell. (tvoření a užití tohoto tvaru, konstrukce *tough-movement*, hodlám podrobněji popsat v další části práce a uvést konkrétní příklady a pozorování ohledně výskytu těchto konstrukcí v praktické části této práce).

Mediopasivní tvar: *These books read well.*

Tough-movement konstrukce: *The books are interesting (for me) to read.*

⁸⁷ tamtéž, s. 21

1. TOUGH-MOVEMENT

Přechod mezi aktivem, pasívem, mediopasívem, mezi mediopasívem a dále až ke konstrukcím tough-movement můžeme běžně pozorovat u vět, které sémanticky nějakým způsobem samotný slovesný děj hodnotí.

Např. *Reading these books is interesting. – These books read well. – These books are interesting to read.*

K této skupině hodnotících sloves patří spojení typu *is interesting, is strange, is fortunate, is curious, is nonsense, is surprising, is a surprise aj.*⁸⁸

Mimo hodnotících konstrukcí typu *is interesting, is surprising aj.* uvádí např. L. Dušková další přídavná jména vhodná pro užití a tvoření opisného tvaru mediopasíva, tzv. tough-movement konstrukce, také jinou skupinu přídavných nebo podstatných jmen.

Tough-movement konstrukce je podobně jako mediopasívum specificky anglická vazba obsahující verbonominální přísudek adjektiva (např. *easy, hard, difficult, pleasant, convenient, fascinating, impossible atd.*) nebo substantiva typu *pleasure, fun, trouble atp.*⁸⁹

4.1. Tvoření a užití konstrukcí tough-movement

Proč se větná konstrukce tough-movement vyskytuje specificky v anglickém jazyce? V anglickém jazyce, oproti např. českému nebo jazyku německému, existuje více jmenných tvarů. V již zmíněném českém nebo německém jazyce je častější a běžnější užívání celých vedlejších vět. Anglický jazyk díky svým prostředkům pro vyjádření sekundárních predikací, díky rozmanitějším slovesným tvarům, které mohou zároveň vyjadřovat rod, předčasnost, souslednost apod., tak nahrazuje užívání vět vedlejších jmennými tvary a tím umocňuje kondenzaci – zhuštění - anglické větné stavby.⁹⁰ Tough-movement konstrukce se používá také jako jedna z možností opisného tvaru anglického mediopasíva.

Např. *The books sell well. – It is easy to sell the books. – The books are easy to sell.*

Používá se ho jako prostředku větné kondenzace, pro zhuštění promluvy, intenzifikaci výpovědní hodnoty a pro minimalizaci jazykových prostředků, což je jazykový trend dnešní doby – mluvit rychle, stručně, co nejvýstižněji za použití co nejmenšího počtu jazykových prostředků.

⁸⁸ tamtéž, s. 21.

⁸⁹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 543

⁹⁰ tamtéž, s. 542

Uspořádání promluvy a užití výrazových jazykových prostředků má vliv na rozložení výpovědní dynamičnosti.

Podobně jako u trpného rodu, u mediopasíva dochází u konstrukcí tough-movement k výměně pozic podmětového a předmětového účastníka slovesného děje právě za účelem jednak vytvoření specifické konstrukce, jednak přesunutí ohniska výpovědní dynamičnosti na jinou část věty.⁹¹

Např. *it is a pleasure to listen to her – she is a pleasure to listen to. It is not easy to judge this case. – This case is not easy to judge. It is difficult to refuse this objection. – This objection is difficult to refuse.*

- a) infinitiv v podmětové pozici – *to reach an agreement proved impossible*
- b) infinitiv může být ve větě extraponován – *it proved impossible to reach an agreement*
- c) v pozici podmětu se může vyskytovat předmět infinitivu – *an agreement proved impossible to reach.*

Transpozice substantiva do pozice podmětu je možná i tehdy, je-li součástí předložkové vazby.

Např. *It is a pleasure to write for your journal. – Your journal is a pleasure to write for. It is pleasant to work in this room. – This room is pleasant to work in.*⁹²

O výpovědní dynamičnosti tedy rozhoduje pozice členů ve větě, není to však pravidlem. Pozici jednotlivých členů ve větě můžeme užít jako jeden z prostředků pro určení téma a réma věty.

Např. *It is hard to launder white shirts. – réma = white shirts*

× *White shirts are hard to launder. – réma = to launder.*⁹³

Užití a tvoření specifické větné konstrukce tough-movement tak zasahuje kategorii větné stavby, tj. slovosled.

⁹¹ Výměny pozic podmětu a předmětu lze také někdy dosáhnout jen užitím jiného slovesa vyjadřujícího týž obsah, ovšem vážícího na sebe aktanty v opačném pořadí, tzv. konverzní predikáty. Např. *precede* × *follow*, *many people like music – music appeals to many people*. Tamtéž, s. 534-5

⁹² tamtéž, s. 543

⁹³ tamtéž, s. 535

4.2. Adjektiva v konstrukcích tough-movement

Stejně jako I. Poldauf vymezuje jistá hodnotící spojení možná pro tvoření konstrukce tough-movement, tak i L. Dušková hovoří o hodnotících adjektivech typu *kind, wise, clever, right, wrong, polite* aj.

Adjektiva typu *easy, difficult* aj., která byla zmíněna již výše; spojení uvedená I. Poldaufem, *is interesting, is surprising*, hodnotí slovesný děj. Adjektiva *kind, wise, clever* mají ve větné konstrukci také hodnotící funkci, ovšem vztahují se ke konateli děje, určují kvalitativní vlastnosti původce děje.

Např. *John was clever to foresee this possibility.*

Zde životný podmět je také nositelem kvalitativních vlastností hodnocených užitým adjektivem, na rozdíl od předešlých vazeb, kdy v pozici podmětu stojí transponovaný předmět infinitivní nebo tranzitivní vazby.

Např. *Jane was impatient, happy to teach.* × *Jane was difficult to teach.* – Jana byla šťastná, netrpělivá, aby už učila. × Janu bylo těžké vyučovat.

Oproti tomu ale lze užít i adjektiva hodnotící konatele jako *nice, wise, kind* apod. i ve větách, kde určují kvalitu slovesného děje, ne podmětu.

Např. *She is nice to look at = It is nice to look at her.* – *She* je předmět infinitivního děje, ne jeho konatel.

It was reasonable of Jane to refuse. – *Jane was reasonable to refuse.* – adjektivum charakterizuje podmět Jane.

× *For Jane to refuse was reasonable.* – *It was reasonable for Jane to refuse.* – adjektivum *reasonable* kvalifikuje slovesný děj.⁹⁴

Obecně lze shrnout, že adjektiva vyskytující a umožňující tvoření gramatické konstrukce tough-movement lze rozdělit do tří skupin:

- 1) – *easy, hard, difficult, nice, pleasant, painful, convenient, fascinating, delectable* aj. – skupina adjektiv hodnotící primárně slovesný děj
- 2) – *kind, wise, clever, right, wrong, naughty, polite, foolish, careful* aj. – skupina adjektiv hodnotící konatele děje, vztahující se k podmětu

⁹⁴ tamtéž, s. 544-5

3) – *able, capable, apt, competent, fit ready, reluctant, willing* aj. – skupina adjektiv vyjadřující dispozici

Zmínila jsem již v předešlé kapitole o mediopasívu a můžu tvrdit i o syntaktické konstrukci *tough-movement*, že v závislosti na výběru sloves a účastníků větné konstrukce, závislosti na kontextu může docházet k sémantické dvojznačnosti zkonstruované věty. Jednu větu nebo dvě velice podobné věty lze pak vysvětlit různě.

Tak se může stát i v konstrukcích s anticipačním podmětem *it* a u sloves, která v kombinaci s adjektivem mohou vystupovat tranzitivně, ale i intransitivně.

Např. *It's too hot to eat.*

- *it* = formální podmět jako u *it's raining*. Mluvíme o zde horkém počasí.
- *it* = zastupuje podmět pokrm; to jídlo je příliš horké na to, aby se dalo jíst.
- Nelze anteponovat infinitiv *To eat is too hot*. Jako je tomu např. u *It is necessary to eat*. - *To eat is necessary*. Adjektivum *hot* se totiž nevztahuje, nijak nepopisuje slovesný děj.⁹⁵

4.3. Adverbia v konstrukcích *tough-movement*

Infinitivu lze užít po všech adjektivech, která připouštějí intenzifikaci prostřednictvím *too* a *enough*. Po *too* se slovesný děj neuskuteční, je mu zabráněno přílišnou mírou vlastnosti označované adjektivem + *too*.

Např. *The suitcase was too small to hold all these things.*

Po *enough* infinitiv vyjadřuje účinek.

Např. *Solar energy is abundant enough to be practically without limit.*

J. Peprník rozděluje typy vět hodnotících pomocí příslovce *too* a *enough* do následujících kategorií:

a) Činitel děje vyjádřeného v infinitivu je zpravidla shodný s podmětem řídicího slovesa.

He's too tired to walk. She's too old to do any work. He's too ill to be able to get up.

b) Činitel děje vyjádřeného v infinitivu je obecný, takže děj se týká kohokoli, včetně mluvčího.

⁹⁵ tamtéž, s. 560

It's too early to return. It's too hot to walk on. The suitcase is too heavy to carry. The grass is too short to cut.

c) *He's strong enough to carry it.*⁹⁶

4.4. Tough-movement a infinitiv

Další příklady infinitivního doplnění po *too* zmiňuje O. Jespersen:

This is too good to be true.

I was too tired to walk.

*The story is too long to amuse me.*⁹⁷

Zajímavě popisuje ve své knize „Analytic Syntax“ i ostatní typy vět a syntaktických konstrukcí ve srovnání s několika dalšími germánskými jazyky a demonstruje jednotlivé případy na konkrétních příkladech.

Předložka *for* v těchto konstrukcích specifikuje konatele slovesného děje.

Např. *The road was too narrow for cars to pass.*⁹⁸

Předložkové vazby typu:

a ready to hand proof,

hard-to-be-governed passion of youth,

an impossible-to-be-realised wish,

likely-to-be-important port,

a more interesting-to-experiment-on vertebrate,

stated-to-be-possible writers of these letters lze přepsat formou konstrukcí tough-movement za předpokladu, že obsahují jedno z hodnotících adjektiv a že přidáme pro úplnost konstrukce tough-movement také predikativní část věty:

A proof is ready to hand.

Passion of youth is hard to govern.

The wish is impossible to realise.

A port is likely to be important.

A vertebrate is interesting to be experimented on.

*Writers of these letters are possible to state.*⁹⁹

⁹⁶ Peprník, J.: Anglický jazyk pro filology 1, s. 183

⁹⁷ Jespersen, Otto: Analytic Syntax, s. 64

⁹⁸ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 559-560

Když činitel děje slovesa v infinitivu se neshoduje s podmětem řídicího slovesa nebo když to není obecný podmět, může se tento činitel vyjádřit pomocí předsazeného *for*.¹⁰⁰

Infinitivní vazba s vyjádřeným konatelem uvedená předložkou *for* má

- a) funkci zastupující vedlejší větu obsahovou, uvozenou spojkou *that*

Např. *For him to offer help means nothing.*

- b) vyskytuje se nejčastěji s verbonominálním přísudkem, v extrapozici a s anticipačním *it*

Např. *It was impossible for me to refuse. It is fashionable for girls to wear trousers.*

- c) při užití adjektiv *easy, difficult, hard, pleasant* atp. vyjadřuje zároveň proživatele stavu označovaného adjektivem i konatele děje vyjádřeného infinitivem.

Např. *It was easy for him to pass the driving test. - To pass the driving test was easy for him. - The driving test was easy for him to pass.*¹⁰¹

S transpozicí předmětu do pozice podmětu se podobně setkáváme i u trpného rodu tranzitivních sloves a mediopasíva. Transpozice předmětu na místo podmětu tak v anglickém jazyce má jistou důležitost, zapříčiňuje vznik různých, specificky anglických syntaktických konstrukcí, které v jiných jazycích nejsou běžné.

Tvoření konstrukcí mediopasíva nebo tough-movement ale také závisí na výběru sloves. U sloves smyslového vnímání a uvažování takové konstrukce tvořit nelze. Proto přesunutí jednoho větného členu na místo podmětu zvláštní konstrukce neznamena vždy vznik konstrukcí mediopasívních nebo tough-movement.

Např. z věty *It is believed that the original manuscript has been destroyed* po přesunutí podmětu infinitivu do nadřazené věty zůstane konstrukce čistě pasívní – *The original manuscript is believed to have been destroyed.*

Podobně tak tomu je i u dalších sloves jako *know, think, expect, suppose, find, show, report, announce, claim*.¹⁰²

⁹⁹ Jespersen, Otto: A Modern English Grammar, s. 336, 340, 341

¹⁰⁰ Peprník, Jaroslav: Anglický jazyk pro filology 1, s. 183

¹⁰¹ Dušková, L.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, s. 544-5

¹⁰² tamtéž, s. 548

Konstrukce tough-movement se vyskytuje ve tvaru S + V + Adj. + inf.:

- transpozice předmětu infinitivu do pozice podmětu

Např. *an agreement proved impossible to reach*

Dále existují struktury sémanticky příbuzné konstrukci tough-movement

- inf. v podmětové pozici (anteponovaný)

Např. *to reach an agreement proved impossible*

- extrapozice infinitivu

Např. *it proved impossible to reach an agreement*

Užití adjektiv v konstrukcích tough-movement má význam hodnotící, ať už je to slovesný děj, nebo životný původce děje ve funkci podmětu. V konstrukcích tough-movement vystupují kromě adjektiv také infinitivní vazby.

Konstrukce tough-movement se skládá mimo přísudku a účastníků děje také z infinitivních vazeb. Infinitiv však v konstrukci tough-movement za přítomnosti adjektiva nevystupuje jako doplnění přídavného jména. Infinitiv v konstrukcích tough-movement na první pohled vystupuje jako infinitiv atributivní, tzn. zastupuje vedlejší větu přívlastkovou typu

You are the proper man to advise me. The best man to send is John.

Avšak infinitiv po substantivech označujících osobu, věc, místo nebo čas, potom infinitiv po adjektivech vyjadřujících at' hodnocení původce, tak slovesného děje samotného (*easy, hard, kind, wise* aj.) se podobá atributivnímu infinitivu pouze na povrchu.

Např. *It was a silly thing to say. It's a good place to eat. She is not a safe person to confide in. She is a difficult creature to deal with. It was a hard nut to crack.*

Odlišnost od infinitivní vazby zastupující vedlejší větu přívlastkovou spočívá v tom, že v těchto konstrukcích lze vynechat substantivum z jmenné části přísudku. Substantivum má totiž stejné sémantické rysy jako podmět.¹⁰³

¹⁰³ Výjimku tvoří větná konstrukce typu *It was a natural thought to have accured to her.* – spíše než spojení substantiva infinitivním přívlastkem použijeme pro opis celou větu vedlejší podmětou – *It was natural that the thought had occured to her.* Tamtéž, s. 566.

Ke kategorii infinitivních doplnění adjektiv patří i infinitiv atributivní pasivní. Tento má nodální charakter, zahrnující kategorie možnost a nutnost, a zastupuje vedlejší větu přívlastkovou.

*Např. There are two difficulties to be overcome. Another factor to be taken into account. The questions to be treated in the present paper. The next construction to be discussed.*¹⁰⁴

Podobnost s konstrukcemi tough-movement vidím v tom, že ač následuje infinitiv zastupující větu vedlejší, došlo k transpozici předmětu tranzitivních sloves do pozice podmětu. Původce děje zůstal nevyjádřený. Chybí ovšem důležitá část tough-movement konstrukce, a to je hodnotící adjektivum, které by definovalo buď slovesný děj nebo původce děje.

V konstrukci tough-movement jsem jednotlivě popisovala pozici předmětu a podmětu, výskyt různých skupin adjektiv, výskyt infinitivní vazby, která není klasickým doplněním adjektiv. Je nutné také zmínit, že predikace syntaktické konstrukce tough-movement je zastoupena slovesem *be* + adjektivem.

Adjektivní část přísudku bývá často rozvinuta infinitivem nebo infinitivní vazbou. Rozvíjený člen může být modifikován adjektivem.

Např. the letters are ready to post, the surface was sticky to touch – infinitiv lze vynechat beze změn významu – *the letters are ready, the surface was sticky*.

Konstrukci tough-movement lze tedy označit jako jeden typ tzv. verbonominální predikace se slovesem *be*. Jde o specificky anglickou vazbu obsahující verbonominální přísudek + adjektivum, popř. substantivum. V českém jazyce tento tvar věty nemá syntaktickou obdobu.

V rámci syntaktické konstrukce tough-movement rozlišujeme následující typy vět:

- a) *She is very kind to offer help. – It is very kind of her to offer help.* – TM konstrukce, transpozice předložkového předmětu na místo podmětu, adjektivum hodnotící účastníka slovesného děje.

¹⁰⁴ tamtéž, s. 567

- b) *He is very difficult to get on with. – It is very difficult to get on with him.* – TM konstrukce, možnost transpozice předmětu na místo podmětu, adjektivum hodnotící slovesný děj.
- c) *He was prompt to agree. – He agreed promptly.* – alternativní vazba adverbiální.
- d) *He will be angry to learn about it. – It will make him angry to learn about it.* – možnost opisné vazby pomoci *make*
- e) *I am willing to accompany her. He is reluctant to spend any more money on it.*¹⁰⁵ – adjektiva vyjadřující modalitu, předmět nelze transponovat do pozice podmětu, nelze vytvořit tough-movement konstrukci.

¹⁰⁵ tamtéž, s. 409-410

VZTAH MEDIOPASIVA A KONSTRUKCE TOUGH-MOVEMENT

Tough-movement konstrukce se užívá v anglickém jazyce jako opis větných spojení řidšího výskytu – mediopasívních spojení.

Např. *The clothes was easily.* – *It is easy to wash the clothes.* – *The clothes is easy to wash.*¹⁰⁶

Uvedla jsem již, že mediopasívum, nebo jeho opisný tvar v podobě tough-movement konstrukce, uvádí např. L. Dušková, M.A.K. Halliday, nebo i I. Poldauf jako prostředek vyjádření s hodnotícím záměrem.

Podle toho, jak je syntaktická konstrukce uspořádána, mluvíme o pohledu hodnocení mluvčího, o vztahu mluvčího k promluvě.

Tough-movement se v promluvě užívá díky hodnotícím adjektivům jako prostředek vyjádření různých úhlů pohledu na jednu vyjádřenou věc v promluvě.

Např. *The book is interesting to read.*

Z různých úhlů pohledu na vyjádřený fakt lze pohlížet následovně:

a) co je pro mluvčího zajímavé je kniha sama o sobě.

b) kniha nemusí být obsahově vůbec zajímavé, pro mluvčího je pouze zajímavé ji číst¹⁰⁷

Stejně jako jsem hovořila o tom, že konstrukce tough-movement lze užít jako opisného tvaru pro konstrukci mediopasívní, můžu naopak říci, že po splnění jistých syntaktických podmínek lze užít i mediopasívní konstrukce jako opisného tvaru pro tough-movement.

Např. *Washing the clothes /To wash the clothes is easy.* – *The clothes are easy to wash.* – *The clothes wash easily.*

Pro transformaci tough-movement do tvaru mediopasíva je nutné užít hodnotících příslovcí a příslovečných určení jako *easily, better, correctly, divinely, excellently, with ease, with difficulty, badly, worse aj.*¹⁰⁸

Funkce těchto adverbii ve struktuře mediopasíva je hodnocení slovesného děje. Kromě hodnotících adjektiv v konstrukcích tough-movement, adverbii v konstrukcích mediopasívních se mohou vyskytovat varianty těchto hodnotících větných členů.

¹⁰⁶ Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, s. 177

¹⁰⁷ Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 23

¹⁰⁸ tamtéž, s. 24

Vapř. *is pleasant – is a pleasure, is funny – is fun*, nebo *is an easy matter, is a better thing, is a hard nut, is beyond human power*, aj.

Tak lze větu *The clothes wash easily*. přepsat za použití jiných hodnotících modifikátorů jako *The clothes wash with no difficulty. The clothes will wash*. (zde nejde ovšem o obecné tvrzení, jen o specifický kontext), *The clothes make an easy washing. The clothes are washable*.¹⁰⁹

- v opačném případě *The clothes don't wash easily. - The clothes wash with difficulty. The clothes refuse to wash. The clothes won't wash*.

V mediopasívu hodnocením slovesného děje vyjadřujeme míru, intenzitu, náročnost, proveditelnost slovesného děje. Náročnost slovesného děje probíhajícího v mediopasívu lze vyjádřit i jinými prostředky než adverbii *easy, difficult* atd.

Např. *It took me a month to read the book.*

It took him long to smoke the cigar.

It cost me a great deal to make it.

It cost me my eyesight to read all her letters.

- v konstrukci tough-movement pak tyto věty vypadají následovně:

The book took me a month to read.

The cigar took him long to smoke.

It cost me a great deal to make.

Her letters cost me my eyesight to read.

- i v těchto větách je zřejmá jistá náročnost, překonávání překážek při vykonávání slovesného děje, a to i bez užití hodnotících adverbii, adjektiv apod.

Mediopasívum a konstrukce tough-movement lze tedy užít v promluvě po vyjádření jisté náročnosti překonávání nebo vykonávání slovesného děje.¹¹⁰

¹⁰⁹ *-ble* – sufix tvořící adjektiva derivací od tranzitivních sloves a vyjadřující sémanticky největší míru překonávání překážek, odporu při vykonávání slovesného děje. Tamtéž, s. 26

¹¹⁰ tamtéž, s. 25

Tímto byla popsána jedna skupina větných konstrukcí tough-movement a mediopasíva, kdy jádrem promluvy bylo vyjádřit obtížnost, překážky při vykonávání slovesného děje.

Jako další skupinu uvádí I. Poldauf takové větné konstrukce, které popisují slovesný děj, který se vztahuje k nějakému místu.

Např. *A jacket buttons up close to the neck. The rule reads both ways. The lid takes off.*¹¹¹

Mimo pro určení místa najdeme větné konstrukce mediopasíva, popř. tough-movement, v odborných, ať už technických nebo chemicko-fyzikálních, biologických textech.

Např. *Sugar dissolves in salt water. Coarse gravel does not bind. Foreign tissue does not transplant. a thin layer forms a result, the metabolism thus changes*

Mezi slovesa hojně užívaná v odborném stylu patří *form, derive, modify, transfer, attach* aj.¹¹²

Dalo by se říci, že mediopasívní konstrukce je možné nahradit konstrukcemi sponovými. V některých případech sloveso v mediopasívní konstrukci je nahraditelné příslušným tvarem sponového slovesa *be*.

Např. *Filter-tipped cigarettes smoke delicious. They handle moist and clammy. – Filter-tipped cigarettes ARE delicious. They ARE moist and clammy.*

Slovesa *smoke* a *handle* zastupitelná sponovým slovesem *are*, vypovídají o kvalitě děje, který se vztahuje subjektu.

Kromě vyjadřování hodnocení děje, užití v odborném stylu se mediopasívní konstrukce užívají ve spojení se slovesy smyslovými a popisují tak smyslové vnímání mluvčího vzhledem k probíhajícímu ději.

Např. *The wine drank too flat. The cigars smoke delicious. When the soil treads loose in the spring,.... The car steers soft. The cakes eat crisp.*

Ke smyslovému vnímání se řadí i umělecké chápání věci:

Např. *The verse counts right. His letters read stark and bald as time-tables. It reads quite clear.*

¹¹¹ tamtéž, s. 29. Dušková, L.: Studies in the English Language, s. 207

¹¹² Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 29-30, Dušková, L.: Studies in the English Language, s. 208

Mediopasívních konstrukcí s důrazem na slovesný děj vnímaným smysly se hojně užívá i publicistickém stylu, konkrétně v reklamě:

*Např. Sunkist drinks Delicious.*¹¹³

V mediopasívních konstrukcích lze predikát nahradit za sponové sloveso *be* u výše zmíněných sloves smyslového vnímání (*smoke, handle, taste* aj.)

Lze tomu tak i u vět typu

These fish smoke as black as eel.

In soapy water they wash perfectly clean.

Ze sémantického hlediska nevyjadřují tyto mediopasívní konstrukce ani míru intenzity překonávání překážek, ani vyjadřování náročnosti slovesného děje (pomocí adverbii *easy, difficult*).

Z toho vyplývá, že výše zmíněné dva příklady mediopasívní konstrukce můžeme pomocí sponového slovesa být převést na věty vyjadřující slovesný děj rezultativní – jako výsledný stav nějakého předcházejícího konání.

Např. These fish are as black as eel.

*In soapy water they were perfectly clean.*¹¹⁴

Závěrem I. Poldauf shrnuje, že mediopasívní konstrukce v anglickém jazyce lze označit za souhrn syntaktických a sémantických vlastností připisovaných zcela nově anglickým slovesům, zvláště v jazyce užívaném v různých odborných odvětvích a sférách profesionálního života.

V mediopasívních konstrukcích vystupují různá, avšak ne všechna anglická slovesa. Mediopasívní konstrukce vyjadřují svým obsahem míru vykonává nebo překonávání slovesného děje.¹¹⁵

¹¹³ Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 31; Dušková, L.: Studies in the English Language, s. 209, 229-30

¹¹⁴ Poldauf, I.: The so-called Mediopassive in English, s. 32

¹¹⁵ tamtéž, s. 33. V angličtině lze někdy užít slovesa, normálně doplňovaného bezpředložkovým předmětem, bez předmětu, přičemž podmětem je výraz, který je přijatelný právě v předmětu. Přitom na slovese nebo při něm není nijak signalizována transpozice v pasívum. Jde o konstrukci obsahující hodnocení zvláštního typu, co do míry překážek kladených realizaci děje, jednak konstrukce zavádějící na místo spony *be* nebo *become* plnovýznamové sloveso. Vedle toho je třeba připomenout, že některá slovesa v technickém a chemicko-biologickém úzu a v údajích o vhodnosti, vybavenosti, hodnotě a směnitelnosti vyvinula nový význam. Je signalizován tím, že se nedoplňuje předmětem a od přídavného absolutního užití tranzitivního slovesa ho liší sémantický charakter subjektu, který je toho druhu, že bychom ho spíše čekali v podmětu. Tamtéž, s. 34

popisu mediopasíva Ivana Poldaufa vyplývá, že užití sloves v tomto typu vět má zcela áštní charakter a že mediopasívum je zcela zvláštním gramatickým jevem v anglickém yce.

ubjektu v tomto typu vět je přisuzována charakteristika vyjádřená slovesným dějem. dmět v tomto typu spojení není původcem děje, je nečinným členem. Podmět je pouze jemcem, účastníkem slovesným dějem zasaženým. Neaktivita podmětu pramení nepřítomnosti předmětu u jinak zcela tranzitivních sloves.

apř. *He doesn't frighten me easily* – He je původcem děje

He doesn't frighten easily – He je nepůvodce děje, je slovesným dějem pouze zasažen.

neaktivní podmět mediopasívních konstrukcí může být životného i neživotného původu.

apř. *Such houses sell easily.*

Mediopasívní konstrukce lze tvořit pouze pomocí některých sloves. Především jsou slovesa tranzitivní s přímým předmětem, ovšem ne u tranzitivních sloves s předložkovým předmětem. Tam je nutný opis formou konstrukce *tough-movement*.

apř. × *He deals with easily* – *He is easy to deal with.*

U sloves tranzitivních s předmětem nepřímým lze mediopasívní konstrukce v některých případech také tvořit.

apř. *men don't give presents easily* – opět dvojí vysvětlení – podmět může být původcem děje, obdarovávat, nebo není původcem děje a je obdarováván.¹¹⁶

Nelze tvořit mediopasívum ani u sloves typu *believe*, *know* aj.

apř. × *His wordes believe well.* × *The rule knows easily.*

Poldauf popisuje mediopasívní konstrukce jako prostředek pro vyjádření slovesného děje, který zasahuje podmět a pro nějž je třeba jisté úsilí, překonání překážek, aby vůbec mohl být uskutečněn. Pro vyjádření míry obtížnosti k vykonání slovesného děje jsou v mediopasívních konstrukcích určena adverbia (*easily*, *well*, nebo např. adjektivní sufix *-ble* apod.)

Stejně tak L. Dušková zmiňuje v „*Studies in the English Language*“ o adverbálních vyjádřeních pro popsání míry obtížnosti vykonávání slovesného děje obsaženého v mediopasívní konstrukci a možnostem opisných tvarů pro mediopasívum.

¹¹⁶ Dušková, L.: *Studies in the English language*, s. 206

př. *The clothes wash easily.* – *It is easy/hard to wash the clothes.* – *The clothes don't wash easily.* – *The clothes refuse to wash.* – *The clothes cannot be washed.* aj.¹¹⁷

Oproti tomu Jespersen považuje i mediopasívních konstrukcí podmět za aktivního člena, který sám o sobě ovlivňuje slovesný děj.

např. *The books sell well.* – kniha jako podmět musí být zajímavá, aby se dobře prodávala, n. má jistý podíl na slovesném ději „dobře se prodávat“.¹¹⁸

Mediopasívních konstrukcí se také často využívá na místech, kde užití trpného rodu není levantní. Užívá se jako jakéhosi překlenu mezi aktivním a pasivním rodem, pro vyjádření sémantických rozdílů mezi těmito dvěma rody.

Existuje tedy rozdíl mezi *The play is acted well* a *The play acts well*. I když druhý případ formálně vystupuje jako aktivum, není tomu tak. Jde o užití mediopasíva, kdy podmět není úvodcem děje a kdy jde o vyjádření sémantického rozdílu.

The play is acted well. – vypovídá o kvalitě hereckých výkonů

The play acts well. – vypovídá o tom, že hra nečiní hercům potíže.

Stejně je tomu u případů *his poems do not translate well* – *his poems are not translated well*.

Mediopasívní konstrukce lze použít jako přesnější vyjádření pro pasívum, ovšem s aktivní formou slovesa. Lze ho přepsat opisnými tvary, ať už reflexívními nebo pomocí konstrukce tough-movement s transpozicí předmětu do pozice podmětu nebo pomocí anticipačního *it*. Do češtiny pasivní, mediopasívní i tough-movement konstrukce překládáme reflexivním tvarem sloves.

Např. *these pears are not cooked well, the door isn't locked, the clothes wash easily, freshwater fish do not smoke easily, the table polishes up badly, his words are easy to believe, particulars are difficult to obtain.*¹¹⁹

Syntakticky lze o konstrukcích tough-movement jako o zvláštním gramatickém jevu v anglickém jazyce říci, kromě toho, že je to jeden z možných opisných tvarů mediopasívní nebo pasivní konstrukce, že jde z hlediska větného členění o doplnění adjektiv infinitivem.¹²⁰

¹¹⁷ tamtéž, s. 207

¹¹⁸ tamtéž, s. 204-5

¹¹⁹ tamtéž, s. 225-7

5.1. Typologie konstrukcí tough-movement dle R. Quirka

R. Quirk rozlišuje sedm typů gramatických konstrukcí, kdy je adjektivum doplněno infinitivní vazbou:

1. *Bob is splendid to wait.*
2. *Bob is slow to react.*
3. *Bob is sorry to hear it.*
4. *Bob is hesitant to agree with you.*
5. *Bob is hard to convince.*
6. *The food is ready to eat.*
7. *It is important to be accurate.*

V typech 1-4 je podmět hlavní věty (*Bob*) zároveň podmětem infinitivní vazby. Oproti tomu u vět 5-7 je podmět infinitivní vazby nespecifický, nevyjádřen. Podmět u vět 5-7 lze vyjádřit pomocí předložky *for*.

Např. ad 6.) *The food is ready (for children) to eat.*

R. Quirk popisuje jednotlivé výše zmíněné typy a uvádí syntaktické a sémantické rozdíly mezi nimi:

ad 1.) *Bob is splendid to wait.*

a) Tuto větu lze analogicky přetransformovat pomocí anticipačního *it* (a předložkou *of*).

It is splendid of Bob to wait. It was foolish of you to spend so much.

b) V tomto typu lze také uvést další substantivum charakterizující podmět a vložit ho mezi adjektivum a infinitiv beze změny významu.

Bob must be a splendid craftsmen to build this house.

c) Adjektivum lze nahradit hodnotícím substantivem beze změny významu celé konstrukce.

You're foolish/a fool to spend so much.

Obecně pro tento typ adjektivního doplnění infinitivní vazbou lze užít hodnotících adjektiv (*careful, crazy, careless, greedy, mad, nice, silly, unwise, wise, wrong*).

¹²⁰ Další možnosti doplnění adjektiv jsou pomocí předložkových frází, vedlejšími větami vztažným s *that*, doplnění větou vedlejší s *than*, pomocí *-ing* form, Quirk, R.: A Comprehensive Grammar of the English Language, s. 1221-22, 1226, 1230

ad 2.) Bob is slow to react.

) V tomto typu věty můžeme převést adjektivum na adverbium a z infinitivní vazby se pak stává určité sloveso plnovýznamové.

Bob reacts slowly.

) Infinitivní vazbu můžeme nahradit pomocí *-ing form*.

*Bob is slow in reacting.*¹²¹

ad 3.) Bob is sorry to hear it

Infinitivní vazbu zde lze nahradit a běžně se tomu tak stává větou vedlejší vztahnou spojenou spojkou *that*. Ze sémantického hlediska adjektivum *sorry* vyjadřuje emotivní postoj mluvčího. Do této sémantické skupiny adjektiv patří i (*afraid, angry, furious, thankful, annoyed, bored, delighted, frightened, interested, surprised, worried* aj.)

ad 4.) Bob is hesitant to agree with you

U tohoto typu adjektivum vyjadřuje jistou dávku modality, zda slovesný děj proběhnout může, musí, nebo měl by.¹²²

ad 5.) Bob is hard to convince

a) Podmět této věty je předmětem infinitivní vazby, proto v infinitivní vazbě tohoto typu doplnění adjektiv vystupuje tranzitivní sloveso. Proto nelze říci při užití intranzitivního slovesa např. × *Bob is hard to arrive*.

b) Tento typ věty lze přepsat pomocí opisných tvarů s extraponovaným předmětem.

To convince Bob is hard. it is hard to convince Bob.

c) adjektiva užívaná v tomto typu tough-movement konstrukce mají hodnotící charakter a vypovídají o tom, zda je snadné nebo nesnadné slovesný děj provést (*awkward, convenient, difficult, easy, hard, impossible, nice, pleasant, tough, ricky, unpleasant*).

d) Pro vyjádření podmětu zasaženého dějem lze i u tohoto případu užít předložku *for* + *subject*. Pokud zůstane podmět skrytý, máme na mysli obecně kohokoliv.

Those darts are tricky (for a beginner) to use.

Jack is easy to fool. = Jack is easy for anyone to fool.

¹²¹ tamtéž, s. 1227

¹²² tamtéž, s. 1228

d 6.) The food is ready to eat.

) Podmět hlavní věty je předmětem infinitivní vazby. Zde ale oproti větě typu 5. nelze uvést nalogickou konstrukci s infinitivem na místě podmětu.

< *To eat the food is ready.*

o) Můžeme vynechat celou infinitivní vazbu nebo ji nahradit za vazbu infinitivní pasívní beze změny významu.

Are these cups available (to use)? Are these cups available (to be used)?

c) Spektrum adjektiv s infinitivním doplněním s možností vynechání infinitivní vazby bez jakékoliv změny významu je velice široké. Neomezuje se jen na adjektiva např. hodnotící, s emocionálním zabarvením apod.

The air is frosty (to breathe). Its fur is soft (to touch).

d) Podmět hlavní věty je totožný s předložkovým předmětem infinitivní vazby, mohou se vzájemně nahradit, infinitivní vazba je pak ukončena předložkou.

She is pleasant to talk to. – It is pleasant to talk to her.

This paper is terribly frimsy to write on.

e) Pomocí předložky *for* + substantivum můžeme vyjádřit subjekt, pro který slovesný děj platí.

*Are these books (for visitors) to borrow?*¹²³

ad 7.) It is important to be accurate

V této konstrukci vystupuje anticipační *it*, infinitiv však může stát i v pozici podmětu se subjektem uvozeným předložkou *for* nebo *of*.

To be accurate is very important (for scientists).

*It is vital (for the children) to be properly clad. It was wrong (of him) to tell lies.*¹²⁴

Závěrem k předešlým odstavcům mohu shrnout, že opisné formy mediopasíva nebo tough-movement konstrukce mají syntaktickou podobu následujících typů:

¹²³ tamtéž, s. 1229-30

¹²⁴ tamtéž, s. 1230

a) transponovaný předmět tranzitivního slovesa infinitivní vazby do pozice podmětu

Např. *He is difficult to deal with.*

b) infinitivní vazba na místě podmětu, tzv. extrapozce infinitivu

Např. *To deal with him is difficult.*

c) anticipované zájmeno *it*

Např. *It is difficult to deal with him.*

R. Quirk v „A Comprehensive Grammar of the English Language“ hodnotí pozorované gramatické konstrukce ze tří hledisek:

a) jako alternativní opisné konstrukce – existují různé formy vyjádření gramatické konstrukce (pasívum, mediopasívum, tough-movement konstrukce, anticipační *it*, extraponovaný předmět apod.)

b) sémantické hledisko – adjektiva hrají důležitou roli co do popisu, charakteristiky podmětu nebo slovesného děje

c) funkce infinitivu v závislosti na pozici ve větě – určuje téma/réma věty, ale také účel, výsledek, podmínku vykonávaného slovesného děje.¹²⁵

5.2. Typologie konstrukcí tough-movement dle L. Duškové

L. Dušková v díle „Prague Studies in English XXI“ rozděluje konstrukce kategorie tough-movement podobně. 7 typů R. Quirka rozšiřuje na typů 12.

R. Quirk posuzuje zvolené konstrukce z hlediska jejich stavby, tzn. z hlediska syntaktického, a z hlediska sémantického.

L. Dušková v díle „Prague Studies in English XXI“ posuzuje strukturu vět dle

a) syntaktických vztahů, vztahů mezi jednotlivými větnými členy, vztahu adjektiva a infinitivu

b) původce děje, konatele a recipienta slovesného děje

c) významu a valence adjektiv a adverbíí, zejména *too* a *enough*

1. *Bob is splendid to wait.*

2. *Bob is sorry to hear it.*

3. *Bob is slow to react.*

4. *Bob is hesitant to agree with you.*

5. *Bob is able to do it.*

6. *Its fur is soft to touch.*

¹²⁵ Dušková, L.: Prague Studies in English XXI, s. 157-8

7. *The food is ready to eat.*
8. *Bob was anxious for them to go.*
9. *Bob is likely to come.*
10. *It is important to be accurate.*
11. *Bob is hard to deal with.*
12. *You are old enough to do that./ It is difficult to do that.*¹²⁶

ad 1.) Bob is splendid to wait.

Adjektivum určuje kvalitu podmětu v hlavní větě, infinitiv pak blíže specifikuje slovesný děj, za který je podmět hlavní věty hodnocen. Podmět je vyjádřen jen jednou a platí pro oba dva predikáty.

-Bob je úžasný proto, že čeká.-

ad 2.) Bob is sorry to hear it.

= *Bob is sorry because he has heard it.* Infinitiv zde doplňuje adjektivum, blíže specifikuje význam adjektiva. Adjektivum hodnotí podmět věty hlavní. K tomuto typu vět patří adjektiva emocionálně zabarvená. Podmět je vyjádřen jen jednou a platí pro oba dva predikáty.

ad 3.) Bob is slow to react.

= *Bob reacts slowly.* Infinitiv v tomto typu vazby vystupuje jako predikát nesoucí hlavní slovesný děj. Také adjektivum pouze určuje, kvalifikuje slovesný děj. Podmět je vyjádřen jen jednou a platí pro oba dva predikáty.

ad 4.) Bob is hesitant to agree with you.

Zde může mít infinitiv dvě syntatické i sémantické funkce:

- a) doplňuje adjektivu, blíže určuje jeho význam – *Bob is hesitant at agreeing with you.*
- b) vystupuje jako predikát nesoucí hlavní slovesný děj – *Bob hesitates to agree with you.*

To, že infinitiv vystupuje jako predikát nesoucí hlavní slovesný děj, závisí na postoji mluvčího a i adjektivum je pak užito jako prostředek vyjadřující druh postoje mluvčího k slovesnému ději.

ad 5.) Bob is able to do it.

¹²⁶ tamtéž, s. 158

Ze syntaktického hlediska může opět infinitiv vystupovat jako

) predikát nesoucí hlavní slovesný děj zhodnocený adjektivem z modálního hlediska, kdy adjektivum vyjadřuje možnost, dispozici provést slovesný děj.

Bob can do it.

) adjektivum jako hodnotitel podmětu hlavní věty

Bob is incapable of doing it.

ad 6.) Its fur is soft to touch.

= Its fur is soft when (you) touch it. Infinitiv doplňuje význam popsany adjektivem. Adjektivum popisuje, hodnotí podmět hlavní věty. Podmět v povrchové struktuře je vyjádřen jen jednou, a to v primární predikaci. V hloubkové struktuře je podmět vyjádřen také jen jeden, u druhé predikace zůstává podmět neznámý, máme za to, že je to podmět obecný, neurčitý (*you, a man, one*). Adjektivum přímo závisí na infinitivu, neze je od sebe oddělit, aby zůstal význam zachován (*soft – touch*). Adjektivum tohoto typu patří do skupiny adjektiv smyslového vnímání.

ad 7.) The food is ready to eat.

U tohoto typu rozlišujeme dvojí syntaktickou úlohu jak infinitivní vazby, tak adjektiva.

a) infinitivní vazba může vystupovat jako předmět blíže určený adjektivem

The food is ready for eating.

b) infinitiv jako predikát nesoucí hlavní slovesný děj a adjektivum určující možnost vykonání slovesného děje

The food can be eaten. The food is ready to be eaten.

Podmět v povrchové struktuře je vyjádřen jen jednou, a to v primární predikaci. V hloubkové struktuře je podmět vyjádřen také jen jeden, u druhé predikace zůstává podmět neznámý, máme za to, že je to podmět obecný, neurčitý (*you, a man, one*) nebo vyplývá z kontextu.

The food is ready for children to eat.

ad 8.) Bob was anxious for them to go.

V tomto případě jsou vyjádřeny dva podměty. První je podmětem primární predikace, druhý podmětem sekundární predikace. Tvar věty typu 8. lze přetransformovat na

Bob was anxious that they should go.

Infinitiv vystupuje jako předmět a doplňuje adjektivum. Blíže specifikuje význam adjektiva. Adjektivum má hodnotící modální charakter a vztahuje se k podmětu hlavní věty.

ad 9.) Bob is likely to come.

Infinitiv jako predikace nesoucí hlavní slovesný děj. Adjektivum pak hodnotí slovesný děj z modálního hlediska.

Bob will probably come.

Infinitiv jako extraponovaný podmět. Adjektivum pak hodnotí slovesný děj z modálního hlediska.

It is likely that Bob will come. Bob's coming is likely.

Podmět je v povrchové i hloubkové větné struktuře vyjádřen jen jednou – *Bob*. Infinitiv zde hraje důležitou roli jako doplnění adjektiva, neboť *likely* nemůže stát samo o sobě.

Bob is likely.

ad 10.) It is important/surprising to be accurate.

Infinitiv zde má funkci extraponovaného podmětu, blíže popsaného adjektivem. Sémantický rozdíl je patrný při užití různých adjektiv:

important – vyjádření míry modality, důležitosti *to be accurate*

surprising – prostá kvalifikace extraponovaného podmětu

Podmět je vyjádřen dvakrát, jednou v podobě zájmena *it* + extraponovaný infinitiv, extraponovaný infinitiv je podmětem primární predikace, podmět sekundární predikace zůstává nevyjádřený, může být přidán a uvozen spojkou *for*, buď obecný nebo v závislosti na kontextu.

It is important for people/for us/for you to be accurate.

ad 11.) Bob is hard to convince/pleasant to deal with.

Stejně jako u předešlého typu - infinitiv zde má funkci extraponovaného podmětu, blíže popsaného adjektivem. Podmět je vyjádřen v hlavní větě, v hloubkové syntaktické struktuře je tento podmět předmětem infinitivní vazby. Podmětem primární predikace je extraponovaný infinitiv, podmět sekundární predikace zůstává nevyjádřen. Může mít buď obecný charakter nebo vyplynout z kontextu.

12.) You are old enough to do that.

infinitiv má funkci doplnění (účel, výsledek, podmínku) a blíže specifikuje význam adjektiva. Adjektivum popisuje podmět hlavní věty.

you are old enough so that you can take care of yourself. I'm so tired that I can't go out.

hloubkové syntaktické struktúre podmět je společný pro oba dva predikáty.

it is difficult to do that.

ento typ je stejný jako typ 10 – *It is important to be accurate* (viz výše).¹²⁷

- Z uvedených typů vět a jejich podrobnějších charakteristik bylo možné vypožorovat, že u typů 2, 6, 8 a 12a infinitiv specifikuje význam adjektiva.
- Oproti tomu u typů 9, 10, 11 a 12b adjektivum specifikuje význam infinitivní vazby.
- U typů 1, 3, 4, 5 a 7 vztah infinitivu a adjektiva může být popsán dvojím způsobem.

Ke kterému jednotlivému typu konkrétní větná konstrukce patří, posuzujeme dle kontextu dle sémantického hlediska adjektiv, zda mají spíše význam hodnotící, dispoziční, postojový atd.¹²⁸

Na závěr této kapitoly L. Dušková stručně uvádí průzkum, ve kterých textech se jednotlivé větné konstrukce typu tough-movement vyskatují. Podobný průzkum můj vlastní bude sledovat v praktické části a v přílohách této práce.

Výskyt vět typu 1–12 byl zkoumán v textech odborných, uměleckých a publicistických. Ze stylistického hlediska se zkoumané věty nejvíce vyskatují v textech odborných a uměleckých. Nejřidší výskyt L. Dušková zaznamenala v textech publicistických.

Odborné texty hojně využívají zastoupení neosobních vět, kde podmět je vyjádřen infinitivní vazbou a podmět infinitivní predikace zůstává nevyjádřen.

Umělecké texty obsahují nejvíce konstrukce s využitím adjektiv s emocionálním zabarvením, adjektiva ve spojení se slovesy smyslového vnímání a konstrukce s adverbiem too/enough.

V textech publicistických jsou zkoumané konstrukce zastoupeny zejména tehdy, obsahují-li adjektiva vyjadřující dispozici, postoj, míru pravděpodobnosti.¹²⁹

¹²⁷ tamtéž, s. 159–162

¹²⁸ tamtéž, s. 163

¹²⁹ tamtéž, s. 163–4

o přílohu mi dovolu te uvést konkrétní tabulku se souhrnným výzkumem L. Duškové:

		TECHNICAL WRITING	FICTION	JOURNALISTIC WRITING
		number	number	number
<i>Bob is splendid to wait.</i>	a	-	-	2
	b	-	-	-
	total	-	-	2
<i>Bob is sorry to hear it.</i>	a	-	7	1
	b	-	-	1
	total	-	7	2
<i>Bob is slow to react.</i>	a	-	-	-
	b	-	-	-
	total	-	-	-
<i>Bob is hesitant to agree with you.</i>	a	8	12	11
	b	3	-	1
	total	11	12	12
<i>i. Bob is able to do it.</i>	a	20	23	6
	b	2	2	2
	total	22	25	8
<i>5. Its fur is soft to touch.</i>	a	-	4	-
	b	-	-	-
	total	-	4	-
<i>7. The food is ready to eat.</i>	a	-	-	-
	b	-	-	-
	total	-	-	-
<i>8. Bob was anxious for them to go.</i>	a	1	-	-
	b	-	-	-
	total	1	-	-
<i>9. Bob is likely to come.</i>	a	10	7	11
	b	1	2	1
	total	11	9	12
<i>10. It is important/surprising to be accurate.</i>	a	27	17	10
	b	2	3	1
	total	29	20	11
<i>11. Bob is hard to convince/pleasant to deal with.</i>	a	11	2	1
	b	3	1	2
	total	14	3	3
<i>12. You are old enough/It is difficult...</i>	a	5	9	2
	b	2	5	-
	total	7	14	2
TOTAL NUMBER	a	82	81	44
	b	13	13	8
	total	95	94	52

Zdroj: Dušková, L: Prague Studies in English XXI, Karolinum, UK, Praha 1997, s. 164-165

Zkoumané struktury R. Quirk i L. Dušková hodnotili z hlediska syntaktického, sémantického a stylistického. Rozdíl je patrný v porovnání syntaktické povrchové a hloubkové struktury věty. Povrchová struktura těchto vět se zdá být podobná, v hloubkové struktuře pozorovaných vět nalezneme u jednotlivých typů rozdíly.

Různá stanoviska k rozdělení konstrukcí typu tough-movement do různých kategorií zaujímají i R.B. Lees nebo D.L. Bolinger. Lees rozděluje tough-movement konstrukce do 10 typů, Bolinger přidává další dva.¹³⁰

Oproti tomu R. Quirk přidává k rozdělení vět tough-movement ještě konstrukce s adverbii *too* a *enough*. Quirk zmíněných 7 typů vět rozděluje do 2 skupin podle toho, zda je podmět primární a sekundární predikace identický nebo různý.

1. *Bob is splendid to wait. Bob is slow to react. Bob is sorry to hear it. Bob is hesitant to agree with you.*

2. *Bob is hard to convince. The food is ready to eat. It is important to be accurate.*

Většinou ale zůstává podmět primární predikace společný pro obě dvě predikace, podmět sekundární predikace zůstává nevyjádřen, je odvoditelný buď z kontextu nebo je všeobecný.

Někdy pro odlišení významu je nutné podmět sekundární predikace vyjádřit.

Např. *Bob was anxious for them to go.* – pokud *for them* vypadne, pak se věta rovná zcela jinému typu, a to *Bob is hesitant to agree with you.*

Jinde zase nelze vynechat infinitivní vazbu.

Např. *Bob is likely to come.* × *Bob is likely.*¹³¹

5.3. Shrnutí konstrukcí tough-movement

Infinitivní doplnění se vyznačuje vynecháním předmětu, protože logickým předmětem infinitivu je podmět hlavní věty.

(1) *John is tough/easy/impossible/a cinch to please.*

I přes zřejmou podobnost mezi (2a) a (2b), tough-movement přísudky se chovají odlišně od těch, u nichž došlo k vymazání předmětu (např. *handsome*), objevujících se v syntaktickém uspořádání, tzv. non-tough konstrukci (3) and (4):

¹³⁰ tamtéž, s. 153

¹³¹ tamtéž, s. 154-6

- (2) a. *John is easy to laugh at*
 b. *John is handsome to look at*
- (3) a. *It is easy to laugh at John*
 b. $\times$ *It is handsome to look at John*
- (4) a. *To laugh at John is easy*
 b. $\ast \times$ *To look at John is handsome*

Dalo by se říci, že vztahy mezi (2) a (4) je těžké podchytit a přesně definovat. „A phenomenon such as Tough-movement may be as close as we get in syntactic theory to one which remains unexplained, and in principle unexplainable, in a given model.” (Holmberg (2001; 839))

Kim (1995) prohlašuje, že hlavní rozdíl tough a non-tough konstrukcí tkví v tom, jak se liší výsledné větné členění, jak se liší uspořádání tématické struktury, viz (5a) and (5b):

- (5) a. *It's difficult to walk up this mountain*
 b. *This mountain is difficult to walk up.*

Goh (2000) oproti tomu staví názor, že rozdíl v tématické struktuře tough konstrukce lze posuzovat pouze z hlediska pragmatického a ne sémantického, tough-movement se tak považuje za objasňující, rozšiřující doplnění skutečností mluvčím- osvětlující informace.

- (6) *This mountain is difficult to walk up while carrying such a large and cumbersome rucksack*
- (7) *The hatchet is hard to bury after long years of war* (Berman (1973))

„Užití tough-movement konstrukcí a jejich odlišnost od jiných syntaktických spojení je v koncentraci důrazu a významu promluvy.“ (Soames and Perlmutter (1979:501)) Konstrukcím tough-movement se pak přibližují, ale nejsou jím v úzkém pojetí
 Např. *It is tough (for John) getting married to Mary. Getting married to Mary is tough (for John)*

Predikace tough-movement konstrukcí mohou být i vícevalenční a dovolují výskyt předložkových vazeb.

- (8) a. *John is difficult for Mary to please.*
 b. *It is difficult for Mary to please John.*
 c. *For Mary to please John is difficult.*

Substantivum uvozené předložkou *for* tak ve větě a v promluvě vystupuje jako logický odmět infinitivu, k němuž hlavně se sovesný děj vztahuje.

9) a. *These problems are easy.*

b. *These problems are easy to solve.*

c. *These problems are easy to underestimate the importance of.*

9a) může parafrázovat (9b), ale nemůže parafrázovat (9c): z tohoto lze vypožorovat, že vynechání infinitivní vazby v TOUGH konstrukci závisí na kontextuálních faktorech a primární funkci TOUGH subjektu. (Comrie and Matthews, 1990)

Rosenbaum (1967) a Postal's (1971) popisují pravidlo 'tough movement' (TM) jako Posun předmětu na místo podmětu:

(12) a. *To believe him is difficult.*

b. *It is difficult to believe him*

c. *He is difficult to believe*

Chomsky (1977) navrhuje analýzu, ze které vychází další výsledky v oblasti tough-movement na poli britského gramatického bádání. Do tough konstrukcí tak bylo přidáno jako součást infinitivní vazby *Wh*-movement spolu s nulovým *wh*-operátorem:

(14) *John is easy to please.*

(15) a. * *What sonatas is this violin easy to play on?*

(16) a. *This book is easy to read without having to pay attention to*

b. *Which book did John read without having to pay attention to?*

(17) *John is tough for his mother to love*

Závěrem lze shrnout, že konstrukce tough-movement vystupuje jako zvláštní syntaktická konstrukce určující svým složením specifický význam. Zahrnuje zvláštní postavení větných členů. Zahrnuje i vyjádření jisté dávky modality. Toto vše je možné v rámci jedné zvláštní syntaktické konstrukce.¹³²

¹³² Hicks, Glyn: Dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Arts (by Research) in Linguistics, University of York, Department of Language & Linguistic Science, September 2003

ZÁVĚR

Anglický jazyk je zajímavý tím, že větná skladba anglické věty je v podstatě daná a větné členy mají ve větě pevné místo; dodržením syntaktického uspořádání vyjadřujeme příslušnou sémantiku. Na druhé straně ovšem při zachování stejných sémantických členů, pokud změníme jejich pořadí a tím i jejich syntaktickou funkci a tedy větnou skladbu, získáme výpovědní hodnotu zcela jinou a sémantika věty se nám změní.

She liked him drinking wine. – líbilo se jí, když pil víno

Drinking wine she liked him. – měla ho ráda vždy, jen když pila víno

Je tedy velice zajímavé sledovat pohyb jednotlivých větných členů v rámci věty a jejich vliv na význam výpovědi.

TOUGH-MOVEMENT : S + V + C

S - podobně jako u trpného rodu a u mediopasíva dochází u konstrukcí tough-movement k výměně pozic podmětového a předmětového účastníka slovesného děje za účelem jednak vytvoření specifické konstrukce, jednak přesunutí ohniska výpovědní dynamičnosti na jinou část věty. Předmět infinitivu se tak stane podmětem celé věty.

V – doplnění slovesa adjektivem. V konstrukcích tough-movement se přísudek nachází ve tvaru *be* (i ve spojení s modálním slovesem) + Adj. (+ infinitiv).

Např. He is difficult to talk to. The hotel rooms must be easy to book.

Adj. – konstrukce tough-movement dále obsahuje adjektivní (nebo i adverbialní a substantivní) výrazy pro hodnocení slovesného děje, pro hodnocení konatele nebo pro vyjádření dispozice.

Ze syntaktického hlediska se jedná o Cs ve formě Adj.P, Adv. P nebo NP.

Inf. – v tomto specificky anglickém případě syntaktické struktury není infinitiv považován za doplněk adjektiv.

Konstrukce tough-movement se vyskytují v podobě, kdy logický předmět infinitivu je transponován do pozice podmětu - *an agreement proved impossible to reach*.

Pokud se infinitiv nachází v podmětové pozici (anteponovaný) nebo na konci věty (extraponovaný), hovoříme o konstrukcích sémanticky příbuzných konstrukcím tough-movement – *to reach an agreement proved impossible* a *it proved impossible to reach an agreement*.

Otázka a zápor se u konstrukcí tough-movement tvoří běžným způsobem tak, jak je v anglickém jazyce zvykem.

The book was difficult to read. – Was the book difficult to read? – The bookd wasn't difficult to read.

Pro konstrukci tough-movement je tedy typické: zvláštní postavení předmětu a podmětu ve větě, výskyt různých skupin adjektiv pro hodnocení děje nebo konatele děje, výskyt infinitivní vazby, která ovšem není klasickým doplněním adjektiv.

Konstrukcí tough-movement se používá jako prostředku větné kondenzace, pro zhuštění promluvy, intenzifikaci výpovědní hodnoty při minimalizaci jazykových prostředků.

Uspořádání promluvy a užití výrazových jazykových prostředků má vliv na rozložení výpovědní dynamičnosti.

a) S + V+ Adj. + Inf. (SVC)	×	b) it + V + Adj. + Inf.
<i>She is a pleasure to teach.</i>	×	<i>It is a pleasure to teach her.</i>

Téma a réma věty u konstrukcí tough-movement závisí jednak na postavení jednotlivých členů ve větě

a) rématem je činnost *teach*, která je substantivem blíže specifikována a je radost ji vykonávat.

V závislosti na kontextu může být rématem i *pleasure*, ovšem za cenu nedodržení lineárního rozložení výpovědní dynamičnosti.

b) rématem a důležitou informací zde může být *her*, kdy zdůrazňuji, že je to ona, kdo se dobře vyučuje.

Ovšem nejspíše nebude, neboť jde o prvek kontextově zapojený a tedy známý.

Mnohem častěji však rématem nebo důležitou informací může být *pleasure*, které je jakoby „vypíchnuto“ z kontextu a zdůrazněno tak díky anticipačnímu *it*.

Jak už jsem zmínila výše, rématem může být i *teach*, a také často bývá, právě vzhledem ke kontextové zapojenosti *her*. Tato struktura je tedy informačně nejednoznačná a konkrétní

interpretace závisí na kontextu; v mluvené podobě je indikována umístěním intonačního centra.

Dynamičnost věty ale také závisí na větěm přízvuku a na zdůraznění větěho členu mluvčím pomocí výšky a síly hlasu, rychlostí promluvy, intonace – pomocí zejména tzv. kontrastivního přízvuku. Kontrastivní přízvuk může rematizovat jakýkoli větěný člen, jedná se ovšem o prostředek příznakový.

'She is a pleasure to teach. – ONA a ne on se dobře vyučuje

She 'is a pleasure to teach. – ona se OPRAVDU dobře vyučuje a ne že ne

She is a 'pleasure to teach. – je RADOST ji vyučovat, úplně mě to povznáší

She is a pleasure to 'teach. – je radost ji vyučovat, ale ne s ní třeba spolupracovat.

Na následujících příkladech lze pozorovat příbuznost konstrukcí mediopasiva a tough-movement. Sémantika ve všech uvedených příkladech zůstává stejná – „proces (jako tematický prvek), který je snadné popsat“. Jako klíčová slova uveďme *process* a *easy*. Dynamičnost výpovědi a zvolení nejdůležitější části promluvy pak závisí na syntaktickém uspořádání větěných členů; mluvčí dle výběru jedné z následujících možností vybere jeden nejdůležitější rys:

The process can be described easily (by the students). – jako příbuznou větěnou konstrukci můžeme použít i trpného rodu

The process describes easily.

It is easy to describe the process.

The process is easy (for the students) to describe.

Užitím jiných forem syntaktických konstrukcí můžeme tedy téma a réma věty přesouvat:

a) *These shirts are easy to wash.* – rématická, důležitá informace, kterou chci oznámit nebo zdůraznit je fakt, že tato trička se snadno perou (ale už se třeba hůře žehlí).

a) *These shirts wash easily.* – rématická, důležitá informace, kterou chci oznámit nebo zdůraznit je fakt, že tato trička se snadno perou.

b) *It is easy to wash these shirts.* – rématická, důležitá informace, kterou chci oznámit nebo zdůraznit je fakt, že je snadné práť právě tato trička (ta barevná trička hned vedle už se perou podstatně hůře).

He's likely to come. – *likely* patří do kategorie příslovčí vyjadřujících jistotu. Jistotu, zda k ději došlo nebo ne, lze ovšem vyjádřit i souvětím. Tím získáme vedlejší větu podmětovou, zpravidla předjatou pomocí *it*.

Např. He isn't likely to find it. – He isn't likely (that) he'll find it.

Trpný rod má podobné charakteristické rysy jako konstrukce *tough-movement* – tj. anteponovaný předmět, konatel děje nemusí být vyjádřen, umístěním větných členů ve větě lze ovlivnit téma a réma věty.

MEDIOPASIVUM

Původní rozdělení slovesného rodu anglických sloves na *aktivum* - *pasivum* bylo postupně rozšířeno do následující škály:

aktivum – mediopasivum – pasivum

Tím získal slovesný rod anglických sloves nový rozměr, kdy věta může mít syntaktickou formu jako v rodu činném, ovšem významem vyjadřuje rod trpný.

Např. The book sells well.

Mediopasívní konstrukce jsou zvláštní v tom, že vlastně výpovědní hodnotu, kterou mají a kterou vyjadřují, nelze často při zachování významu vyjádřit jinak, zvolit jiné větné uspořádání. Pokud nevíme nebo nechceme vyjádřit, kdo knihy prodává.

× *To sell the book is nice.*

× *The book is (being) sold well.*

Užitím mediopasívní konstrukce vlastně vyjadřujeme nějaký obecný fakt, mediopasívní konstrukce má sémantický charakter oznamovací, bez emocionálního zabarvení. Jistá dávka subjektivního hodnocení je koncentrována vlastně na užití hodnotícího adverbia, kterým vyjadřujeme, jakým způsobem se popisovaná událost odehrává. Adverbium a jeho význam v mediopasívní konstrukci je také zdůrazněno pozicí ve větě – nachází se až na konci věty, ve větě je rématem, nositelem nové, důležité informace; obsahuje informaci o tom, jakým způsobem, v jaké kvalitě se slovesný děj odehrává.

The book sells well. – nevíme, o jakou knihu se jedná, kdo a kde ji prodává; důležitým faktem zůstává, že se prodává dobře.

Otázka a zápor se u mediopasívních konstrukcí tvoří běžným způsobem tak, jak je anglickém jazyce zvykem.

The books sell well. – Do the books sell well? – The books don't sell well.

PŘÍLOHY A GRAFY

V přílohách č. 2-5 je sebraný vzorek zkoumaných vět v autentických anglických textech. Věty jsou rozděleny jednak dle výskytu v jednotlivých funkčních stylech a jednak dle jejich syntaktické formy, ve které se v textech vyskytovaly. (mediopasivum, konstrukce tough-movement, věty s extra- a anteponovaným infinitivem, dále potom syntaktické konstrukce nějakým způsobem příbuzné konstrukcím tough-movement.)

V přílohách č. 6-9 je jejich zastoupení ve funkčních stylech globálně a pak i z hlediska jejich formy vyjádřeno názorně v tabulkách a grafech.

Zkoumaný vzorek čítal 521 vět.

Konstrukce tough-movement a mediopasívní konstrukce jsou zastoupeny v běžné mluvě a v běžných textech každodenního výskytu anglického jazyka zcela řídce. Proto jsem považovala za vhodné tento svůj tzv. statistický výzkum názorně demonstrovat. Tvzení, že mediopasívní konstrukce a konstrukce tough-movement nejsou příliš časté, vidíme i z tabulek a grafů (viz. přílohy č. 6-9), kde dominuje skladebné uspořádání formou extraponovaného infinitivu. Většina pozorovaných vět byla soustředěna v odborných textech. Toto zjištění zřejmě vyplývá z povahy konstrukcí mediopasiva a tough-movement, kdy podmět nebo původci děje nejsou důležité nebo známé prvky a jádro výpovědi se soustřeďuje na slovesný děj nebo za jakých podmínek a v jaké kvalitě probíhal.

V souvislosti s mediopasívem a konstrukcemi tough-movement můžeme tvrdit, že nejde o zcela běžný gramatický jev, naopak mediopasívum lze popsat jako specifický, ryze anglický fenomén, což lze podložit také stavbou například učebnic anglického jazyka pro neanglicky mluvící žáky a studenty, kde se konstrukce mediopasiva a konstrukce tough-movement objevují až ve vydáních pro pokročilejší studenty.

Dle mého pozorování např. v učebnicích pro středně pokročilé větné konstrukce tough-movement (ani mediopasivum) nejsou podrobně probírány, v učebnicích se nevyskytují ani v souvislejších anglických textech, nejsou nikterak podrobně popisovány, v mnohých se nevyskytují vůbec.

V učebnicích, se kterými jsem ve spojitosti s diplomovou prací pracovala, se vyskytovaly věty, které by se mohly proměnit v konstrukce tough-movement pouhým doplněním infinitivu:

This question is easy. –..... **to answer.** (UAVOP; 17)

This work is easy. - **to finish.** (UAVOP; 25)

Are these questions difficult? - **to answer.** (UAVOP; 25)

They say that this work is too difficult for them. - **to finish.** (UAVOP; 26)

This bookshelf is too small. - **to put all my things on.** (UAVOP; 39)

Při tvoření jednotlivých grafů a tabulek jsem se inspirovala statistickým hodnocením výskytu jednotlivých typů větných konstrukcí, které byly pozorovány různými lingvisty:

Dušková, L.: Studies in the English language, Part I, Karolinum, Charles University Press, Prague 1999, s. 164-5 – kde L. Dušková v tabulce zpracovává výskyt jednotlivých podtypů konstrukcí tough-movement (jak je sama kvalitativně rozděluje) v textech odborných, uměleckých a publicistických.

Dušková, Libuše: Prague Studies in English XXI, Karolinum, Univerzita Karlova, Praha 1997, s. 178-181 – L. Dušková se v tabulce zaměřuje na to, v jakých formách a v jakých textech se jednotlivé větné konstrukce vyskytují.

Na závěr mi dovoluete několik poznámek ke konstrukcím zařazeným v přílohách č. 2 – 5 do skupiny OSTATNÍ PŘÍBUZNÉ TVARY, konkrétně proč jsem některé věty zařadila právě do této zvláštní kategorie, proč se mi níže popsané konstrukce zdály jen příbuzné a ne zcela vyhraněné jako mediopasivum nebo konstrukce tough-movement:

I. Vedlejší věta, která se může dostat jako předmět do pozice podmětu:

It is very important to remember that Social Security was never intended to be your only source of income when you retire. (SCSEC; 1)

It is not always easy to say where we have a simple junction and where an apposition. (AS; 23)

It is hard to say which is the best. (UAVOP; 139)

It's hard to remember how genuinely scary these guys were in their debut. (ENTER; 138)

It's hard to feel satisfied when there's still so much pain and it was all so avoidable. (PPL2; 110)

It's tough to tell whether Blaine's reign as the hipster Houdini is due to sleight of hand or... (PPL3; 43)

II. Trpný rod jako příbuzná forma vyjádření

Some junctions cannot be easily classed; ... (AS; 22)

Color should be carefully evaluated. (SLM; 23)

III.

I want a big room to work in. (AS; 62) – opisný tvar, který danou konstrukci přiblíží k tough-movement: A room (I imagine) is/should be big (enough) to work in.

IV.

Easy-to-read map of any site under your control (MXDJ07; 10) - opisný tvar, který danou konstrukci přiblíží k tough-movement: a map of any site is easy to read...

V. make na místě slovesa be

Cs se po slovese *make* logicky mění v **Co**, jedná se o komplexně tranzitivní strukturu.

The motorway and a new trunk road make it easy to drive from one end of the province to the other. (DLF; 16) - opisný tvar, který danou konstrukci přiblíží k tough-movement: the motorway and a new trunk road ARE easy to drive...

Dreamweaver makes it easy to determine when there's a conflict and which rule has the greatest specificity. (MXDJ10; 16) - opisný tvar, který danou konstrukci přiblíží k tough-movement: Dreamweaver IS easy to determine...

Road signs are easily comprehensible. (NS2; 32) - opisný tvar, který danou konstrukci přiblíží k tough-movement: Road signs are easy to comprehend.

Příloha 1

LINGVISTÉ

M. A. K. Halliday

se narodil roku 1925 v Yorkshiru. Studoval čínštinu pro válečné účely při britské armádě; studoval v Číně, několik let vyučoval čínštinu ve Velké Británii, pak se zaměřil spíše na lingvistiku obecnou. V roce 1965 se stal profesorem v oboru obecné lingvistiky na University College v Londýně. V roce 1975 se stal profesorem lingvistiky na univerzitě v Sydney, kde také působil až do konce své kariéry. Jako hostující profesor však vyučoval na mnoha univerzitách v několika zemích a získal tak čestné tituly např. v Austrálii, ve Velké Británii, Kanadě, Číně, Francii, Řecku a Indii.

Zabýval se především obecnou lingvistikou a publikoval v mnoha dílčích oborech lingvistiky – teoretické i aplikované. Jeho práce zahrnovaly bádání v oblastech gramatických a sémantických, v oblastech analýzy a stylistiky, fonologie, sociolingvistiky, počítačové lingvistiky, v oboru jazykového vzdělávání nebo dětského jazykového rozvoje.

Více než padesát let obohacoval M. A. K. Halliday lingvistiku z hlediska sociálního a sémantického chápání jazyka. Jeho přínos nám umožnil rozšířené chápání jazyka jako aktivity, která se vztahuje jak k racionálnímu, tak emocionálnímu, systematickému a sémantickému, dynamickému a rozporuplnému chápání světa.

Halliday přistupuje k jazyku z hlediska jeho významu, účelu, zabývá se otázkami typu jak a proč používáme jazyk k naší existenci, k realizaci sebe sama.

Hallidayova tvorba už léta ovlivňuje širokou veřejnost, pracovníky jak z řad lingvistů, tak školských pracovníků, počítačových vědců a i politiků.

Následující vybraná díla M. A. K. Hallidaye pokrývají široké spektrum témat vztahujících se k jazyku a lingvistice obecně:

1. Linguistic Studies of Text and Discourse
2. On Language and Linguistics
3. The Language of Early Childhood
4. The Language of Science
5. Computational and Quantitative Studies
6. Studies in English Language
7. Studies in Chinese Language
8. Language and Education
9. Language and Society¹³³

¹³³ http://www2.ocn.ne.jp/~yamanobo/latest_news/halliday:collected_works.html

Charles Randolph Quirk,

roději Lord Quirk of Bloomsbury (narozen roku 1920) patří předním britským lingvistům.

Na počátku 60. let Randolph Quirk spolu s několika kolegy, mezi nimi David Crystal, řídil ambiciózní projekt, který je dosud znám pod názvem Survey of English Usage.

Tento projekt položil základy pro jeho budoucí rozsáhlé dílo A Comprehensive Grammar of the English Language, které se stalo široce užívanou gramatickou příručkou v podstatě po celém světě.

Místo toho, aby ve svém díle striktně vymezoval, co je v podstatě v jazyce z hlediska užívání správné a co ne, uvádí gramatické jevy, jak jsou mluvčími percentuelně užívány z hlediska funkčního.

Randolph Quirk stál v čele Britské Akademie v letech 1985 – 1989.¹³⁴

¹³⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Randolph_Quirk,
<http://www.ucl.ac.uk/english-usage/about/quirk.htm>

Jens Otto Harry Jespersen (16. 7. 1860 - 30. 4. 1943)

Dánský lingvista, který se specializoval na gramatiku anglického jazyka. Narodil se v městě Randers, studoval na univerzitě v Kodani. Absolvoval a diplom získal z jazyka anglického, francouzského a z latiny. Dále studoval lingvistiku na univerzitě v Oxfordu.

Jespersen působil jako profesor angličtiny na univerzitě v Kodani v letech 1893 – 1925. Spolu s Paulem Passym založil International Phonetic Association. podílel se na vzniku a rozvoji umělých jazyků, především Esperanta. Působil ve spolku zabývajícím se také vznikem a rozvojem dalšího umělého jazyka a tím byl jazyk Ido.

Rozvíjel také gramatické teorie v oblasti dánštiny, především v dílech *Sprogets logik* (1913) a *De to hovedarter af grammatiske forbindelser* (1921).

Z dalších děl uveďme *Modern English Grammar* – zaměřené na morfologii a syntax. *Growth and Structure of the English Language* – pohled na anglický jazyk mluvčího, jehož mateřským jazykem je jazyk jiný než anglický. Toto dílo je stále vydáváno, a to 60 let po autorově smrti a 120 let již uplynulo od první publikace.

Otto Jespersen byl několikrát pozván do Spojených států jako hostující přednášející.

“Is there really much more logic in the opposite extreme which denies any kind of sound symbolism (apart from the small class of evident echoisms and ‘onomatopoeia’) and sees in our words only a collection of accidental and irrational associations of sound and meaning? There is no denying that there are words which we feel instinctively to be adequate to express the ideas they stand for.”

- 1905: *Growth and Structure of the English Language*
- 1909ff: *A Modern English Grammar*
- 1922: *Language: Its Nature, Development, and Origin*
- 1924: *The Philosophy of Grammar*
- 1928: *An International Language*
- 1938: *En sprogmands levned*, Copenhagen, Jespersen's autobiography
- 1995: *A Linguist's Life: an English translation of Otto Jespersen's autobiography*¹³⁵

¹³⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Otto_Jespersen

Noam Chomsky

Chomsky se narodil ve Filadelfii, Pennsylvánie, jako syn hebrejského učitele Williama Chomsky, který pocházel z Ukrajiny a byl později vyhnán nacisty. Jeho matka, Elsie Chomsky, za svobodna Simonofsky, pocházela z Běloruska. Stejně jako její manžel William vyrůstala v Americe a mluvila plynou new yorskou angličtinou. Ovšem jejich prvotním jazykem byla jidiš. V rodině

Chomsky se však jidiš nikdy nehovořilo, jidiš byla pro ně takřka tabu. Žili v židovském ghettu, které bylo rozděleno na část mluvící jidiš a část mluvící hebrejsky. Chomsky sám byl vychováván v hebrejské části ghetta.

Již ve věku osmi nebo devíti let trávil Chomsky večery četbou hebrejské literatury. Později v dospělosti také hebrejštinu vyučoval. I přesto Chomsky sám říká, že jediný jazyk, který sám perfektně ovládá slovem i písmem, je angličtina.

První článek, který Chomsky napsal, byl v deseti letech a týkal se hrozby šíření fašismu. Ve věku dvanácti nebo třinácti let se plně identifikoval s některými anarchistickými politickými hnutími.

Studovat začal v roce 1945, nejdříve to byla filozofie a lingvistika na univerzitě v Pennsylvánii, tam ho ovlivnili např. filozof C. West Churchman a lingvista Zellig Harris. V roce 1949 se Chomsky oženil s lingvistkou Carol Schatz.

V roce 1955 promoval Chomsky na univerzitě v Pennsylvánii s titulem PhD. Další 4 roky se věnoval doktorandské práci na Harvardu. Ve své thesis doctorandum se začal zabývat některými svými lingvistickými idejemi, které souhrnně publikoval v roce 1957 v díle *Syntactic Structures* - pravděpodobně jeho nejznámější dílo v oblasti lingvistiky.

V letech 1955 až 1961 působil na Massachusettském Institutu pro Technololii jako profesor v oddělení Modern Languages a Linguistics, kde vyučoval celkem 50 let.

V tomto období se také Chomsky plně angažoval v politickém životě. Patřil k předním oponentům vietnamské války, často hovořil na politických setkáních po celém světě, napsal několik děl s politickou tematikou. Stal se kontroverzní postavou poté, co nepokrytě kritizoval americkou mezinárodní intervenční politiku.¹³⁶

¹³⁶ <http://www.chomsky.info/>,
<http://web.mit.edu/linguistics/www/biography/noambio.html>

Příloha 2

ADMINISTRATIVNÍ STYL

MEDIOPASIVUM

(The fish smoke easily.)

0

KONSTRUKCE TOUGH-MOVEMENT

(John is difficult to deal with.)

0

EXTRAPONOVANÝ INFINITIV

(It is difficult to deal with John.)

It is necessary to fill in and sign an application to STARLIFE Club. (company server)

ANTEPONOVANÝ INFINITIV

(To deal with John is difficult.)

0

OSTATNÍ PŘÍBUZNÉ TVARY

It is very important to remember that Social Security was never intended to be your only source of income when you retire. (SCSEC; 1)

Příloha 3

ODBORNÝ STYL

MEDIOPASIVUM

(The fish smoke easily.)

He is not easily brought. (ENSY, 143)

Food shops open at six. (UAVOP; 141)

KONSTRUKCE TOUGH-MOVEMENT

(John is difficult to deal with.)

He is not very easy to be brought to constant and daily work.

Your words are apt to be misunderstood.

These geese are now fit to be killed. (ENSY, 143)

..., and the rank is not always easy to determine. (AS; 21)

He is difficult to deal with. (AS; 35)

Full consistency in the use of I and pl is, however, difficult to attain. (AS; 58)

John is easy to deceive.

This fruit is good to eat.

I find this impossible to believe.

This is a hard nut to crack.

He is an easy man to make fun of.

This is a delightful room to work in.

He is not an easy man to get money out of.

Such books cost a lot to print. (AS; 62)

He's likely to forget.

He's sure to come.

He was quick/slow to realize it. (AF; 363)

The place is difficult to reach.

The bag is too heavy for you to carry.

Our science teacher was easy to please. (MAVO; 57)

He is a difficult man to get on with.

Such a situation is difficult to imagine. (MAVO; 58)

Shortcuts are an easy way to access menu functions without having to use your mouse. (MXDJ05; 12)

First, it makes the pages easier to update because of your content presentation... (MXDJ07; 7)

So you get all that and it's easier to develop and maintain?

Cold, hard cash is easy to quantify, but there are additional benefits to slimming down code. (MXDJ07; 8)

And you're good to go. (MXDJ07; 12)

(hotspot creator and slideshow.) Both are easy to use,... (MXDJ07; 13)

Its interface is very straightforward and easy to use. (MXDJ07; 25)

(the new Extrude tool will be explored and explained.) It is both simple and complex to operate,

However, if you want hollow objects, donuts, spirals, and high degrees of rendering, then your work will be a little tougher to complete.

But it's actually quite easy to master. (MXDJ07; 29)

Polymorphism is notoriously hard to define. (MXDJ07; 38)

Director is very easy to learn (MXDJ07; 43)

Before Director MX 2004, advanced widgets such as a treeview, calendar, or datagrid used to be very costly and expensive to include in your Director project. (MXDJ07; 45)

Applications written for Flex not only take less time to build and test, they are easier to maintain. (MXDJ10; 20)

Carefully designed Flash can be very, very quick to load. (MXDJ11; 8)

Flash media components are easy-to use. (MXDJ11; 25)

FCS-based applications are easy to develop (MXDJ11; 30)

User Peter's image is dimmed to indicate that his own drop zone is off limits. (MXDJ11; 31)

"FCS is surprisingly easy to use. (MXDJ11; 34)

Well you can do all these tasks and more by running one batch process in Fireworks! What a timesaver, and it's so easy to do! (MXDJ11; 42)

The Action tool is so easy to use (MXDJ11; 48)

The Web statistics you get from your ISP aren't always that easy to follow. (MXDJ12; 27)

Bank One was slow to standardize its products and centralize its back-office operations. (GCGB; 9)

These difficult passages are easier to navigate. (WI; 37)

On the other hand, a change that focuses on a discrete operation, such as improving the customer service function, may be both easier to handle and more likely to succeed,... (CHANTRA; 9)

Implicit contracts with employees are considered too important to break. (CHANTRA; 20)

...what kind of energy makes the primordial hydrogen hard to shake.

If we had a watch, and if we wind it up, does it get harder to shake or easier?

It gets harder to wind because when we... (a watch)

And energy is the only thing in the universe that's hard to shake.

What way the whole universe is wound up to make it heavy and hard to shake. (ILLU; 4)

It is that energy which is hard to shake. (ILLU; 8)

The psychological obstacles to the restoration of the international associations of scientific workers are still too formidable to be overcome by the minority whose ideas... (WO; 37)

The laws are so hard to teach that... (AIM; 1)

With this picture the atoms were easier to understand. (BP; 4)

(quantum-mechanical principles) are rather difficult to understand. (BP; 7)

These changes are relatively difficult to accomplish in a laboratory. (REL; 3)

Dogs are easier to understand, but nobody yet knows how dogs work. (REL; 9)

It (the assumption) is always necessary to check. (CE; 4)

It (another form representing energy) is easy to say what it is. (CE; 5)

It (quantum mechanics) is not easy to explain (CE; 7)

Some changes are more difficult to describe than the motion of a point on a solid object. (MOT; 1)

The release of contents of a single vehicle is sufficient to traverse the threshold and elicit a post-synaptic response.

2000 ion channels sufficient to result in an action potential. (MB; 1)

Solutions are not too hard to get with. (QUANTUM MECHANICS, Dr.N.S.Manton, Michaelmas Term 1996; 4)

Then the KG example will be easier to understand. (QFT; 39)
 Assumptions are difficult to justify. (QFT; 8)
 A more general form of V is not difficult to handle. (QFT; 54)
 Scattering cross sections are much more difficult to compute even numerically.
 Such an experimental setup is difficult to come by. (QFT; 127)
 The quantum mechanical scattering problem is difficult to present in a well defined mathematical form.
 It is more difficult to solve (the q m scattering problem) (QFT; 145)
 They are particularly simple to work with because they are orthogonal .
 (it is usually convenient, but not necessary, to use bases that are normalized so $\mathbf{e}_i \cdot \mathbf{e}_i = 1$) (CHEM; 1)
 The following operations involving square matrices each of the same dimension are useful to express in terms of the individual matrix elements: (CHEM; 4)
 There are certain special matrices that are important to know: (CHEM; 5)
 The degenerate eigenvectors are more difficult to find. (CHEM; 10)
 An identity due to Euler is important to know and is quite useful. (CHEM; 27)
 Superposition of these eigenstates is essential to keep in mind when applying quantum mechanics to experimental observations. (CC; 5)
 These rules seem difficult to understand (SEC1; 32)
 $n\gamma=2$ state is easy to express (SEC1; 48)
 It is important to understand (simplification) (SEC1; 50)
 This "box method" is necessary to carry out (CHAP10; 10)
 Beginning with three of the 3P states are easy to recognize, $|p1 \square p0 \square|$, $|p1 \square p-1 \square|$, and $|p-1 \square p0 \square|$. (CHAP10; 11)
 Equivalences are easier to identify (CHAP11; 13)
 The homolytic cleavage products are important to realize and keep in mind. (CHAP12; 23)
 "dynamical electron correlation " are extremely important to include (CHAP12; 26)
 The above integral is more difficult to perform. (CHAP15; 39)
 The above integral is more difficult to perform. (CHAP15; 42)
 Basis functions are required, may be impossible to treat by methods (CHAP19; 10)
 Then higher-order corrections are usually difficult to implement. (Section 3 Electronic Configurations, Term Symbols, and States, Introductory Remarks- The Orbital, Configuration, and State Pictures of Electronic Structure; 2)
 Wavefunctions are necessary to determine. (Section 3 Exercises, Problems, and Solutions; 18)
 ESR hyperfine constants are more difficult to use.
 Two-electron integrals are more difficult to evaluate.
 GTOs on the other hand are easier to use – are more easily integrable. (Section 6 Exercises, Problems, and Solutions; 4)

EXTRAPONOVANÝ INFINITIV *(It is difficult to deal with John.)*

It is not very easy to bring him to constant and daily work. (ENSY, 143)
 It would not be hard to formulate lexical entries for passive forms of verbs. (SYNTHE, 234)
 It is a pleasant task to thank the many grammarians and friends... (MEG; Preface IX)
 It is still possible to use a sg adjective in speaking of a person. (MEG; 232)
 It seems impossible to say *a dead for a dead man*. (MEG; 232)
 It is possible to form a pl in *-s*;... (MEG; 233)
 It is not always easy to see other. (MEG; 234)
 It is also possible to form a plural in *s*, and... (MEG; 238)

It is not customary to use present participles preceded by a subjunct. (MEG; 339)
 It is easy to see that there is a difference between... (AS; 35)
 It is easy enough, of course, to transcribe. (AS; 56)
 It is a great pleasure to see you. (AS; 58)
 It is necessary to take care of her. (AS; 58)
 It is easy to deceive John. (AS; 62)
 It is difficult to analyze. (the book) (AS; 70)
 It is customary in English grammars to speak of the object, ... (AS; 155)
 It would be very awkward to use the symbol O for such a regimen. (AS; 156)
 It would be very unreasonable to take the heritage of the last forty years as something not our own, as something... (AF; 389)
 Is it a good place to stay at? (AF; 339)
 So it is advisable to make a reservation,... (AF; 336)
 It is difficult to find a better place. (AF; 200)
 Is it essential to read this book? (AF; 193)
 It is a pleasant place to live in. (AF; 175)
 Is it necessary to remind him of it?
 Is it necessary to make more copies?
 Is it necessary to go into details? (MAVO; 22)
 When an experiment is going on it is necessary to watch over it till it's finished. (MAVO; 42)
 Is it difficult to find one's way about Prague?
 Is it easy to change a flat?
 Is it necessary to buy theatre tickets in advance? (MAVO; 44)
 Is it necessary to make an appointment with one's doctor before seeing him?
 Is it possible to buy medicines without a doctor's prescription?
 Is it possible to borrow books from foreign libraries?
 Is it easier to learn a foreign language as a child or as an adult? (MAVO; 45)
 It's easy to catch a cold if you sit right in a draught. (MAVO; 73)
 It would be best to approach Mr. Hughes.
 It might be good to contact Helen.
 It might be good to write to your brother.
 It would be best to make reservations.
 It would be best to hire two cars.
 It would be good to look up the buses well.
 It might be good to inquire at the Travel Office.
 It would be best to ask at the Customs Office. (MAVO; 107)
 It is very difficult to understand. (abstract art) (MAVO; 178)
 Is it necessary to queue up for tickets?
 Is it allowed to sit in the auditorium with the overcoat on? (MAVO; 199)
 It is often possible for the same adjective to go with two or more prepositions,... (CGEL; 1221)
 It is not necessary to express the subject of the infinitive in the second group structures because.... (PSE; 154)
 It is almost impossible to verify this assumption. (AVOP; 10)
 It will be useful to consider the other point of view as well. (AVOP; 10)
 It is quite easy to read scientific English texts, but it is certainly difficult to speak English.
 And of course the pronunciation is difficult. (UAVOP; 40)
 It is necessary to examine the conditions under which this can be done. (UAVOP; 116)

Imagine how difficult it would be to move your site navigation from the left side of the page to the right in a traditional table-based layout.

But there is actually much more to accessibility, and using CSS can make it easier for you to build accessible sites.

There's a lot to learn.

Using CSS can make it easier for you to build accessible sites. (MXDJ05; 8)

It's easy to evangelize standards like XHTML and CSS. (MXDJ07; 5)

This clean separation makes it much easier for you to develop and maintain your pages for two main reasons. (MXDJ07; 7)

You may find it useful to move the images to your Web server (MXDJ07; 12)

It may be easier to zoom into the area to which you want to add the hotspot (MXDJ07; 13)

We wanted something that would be easier to develop and maintain than our previous site. (MXDJ07; 17)

It's fun to make games. (MXDJ07; 25)

It would take up so many computer resources that it would be impossible to get any work done.

It's best to select a color with a middle value – not too dark or light. (MXDJ07; 30)

It's easy enough to apply an Envelope to the art you want mapped and adjust it to fit. (MXDJ07; 34)

Ten years ago it was easy to define what an application was; Today it is harder to define "application," (MXDJ07; 42)

It's possible to limit your risk to hardware going out of production (MXDJ07; 50)

How hard or easy it is to support your kiosk systems (MXDJ07; 55)

Wouldn't it be nice to have all the most important product information and news headlines right on your desktop waiting for you, or all on a single Web page? (MXDJ10; 10)

It's easy to find "old" information. (MXDJ10; 11)

It's not uncommon to find sites utilizing multiple style sheets with many rules (MXDJ10; 17)

It is important to understand how Flash and Flex fit together

It wasn't easy to use Flash as the sole front end to your Web application.

When Flash 5 debuted it became possible to use Flash as a front end for Web applications.

Even though it is possible to build applications in Flash 5 (MXDJ10; 18)

It was very easy to add my component to the Flex project.

It is easier to deal with in the Flex application. (MXDJ10; 20)

It is very common to separate game graphics as individual pieces which are referred to as sprites, but it is good to understand that most of these techniques are nothing new, (MXDJ10; 28)

It is very important to keep the number of different keyframes down to a minimum (MXDJ10; 32)

Sometimes it's not enough to get words on a page into nice straight lines, squared off paragraphs, and easy to read. (MXDJ10; 39)

It's much easier to paste the text into Microsoft Word and reexport it

When clients ask for vertical text, they usually get an earful from me about how difficult it is to read. (MXDJ10; 42)

It's handy to not have to keep up with the separate pieces. (MXDJ10; 55)

As all of our technologies advance, it is getting harder to differentiate between them. (MXDJ11; 7)

How simple it is to create dynamic Web pages using some of the built-in features of Dreamweaver MX 2004 (MXDJ11; 18)

Once the page is created, it is a good idea to save it with the appropriate file extension (.cfm for ColdFusion). (MXDJ11; 19)

Finally, it is a good idea to test the record set by using the Test button on the right side of the dialog box. (MXDJ11; 20)

It is not necessary to drag any of the fields onto the page at this time. (MXDJ11; 23)

It's always better to start with a version of the video (MXDJ11; 24)

How easy it is to send data between applications. (MXDJ11; 31)

Note that the example illustrates just how easy it is to implement data sharing. (MXDJ11; 31)

Laboration make it easy to do the job.

I created an ActionScript class to make it easy to use FCS from Flex applications called FlashComm. (MXDJ11; 32)

However, it is possible to filter the data, sort it, save it, or augment it.

How easy it is to adopt a new paradigm for a common goal. (MXDJ11; 34)

It is especially important to leave ignoreWhite set to true. (MXDJ11; 37)

Sometimes it is quicker and easier to just start over again (MXDJ11; 38)

It's easiest to change the text color (MXDJ11; 46)

But it's hard to put a programming high into words. (MXDJ11; 52)

We can now see that it is easy to put our programming code in separate class files and then just include them into our movies. (MXDJ12; 14)

It will be easy to create the bowl of the pipe. (MXDJ12; 26)

It's difficult to see your true results because the paths are selected. (MXDJ12; 42)

It's important to understand its sources and symptoms. (GCGB; 4)

It is necessary to examine the origins of their success. (GCGB; 6)

So it was impossible to devise a set of logical how-to steps. (WI; 47)

It is important to include some discussion of rewards. (CHANTRA; 22)

It's harder to mobilize the energy and the innovation required to reverse sagging fortunes. (CHANTRA; 27)

The next position which it was possible to take up in face of this state of things appeared to be the following. (ETR; 4)

..., which is not perceptible to enable acceleration or rotation... (ETR; 5)

It is a particular pleasure to me to have the privilege of speaking in the capital of the country from which the most important Fundamentals notions of theoretical physics have issued. (TR; 1)

It's impossible to see an apparition of this sort. (IILU; 8)

It is not possible to see this universe except wound up. (IILU; 8)

On the contrary, it has been possible to frame a general Tudory which takes account of the fact that... (PTP; 2)

It is difficult to find criteria for distinguishing.... (PTP; 3)

It is very difficult to explain this feeling to anyone who is entirely without it.... (WO; 20)

It is therefore easy to see why the Churches have always fought science and persecuted its devotees. (WO; 21)

For it is not easy to take up the attitude of an impartial observer ... (WO; 28)

It will also be impossible to avoid educating the youth in warlike traditions ... (WO; 40)

It will be possible to educate the youth in the spirit of reconciliation, joy of life, and love against all living creatures. (WO; 47)

But it is extremely hard to determine exactly what industries should be included. (WO; 48)

It is impossible to get a decent piece of brad... (WO; 54)

It's impossible to learn very much by simply sitting in a lecture, ... (PREFACE; 3)

It is possible to condense enormous mass of results to a large extent...(AIM; 1)

It is hard to see that happening in the picture.... (AIM; 5)

It turns out to be very difficult, in general, to predict which way It is going to go... (AIM; 6)

It is possible for it (the carbon monoxide) to strach another oxygen. (AIM; 7)

It has been possible to locate every atom,... (AIM; 8)

When you play chess you must know that it is easy to learn all the rules...

It is often hard to select the best move or... (BP; 1)

It is going to be possible to amalgamate everything... (BP; 2)

(usually it is easier to rub off minuses) (BP; 3)

It is impossible to describe this behavior in any other than analytic ways.

It is not possible to predict exactly what will happen in any circumstances.

For example, It is possible to arrange an atom which is ready to emit light,...

It is fundamentally impossible to make a precise prodiction of what will happen in an given experiment. (BP; 6)

It is very difficult to understand the relationship of these particles, (BP; 8)

It turns out to be very difficult to predict precisely what will happen in a given chemical reaction. (REL; 1)

It is possible to trace the ractions.

It is impossible to reproduce a molecule excerpt by some more clever way. (REL; 5)

It is easy enough to understand these (processes),... (REL; 8)

It is important to realize that in today physics, we have no knowledge of what energy is. (CE; 1)

It is impossible to build a machine that will lift a weight any higher than it will be lifted by a reversible machine. (CE; 3)

It is impossible to get them helped into a definite motion (atoms of the water of the sea) (CE; 8)

It has become possible to make oscillators with even shorter periods...

It has not yet been possible to calibrate them by the methods ...(oscillators) (TD; 3)

It is rather difficult to decide whose clock we should take as a standard.

It has been possible to make clock much more accurate than astronomical time... (TD; 5)

It would be difficult to measure the horizontal distance (TD; 6)

It is essential to review their semantic variations.

It is easy to understand the meaning of this sentence. (MB; 1)

It is thus hard to see how the internal model of reality generates such different subjective modalities

It is easy to see that visual perception constructs an external spatial reality but more difficult to accept the possibility that time is similarly an internal construct.

What may be even more difficult to accept is that the subjective notion of free-will or intent arises

While it may not be possible to describe mind from the point of view of physical world constructs alone, it is possible to describe the physical world as stability properties of conscious experience.

It is thus possible to mount an alternative description of reality in which mind is primary and Fundamentals. (MB; 1)

It is easy to show that by induction. (FQM; 10)

It is easy to see that (sth.)=(sth). (FQM; 12)

It is easy to show (integrals) (FQM; 15)

It is necessary to find approximate answers (FQM; 25)

It is easy to show (integrals) (FQM; 29)

It is convenient to introduce explicit matrices. (FQM; 30)

It may be convenient to use the notation. (MATHEMATICAL TRIPOS, PART II, Alternatives A+ B, H.OSBORN; 2)

It is crucial to note the diffraction effects. (QUANTUM MECHANICS, A. C. Davis, Michaelmas, 1997 Survey of Basic Experimental Facts; 3)

It is easy to see that BETA is linear. (QUADRATIC MATHEMATICS, prof. J.H.Coates, Michaelmas Term 1996; 12)

It is easy to prove (row of numbers)

It is easy to see that E is independent of time and... (QUANTUM MECHANICS, Dr.N.S.Manton, Michaelmas Term 1996; 9)

It is better to develop the formalism for all type of symmetries and then to extract a spacetime... (QFT; 18)

It is very difficult to work with in coordinate space (the operator) (QFT; 38)

It is easy to show that $\langle v|z|v\rangle = \langle v|z|v\rangle$ (QUANTUM MECHANICS, Dr.N.S.Manton, Michaelmas Term 1996; 10)

It is necessary to consolidate concepts.

It is much easier a subject to present to a student. (QFT; 8)

It is also necessary to separate the postulates from the sophisticated mathematical techniques.

It is necessary to understand mathematical meanings... (QFT; 8)

It is very often convenient to use some less abstract representations of state vectors and operators. (QFT; 29)

It is convenient to write equations. (QFT; 45)

It would be possible to count it further. (a number) (QFT; 49)

It is also possible to relate the states (n) to their positions.... (QFT; 50)

In quantum mechanics it is possible to obtain a solution of acceptable accuracy usage. (QFT; 73)

It is crucial to know the degree of accuracy. (QFT; 84)

It is possible to choose $|1m\rangle|2m\rangle$ as labels as the corresponding operators. (QFT; 98)

It is easier to compute the cross section in the center of mass frame. (QFT; 113)

It is possible to choose the form of R. (QFT; 122)

It is not practical to present numerical methods for all possible symmetry situations. (QFT; 123)

It is possible to come up with a numerical algorithm. (QFT; 127)

It is often possible to reconstruct the energy eigenvalues H. (QFT; 139)

It becomes progressively more difficult to choose trial states for higher energies. (QFT; 142)

It is not always possible to guess the form of the solution at infinity. (QFT; 145)

It is desirable to rewrite the degenerate eigenstate H_0 ... (QFT; 168)

It is possible to write down the KG equations for particles of any spin. (QFT; 174)

It is possible to find energy eigenvalues for KG particles (QFT; 175)

It will not be possible to include the historical context (QC; 2)

It might be easier to use photons or atoms. (QC; 7)

And it is easy to show that $\langle \psi|\psi\rangle = \langle \psi|\psi\rangle$ (CHEM; 12)

It is important to examine these properties in more detail and to learn about other characteristics that Hermitian matrices have. (CHEM; 13)

It is easy to see that we can form the matrix representation of any linear operator for any complete basis in any space. (CHEM; 26)

It is useful to review both complex numbers and basis sets. (CHEM; 27)

It is now possible to express the complex number z (CHEM; 28)

It is useful to consider some examples to learn this material. (CHEM; 30)

It is convenient to define a new function $f(x) = (2x)$ (CHEM; 32)

It is necessary to convert the multiple integral from cartesian to spherical coordinates. (CHEM; 36)

It is sometimes possible to reduce the solution of this one multi-variable equation. (CHEM; 38)

It is conventional to represent integrals (CC;1)

It is possible to apply the general RSPT energy and wavefunction correction formulas (Time Independent Perturbation Theory D, Appendix D; 6)

It is easy to verify that a C_3 rotation followed by a σ_v reflection is equivalent to a σ_v' reflection alone. (Point Group Symmetry E, Appendix E; 4)

It is possible to show that L_x , L_y , and L_z are also Hermitian, (GG; 1)

It is useful to also introduce two combinations of the three fundamental operators:

It is possible to prove important properties of the eigenfunctions and eigenvalues of J^2 and J_z . (GG; 3)

It is possible to reexpress $\hat{H}$ in terms of motions of these axes.

It is especially useful to choose a particular set of such molecule-fixed axes. (GG; 16)

It is important to now consider several examples of the applications of these concepts. (SEC1; 7)

It is essential to keep in mind the sign of the momentum as the particle moves from its initial to its final positions. (SEC1; 12)

It is possible to treat the equivalent angular moments. (CHAP10; 17)

It is essential to keep track of the number of permutations. (CHAP11; 3)

It is important to clarify the notations. (CHAP12; 6)

It is useful to examine the energies. (CHAP12; 11)

It is essential to describe the electronic wavefunction in terms of a linear combination of more than one CSF.

It is important to mix in doubly excited CSFs of the form $(\sigma^*)^2$ and np^2 (CHAP12; 24)

It is conventional to examine the rotational movement of a hypothetical "rigid" molecule. (SEC4;1)

It is often possible to simplify the calculation of the normal mode frequencies and eigenvectors by exploiting molecular point group symmetry.

It is possible to combine sets of Cartesian displacement coordinates. (SEC4; 11)

It is convention to express the experimentally observed vibrational energy levels. (SEC4; 17)

It is common to introduce the spectral source function $g(\omega)$.

It is necessary to average the above formula for $|Cf_l(T)|^2$ over the $g(\omega)$. (SEC5; 8)

It is essential to examine higher order contributions to $\omega_{f,i}$. (SEC5; 12)

It is important to emphasize the context.

It is conventional to separate out this intensity factor (SEC5; 15)

It is also possible to derive vibrational and rotational selection rules for electronic transitions that are $E1$ allowed.

It is conventional to expand $\omega_{f,i}(\mathbf{R})$ in a power series about the equilibrium geometry of the initial electronic state (CHAP15; 17)

It is possible to obtain rate expressions. (CHAP15; 22)

It is appropriate to express the time dependence of each of the dipole time correlation functions. (CHAP15; 33)

It is possible to choose such a unitary transformation (CHAP18; 5)

It is, of course, possible to first form the above spin-pure $\tilde{\psi}$ and to then determine the orbitals $1s$ and $2s$.

It is difficult to progress beyond the singleconfiguration wavefunction as one often wishes to do.

It is difficult to use a spinadapted wavefunction as a starting point for a correlated-level treatment of electronic motions. (CHAP18; 17)

It is important to include CSFs that are singly excited relative to the dominant CSFs in the reference wavefunction. (CHAP19; 1)

It may be essential to use more than one electronic configuration. (CHAP19; 6)

It is possible to circumvent size-extensivity problems for selected species. (CHAP19; 7)

It is relatively common to carry MPPT/MBPT calculations (CHAP19; 15)

It is important to start with an approximation. (CHAP19; 17)

It is easy to see that $\int \rho(\mathbf{r}) V(\mathbf{r}) d3r = V[\rho]$ gives the average value of the electronuclear (CHAP19; 19)

It therefore may be plausible to express kinetic energies in terms of electron densities $\rho(\mathbf{r})$. (CHAP19; 21)

It is also common to use an atomic orbital basis to expand $1/3(r)$. (CHAP19; 24)

It is improper to speak of the perturbation as creating excited-state species. (Approximation Methods Can be Used When Exact Solutions to the Schrödinger Equation Can Not be Found, Chapter 2; 5)

It is essential to understand the origins and limitations of this separated-motions picture. (CHAP3; 1)

It is possible to treat vibrational-rotational motion on these surfaces. (CHAP3; 12)

It is often easier to "guess" the bonding. (SEC2; 10)

It is sometimes convenient to combine aos (all system orbitals).

It is sometimes useful to combine the constituent atomic orbitals into hybrids (SEC2; 14)

It may be possible to recognize additional degeneracies (SEC2; 21)

It is not proper to label the orbitals (Along "Reaction Paths", Orbitals Can be Connected One-to-One According to Their Symmetries and Energies. This is the Origin of the Woodward-Hoffmann Rules, Chapter 6; 4)

It is easier to see the energy equivalences and differences. (Electronic Wavefunctions Must be Constructed to Have Permutational Antisymmetry Because the N Electrons are Indistinguishable Fermions, Chapter 9; 5)

It is impossible to prove hermiticity. (Section 1 Exercises, Problems, and Solutions; 25)

It is easiest to construct three sets of reducible representations. (Section 2 Exercises, Problems, and Solutions; 24)

It is not necessary to construct a "box" (Section 3 Exercises, Problems, and Solutions; 4)

It is necessary to combine *IS* with *ID*. (Section 3 Exercises, Problems, and Solutions; 18)

ANTEPONOVANÝ INFINITIV

(To deal with John is difficult.)

To dread (dreading) the future is more reasonable than to lament (lamenting) the past. (ENSY, 142)

To see you is a great pleasure. (AS; 58)

OSTATNÍ PŘÍBUZNÉ TVARY

It cannot be easily used before a substantive (MEG; 349)

... so as to make it easy to find those instances (there were two alphabetical lists made) (MEG; 374)

Some junctions cannot be easily classed;... (AS; 22)

It is not always easy to say where we have a simple junction and where an apposition. (AS; 23)

of is here simply a grammatical device to make it possible to join words which it is for some reason or other impossible or difficult idiomatically to join immediately. (AS; 24)

I want a big room to work in. (AS; 62)

It is hard to say which is the best. (UAVOP; 139)

However, for many of you it's important to remember that your target audiences still surf. (MXDJ05; 8)

Easy-to-read map of any site under your control (MXDJ07; 10)

It's important to remember that, yes, you can skew, rotate, scale, and mirror an extruded object, (MXDJ07; 30)

Now it's easy to see why, in the earlier example, applying the class style of special to one of the paragraphs inside the #content div has no effect.

Dreamweaver makes it easy to determine when there's a conflict and which rule has the greatest specificity. (MXDJ10; 16)

Web developers an easy-to-learn and easy-to-master tool that allows them to extend their service offerings. (MXDJ11; 15)

There are a couple of easy-to-use tools for you to convert your file to FLV.

... do not make the emotions any easier to bear. (WI; 12)

The spin state having maximum S_z eigenvalue (which is easy to identify) (CHAP10; 3)

This equation can be cast in terms of an easy-to-solve equation for the Dfl coefficients: (SEC5; 5)

Příloha 4

PUBLICISTICKÝ STYL

MEDIOPASIVUM

(The fish smoke easily.)

Fish color evaluates easily. (SLM; 23)

Salmon sells fresh. (SLM; 33)

Salmon steaks grill easily.../with marinade. (SLM; 37)

KONSTRUKCE TOUGH-MOVEMENT

(John is difficult to deal with.)

But bribery is hard to prove. (FT; 11)

Hurricane Lili likely to hit today. (USAT; 3A)

Fuels are easy to burn as oil or gas. „Biofuels are the easiest fuels to slot into the existing fuel system,“... (NG05; 22)

Ten years from now, or perhaps thirty (the timetable is difficult to predict), the cycle should reverse,tending to suppress major hurricanes. (NG05; 79)

Nuclear weapons were surprisingly cheap and easy to make, once you understood how. (NG05; 100)

..., but it's hard to visit East Wind without high expectations. (NG05; 116)

I have a wonderful crew to work with. (GALLEY; Preface A)

A recipe is easy to choose. (GALLEY; 140)

Juneau is easy to get to. (JUN; 4)

While the crafts may look unstable, they are in fact quite stable and very easy to operate. (JUN; 11)

People are really quick to say: Ahh..... (ENTER; 50)

It's just too complicated to describe. (ENTER; 75)

And it's scary to watch... (ENTER; 97)

Its logistics are near impossible to follow. (ENTER; 119)

The identity of these people was hard to say. (NS2; 21)

It (aloe vera) has hydrating effect and is easy to apply. (NS2; 35)

...but this point is hard to get across. (LN99; II)

..., when people found it hard to cope with. (LN399; IV)

...plants that are a positive pleasure to handle. (LN399; IV)

Blue Credits are easy to convert, one Blue Credit = one Forint).... (PEST; IV)

Shower is suitable to use on damaged, sensitive and child's skin. (R; 114)

The match is too hot not to cool down. (PPL1; 82)

The 5'9'' impresario may be though to pin down. (PPL1; 117)

He (Mel Gibson) is great to hang with. (PPL1; 121)

He (Pierce Brosnan) is gorgeous to look at. (PPL1; 125)

How refreshing to read an article about the Osbourne family. (PPL2; 6)

Since Carter is so easy to spot around town or teaching Sunday school at Maranatha Baptist Church. (PPL2; 92)

Her working is extremely heartening to see. (PPL2; 105)
 Wedding breaking up was hard to do. (PPL3; 5)
 Because not only are they fun to crunch on, they're also.... Adv. (PPL3; 7)
 Their instant mutual dislike is painful to watch. (PPL3; 32)
 A jewelry box is spiffy enough to house her baubles,... (PPL3; 108)
 Because flesh color is difficult to describe,... (SLM; 19)
 Fish color is important (for keeping the quality of salmon) to evaluate.
 Salmon is easy to prepare. (SLM; 39)
 These confessions are good to hear:... (NSW; 13)
 Wilderness and roadless areas are too valuable to be handed over to the logging industry....
 (NSW; 21)
 Some Republicans are eager to cast the debate over Iraq as a larger battle. (NSW; 27)
 It's not always pretty to watch. (confession, digging deep into their lives) (NSW; 52)
 When the bulb is hard to look at and hot to touch,... (MXM1; 52)
 You're probably fine to eat salmon a few times a month. (MXM1; 56)
 That made him impossible to finger on the Bulldog field. (MXM1; 64)
 They're (fan-boys) a hard crowd to please. (MXM1; 72)
 Boiled bunnies are easy to train. ☺ (MXM1; 102)
 It's compact enough to fit into any workout space. (Adv., Bowflex Extreme – posilovací stroj)
 (MXM1; 127)
 This (smoking) is harder than I thought it would be to kick. (MXM1; 140)
 We print the stories other publications are too responsible to report. (MXM2; 32)
 It's (thin lizard) too damn tiny to see anyway. (MXM2; 58)
 The sunny „Hold Me Now“ and the misleading titled „One Man Show“ are hard to resist.
 (MXM2; 88)
 Freetown, Sierra Leone Machete attacks and civil war have left many of the caddies here
 limbless, but still eager to please Plus, poliostricken locals foraging plums make for great
 moving targets! (MXM2; 135)

EXTRAPONOVANÝ INFINITIV

(It is difficult to deal with John.)

Is it even possible to fuel the complex engines of today with alternative sources like wind,
 solar, and biomass? (NG05; Preface)
 If prices continue to drop solar cells might change the whole idea of energy by making
 it cheap and easy for individuals to gather for themselves. (NG05; 18)
 It's hard to say „not in my backyard“ if the thing in your backyard helps pay for your house.
 (NG05; 19)
 It's expensive to get new technology started. (NG05; 29)
 It's an incentive to preserve habitat for wildlife. (NG05; 71)
 It's easy to log on. (www.ew.com) (ENTER; 6)
 It's hard to begrudge Robert Rodriguez's desire to crank out a trilogy of family flicks for his
 sons to enjoy. (ENTER; 31)
 It was very easy for me to find pictures of Disraeli. (ENTER; 67)
 It's so impossible to make her look like a skank. (ENTER; 75)
 It's fun to see so many New Yorkers so ostentatiously miserable amid so much ripe produce.
 (ENTER; 121)
 It is very difficult to find work. (NS2; 16)
 It is practically impossible for a young Iranian to get a passport. (NS2; 24)

It is not unusual to see smiles... (NS2; 25)
 It is not difficult to understand what the other face is. (NS2; 25)
 (shivering from cold) make it hard to maintain balance. (NS2; 58)
 It is hard to imagine a beautiful garden where Baroque fountains spray... (NS1; 48)
 When you smell the salty air it will be very hard to overcome the temptation to touch the crystal-clear waters... (NATW; 5)
 It is possible to visit a spacious courtyard with porticoes, ... (AHI; 23)
 There are more elegant wines to choose from. (DLF; 5)
 It is indispensable to identify dishes and ingredients with their correct name. (DLF; 6)
 The Costa degli Etruschi is a place where it is easy to live well. (SEA; 2)
 It is easy to enjoy oneself along the Costa degli Etruschi. (SEA; 3)
 It is enough to walk along the sea front towards Antignano to realise that... (SEA; 13)
 It was difficult to defend against the violence of pirates. (SEA; 23)
 It is easy to skim over the water. (SEA; 23)
 It is possible to identify signs of two subsequent settlements. (TOSC; 6)
 It is possible to follow the „Villages and Castles“ itinerary,... (TOSC; 6)
 It is also possible to book guided visits along a path with recreational facilities... (TOSC; 92)
 It is possible to combine the attractions of the area with food and wine tasting at the refreshment areas in the parks. (TOSC; 93)
 It is possible to take long walks and go along.... (TOSC; 16)
 It is not unusual to encounter wild boar, roe and fallow deer;... (TOSC; 17)
 It's never been easier to crop, rotate, resize and print your photos Adv. (PPL1; 18)
 It's fun to have an impulsive side. (PPL1; 35)
 It was interesting to read that Kelly Osbourne feels that her family's TV show is stupid. (PPL2; 6)
 It would be hard to find a better dad than Michael Jackson. (PPL2; 6)
 It's hard to quit (smoking). (PPL2; 82)
 Even with treatment, it may be possible to spread cold sores to others. Adv. (PPL2; 103)
 It is such a pleasure to see Chelsea blossom into a confident, secure, charismatic woman. (PPL2; 105)
 It's getting a little easier to talk about her. (PPL2; 126)
 A TracFone from WalMart is just great to have. Adv. (PPL3; 48)
 But the sense of a shift toward renewal is hard to miss. (PPL3; 52)
 Iran (a boy) is eager to go back to school. (PPL3; 60)
 but the numbers are too big to deal with. (PPL3; 74)
 It's easy to enter: just visit a participating Hallmark Gold Crown Store. Adv. (PPL4; 8)
 It's hard not to gravitate toward a brilliant white smile. Adv. (PPL4; 21)
 It's fun to be a sex symbol. (MXM1; 30)
 Between toxic farm-raised salmon and mad cow disease, how do I know what's safe to eat? (MXM1; 56)
 It's important to us to satiate the fan base,... (MXM1; 68)
 But it's also important to make a big fat hit movie. (MXM1; 68)
 It's hard to describe, but these guys are the best. (MXM1; 74)
 I think it would be hard to pull off a half-Samoan, half-black Clark Kent. (MXM1; 88)
 It's possible to download content like new missions, levels and characters. Adv. (MXM1; 117)

ANTEPONOVANÝ INFINITIV

(To deal with John is difficult.)

0

OSTATNÍ PŘÍBUZNÉ TVARY

Instead, they were mainly found in the lofties, hardest to reach caves, ... (NG05; 44)

It's impossible for the director of The Piano to know what audiences won't find provocative. (ENTER; 48)

It's hard to remember how genuinely scary these guys were in their debut. (ENTER; 138)

!!! Their sheep gaze themselves but.... (NS2; 31)

Road signs are easily comprehensible. (NS2; 32)

The trip offers an excellent opportunity to sample another of the gastronomic specialities of the city. (DLF; 9)

The motorway and a new trunk road make it easy to drive from one end of the province to the other. (DLF; 16)

One day spent in Livorno is enough to understand the visceral link between man and the sea. (SEA; 23)

It is not a good enough reason to bring a life into the world. (LN99; III)

It's hard to feel satisfied when there's still so much pain and it was all so avoidable. (PPL2; 110)

It's tough to tell whether Blaine's reign as the hipster Houdini is due to sleight of hand or... (PPL3; 43)

The shape of the fan makes it easier for buyers to specify and monitor salmon color. (SLM; 20)

(fish) Color should be carefully evaluated. (SLM; 23)

It's so much easier to tell people what they want to hear instead of what they need to hear. (NSW; 52)

We find it hard to believe that anyone wants another round of this CGI shitfest, but here it is! (MXM1; 70)

It's hard not to be insecure sometimes. (MXM1; 140)

Příloha 5

UMĚLECKÝ STYL

MEDIOPASIVUM

(The fish smoke easily.)

0

KONSTRUKCE TOUGH-MOVEMENT

(John is difficult to deal with.)

„For sheer bloody enjoyableness Canning is hard to beat.“ *The Times* (PsM; 1)

One has much to be thankful for. (PsM; 34)

Yet why there should be nothing is hard to say. (FMM; 21)

But suppose the substance is loose, and quite free to go up? (FMM; 35)

The record is here too broken to transcribe for the space of perhaps twenty words or more. (FMM; 247)

Killers alone were not hard to find;... (TDJ; 30)

There are those either too squeamish or too gutless to realise the full extent of the project,... (TDJ; 42)

...as treasurer and paymaster is necessary to meet the hire that any professional assassin will undoubtedly demand. (TDJ; 43)

Your cooperation, André, will be necessary to assure such a man of the assistance inside France... (TDJ; 43)

There was little enough to read, Rodin's reference to a „brief“ dossier was depressingly accurate. (TDJ; 45)

They (the files of a good Secret Service) are damned hard to find. (TDJ; 46)

Files in the British Museum were enough to tell me about you and your organisation. (TDJ; 55)

(money or gems) had become sufficiently serious to be handed over to the Commissaire Maurice Bouvier,... (TDJ; 67)

EXTRAPONOVANÝ INFINITIV

(It is difficult to deal with John.)

It was pleasant to talk his own language again... (PsM; 13)

It is sometimes difficult to get rid of him. (PsM; 36)

It would be impossible to reproduce it (the amazing piece of reasoning) here. (FMM; 21)

It was impossible to distinguish anything. (FMM; 60)

It was difficult to look into these eastward log;... (FMM; 77)

It was horrible and delightful, and as wild as a nightmare, to go flying off in this fashion. (FMM; 80)

It is difficult to believe that there could be two like this in the whole world. (3M; 148)

It should be possible to get at Argoud and perhaps seize him. (TDJ; 20)

It is undeniably unpleasant to have to face this situation, but... (TDJ; 40)

Of course, it's possible to kill him. (TDJ; 56)

ANTEPONOVANÝ INFINITIV
(To deal with John is difficult.)

To assassinate him, as was later proved, was considerably more difficult than to kill President John F. Kennedy of the United States. (TDJ; 70)

OSTATNÍ PŘÍBUZNÉ TVARY

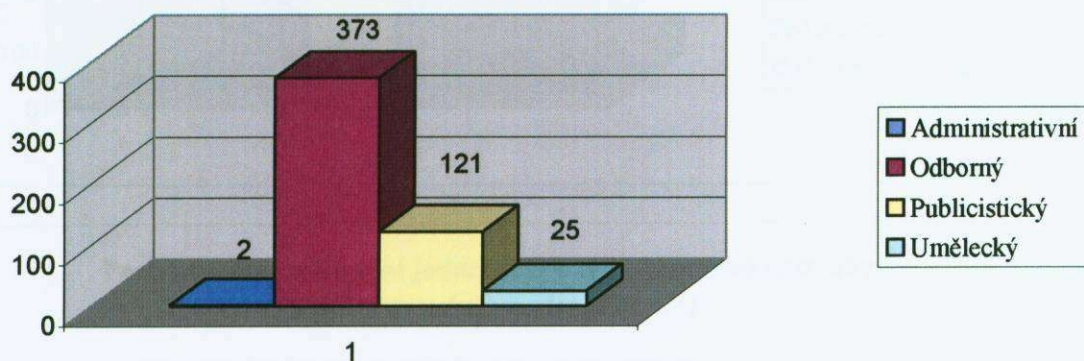
...a number of inquiries which were easier to answer. (FMM; 244)

Příloha 6

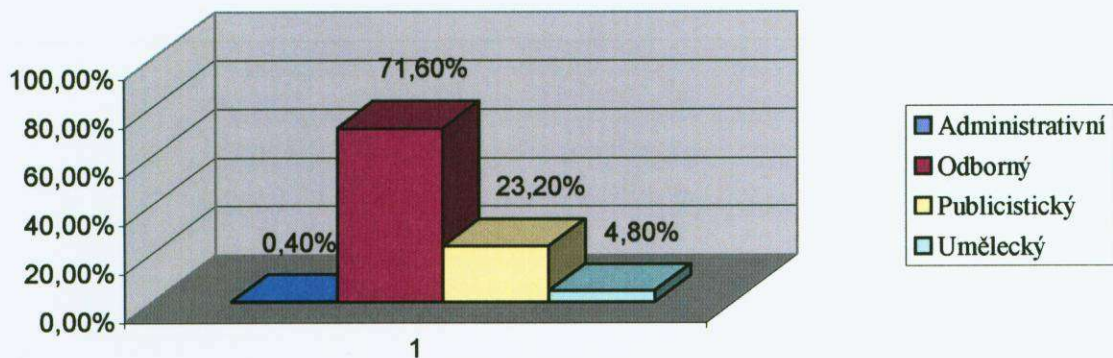
Ostatní příbuzné tvary

Administrativní	Odborný	Publicistický	Umělecký	Celkem vzorků
2	373	121	25	521
0,40%	71,60%	23,20%	4,80%	100,00%

Zastoupení pozorovaných konstrukcí ve funkčních stylech (celkem 521 vět)

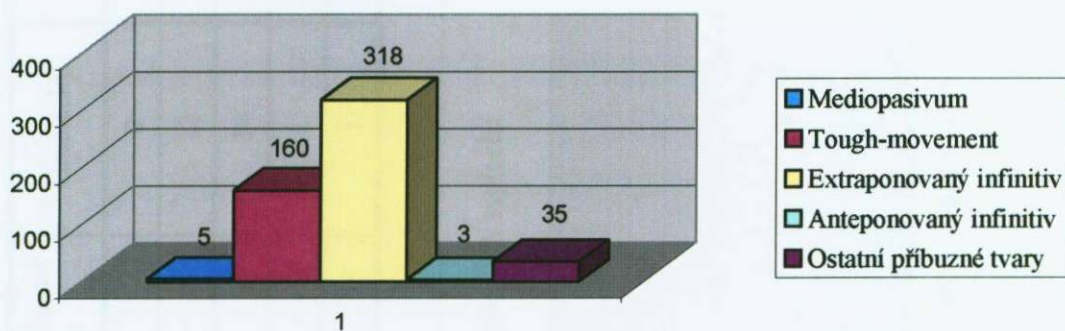
Percentuelní zastoupení pozorovaných konstrukcí ve funkčních stylech (celkem 521 vět)

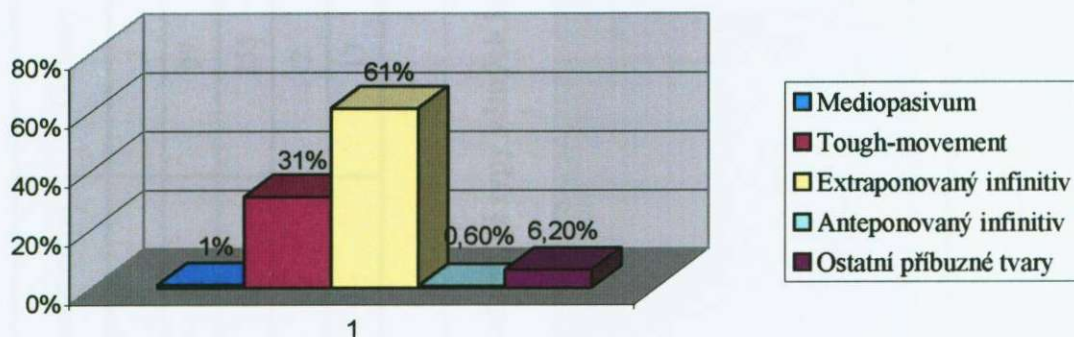
Příloha 7

Mediopasivum	Tough-movement	Extraponovaný infinitiv	Anteponovaný infinitiv	Ostatní příbuzné tvary	Celkem vzorků
5	160	318	3	35	521
1%	31%	61%	0,60%	6,20%	100%

Zastoupení jednotlivých typů větných konstrukcí v pozorovaném vzorku (521 vět)

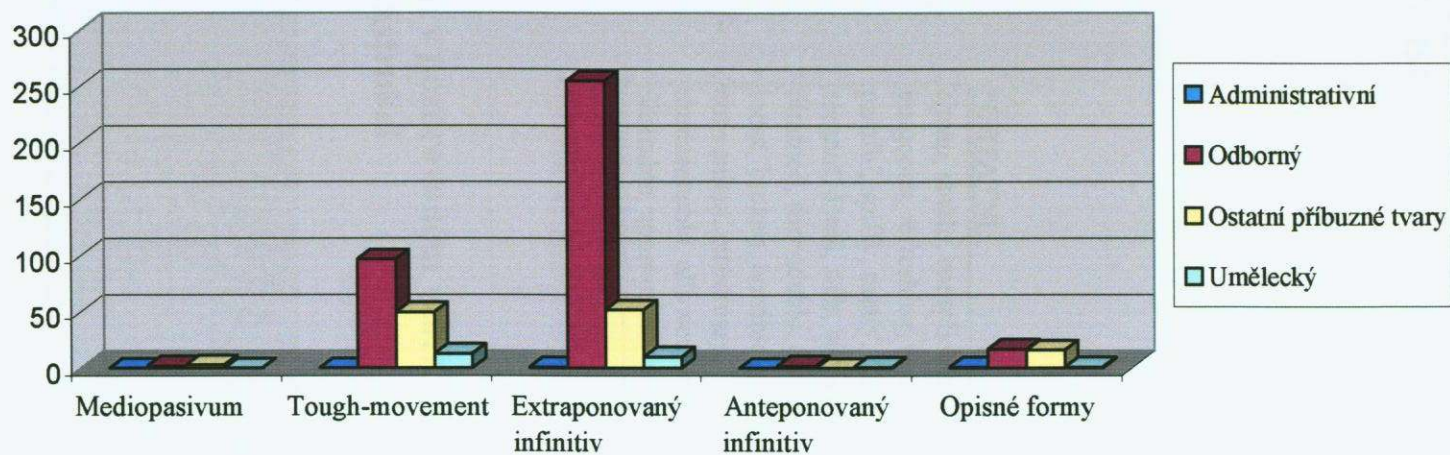
Percentuelní zastoupení jednotlivých typů větných konstrukcí v pozorovaném vzorku (521 vět)

Příloha 8

	Administrativní	Odborný	Ostatní příbuzné tvary	Umělecký	Příklady
Mediopasivum	0	2	3	0	<i>The fish smoke easily.</i>
Tough-movement	0	97	50	13	<i>John is difficult to deal with.</i>
Extraponovaný infinitiv	1	255	52	10	<i>It is difficult to deal with John.</i>
Anteponovaný infinitiv	0	2	0	1	<i>To deal with John is difficult.</i>
Opisné formy	1	17	16	1	

Jednotlivé typy větných konstrukcí ve funkčních stylech:

Příloha 9

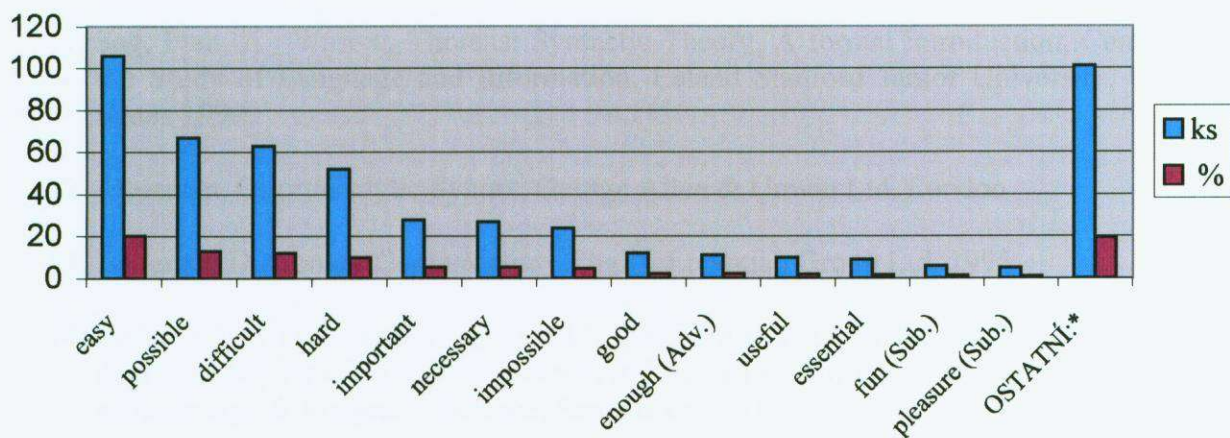
SEZNAM HODNOTÍCÍCH VĚTNÝCH ČLENŮ V KONSTRUKCÍCH TOUGH-MOVEMENT A JEJÍCH OPISNÝCH TVARECH

	ks	%
easy	106	20,3
possible	67	12,9
difficult	63	12,1
hard	52	10,0
important	28	5,4
necessary	27	5,2
impossible	24	4,6
good	12	2,3
enough (Adv.)	11	2,1
useful	10	1,9
essential	9	1,7
fun (Sub.)	6	1,2
pleasure (Sub.)	5	1,0
OSTATNÍ:*	101	19,4
Celkem	521	100,0

*OSTATNÍ:

cheap, stable, complicated, suitable, great, gorgeous, refreshing, hot, heartening, painful, spiffy, pretty, fine, expensive, elegant, usual, safe, sufficient, simple, nice, dimmed, formidable, apt, complex, free, loose, broken, horrible, delightful, convenient, customary, awkward, unreasonable, allowed, handy, crucial, desirable, appropriate, plausible, big.

Zastoupení nejužívanějších adj. v pozorovaném vzorku 521 větných konstrukcí

PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

I. BIBLIOGRAFIE

1. Dušková, Libuše, a kol.: Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, Academia, nakladatelství AV ČR Praha 1994
2. Dušková, L.: A Note on Intransitivity in the English Verb, *Philologica Pragensia* 19, Praha 1976, str.- 172-181
3. Halliday, M.A.K.: Notes on Transitivity and Theme in English, Part I, *Journal of Linguistics*, 1967
4. Lyons, M.: *Introduction to Theoretical Linguistics*, Cambridge University Press, 1971
5. Dušková, L.: Reflexivity in Czech and in English, edited by Kabinet cizích jazyků ČSAV, Praha 1976
6. Dušková, L.: *Studies in the English language, Part I*, Karolinum, Charles University Press, Prague 1999
7. Quirk, Randolph: *A Comprehensive Grammar of the English language*, Longman 1985
8. Poldauf, Ivan: The so-called medio-passive in English, *Acta Universitatis Carolinae*, 1969
9. Petráčková, V., Kraus, J. a kol.: *Akademický slovník cizích slov*, ACADEMIA, nakladatelství AV ČR, Praha 2000
10. Dušková, Libuše: *Prague Studies in English XXI*, Karolinum, Univerzita Karlova, Praha 1997
11. Sag, Ivan, A., Wasow, Thomas: *Syntactic Theory, A formal introduction*, Center for the Study of Language and Information, Leland Stanford Junior University, United States 1999
12. Jespersen, Otto: *Analytic Syntax*, George Allen & Unwin Ltd. London
13. *Longman Dictionary Contemporary English*, Longman Group Ltd. 1995
14. Hicks, Glyn: Dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Arts (by Research) in Linguistics, University of York, Department of Language & Linguistic Science, September 2003
15. Roach, Peter: *English Phonetics and Phonology, A practical course*, Cambridge University Press, Cambridge 1983

II. UČEBNICE

1. Dušková, Libuše, Bubeníková, Libuše: *Angličtina pro vědecké a odborné pracovníky, Kurs pro středně pokročilé, Klíč k překladovým a doplňovacím cvičením, ACADEMIA, Nakladatelství ČSAV, Praha 1970 (AVOP)*
2. Dušková, Libuše: *Úvodní kurs k Angličtině pro vědecké a odborné pracovníky, Kurs pro středně pokročilé, Academia nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1974 (UAVOP)*
3. Dušková, Libuše, a kol.: *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, Academia, nakladatelství AV ČR Praha 1994*
4. Dušková, Libuše: *Prague Studies in English XXI, Karolinum, Univerzita Karlova, Praha 1997 (PSE)*
5. Quirk, Randolph: *A Comprehensive Grammar of the English Language, Longman 1985 (CGEL)*
6. Gesenius, F., W.: *English Syntax, Hermann Gesenius, Halle 1926 (ENSY)*
7. Jespersen, Otto: *A Modern English Grammar on historical principles, Part II, Carl Winter's Universitätsbuchhandlung, Heidelberg 1922 (MEG)*
8. Jespersen, Otto: *Analytic Syntax, George Allen & Unwin Ltd. London (AS)*
9. Peprník, Jaroslav: *Anglický jazyk pro filology 1, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1990 (AF)*
10. Sag, Ivan, A., Wasow, Thomas: *Syntactic Theory, A formal introduction, Center for the Study of Language and Information, Leland Stanford Junior University, United States 1999 (SYNTHE)*
11. Dušková, L.: *Studies in the English language, Part I, Karolinum, Charles University Press, Prague 1999*
12. Dušková, L., Rejtharová, V., Bubeníková, L.: *Mluvená angličtina pro vědecké a odborné pracovníky, ACADEMIA, nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1970 (MAVO)*

III. BELETRIE:

1. Canning, Victor: Panther's Moon, Mayflower Books Ltd, London 1972 (PsM)
2. Wells, H. G.: The First Men in the Moon, Collins Clear-Type Press, London 1901 (FMM)
3. Dumas, Alexander: The Three Musketeers, Playmore Inc. Publishers, New York 1977 (3M)
4. Forsyth, Frederick: The Day of the Jackal, Bantam Book, New York 1971 (TDJ)

IV. INTERNETOVÉ ODKAZY

1. *Snippets* - Issue 2 - July 2000, <http://www.lededizioni.it/ledonline/snippets.html>
1. <http://www.ledonline.it/snippets/allegati/snippets200.pdf>
2. <http://www-users.york.ac.uk/~gdh103/Dissertation.pdf>
3. http://www-users.york.ac.uk/~gdh103/Handout_28_May_2003.pdf
4. <http://www.sil.org/linguistics/GlossaryOfLinguisticTerms/WhatIsMediopassiveVoice.htm>
5. http://en.wikipedia.org/wiki/Randolph_Quirk
6. <http://www.ucl.ac.uk/english-usage/about/quirk.htm>
7. <http://www.chomsky.info/>
8. <http://web.mit.edu/linguistics/www/biography/noambio.html>
9. http://www2.ocn.ne.jp/~yamanobo/latest_news/halliday:collected_works.html
10. http://en.wikipedia.org/wiki/Otto_Jespersen

V. ADMINISTRATIVNÍ STYL

1. Social Security Administration, PO BOX 33018, Baltimore MD 21290-3018, Official Business (SOCSEC)
2. STARLIFE s.r.o., disk P:/Provoz-kancelář/Vítej dopis/Zájemce dopis_AJ (server)

VI. PUBLICISTIKA

1. Entertainment, č. 724/725, August 22/29, 2003 (ENTER)
2. The Budapest, volume XIII, issue 39, Sept 29 – Oct 5, 2005 (PEST)
3. Naut & Sirius - Secrets and mysteries of our planet, 5th volume, May/June 2005 (NS1)
4. Naut & Sirius - Secrets and mysteries of our planet, 6th volume, July/August 2005 (NS2)
5. Juneau Alaska 2002 Travel Planner, Juneau Convention & Visitors Bureau 2002 (JUN)
6. Salmon buyers' Guide, A handy manual for purveyors and sellers of seafood, Roche Vitamins Inc., U.S.A. 1998 (SLM)
7. Stauffer, Rose, M.: Galley Favorites, Fundcraft Publishing, Inc. 1994 (GALLEY)
8. STARLIFE Product Catalogue, Alfaprint, Bratislava 2004, www.starlife.cz (R)
9. National Geographic, August 2005 (NG05)
10. Toscana Mediterranea, Costa degli Etruschi, Nature Walks, Livorno Turismo 2004 (NATW)
11. Toscana Mediterranea, Costa degli Etruschi, Archeology and Historical Itineraries, Livorno Turismo 2004 (AHI)
12. Toscana Mediterranea, Costa degli Etruschi, Discovering te Local Flavours, Livorno Turismo 2004 (DLF)
13. Toscana Mediterranea, Costa degli Etruschi, The Sea, Livorno Triso 2004 (SEA)
14. Toscana Mare, Costa degli Etruschi, Promotour 2005 (TOSC)
15. Lidové noviny, Anglický list, 25. února 2000 (LN00)
16. Lidové noviny, Anglický list, 23. dubna 1999 (LN99)
17. Lidové noviny, Anglický list, 30. dubna 1999 (LN399)
18. Lidové noviny, Anglický list, 10. března 2000
19. Lidové noviny, Anglický list, 17. března 2000
20. People, 2nd December, 2002 (PPL1)
21. People, 30th December, 2002 (PPL2)

22. People, 23rd December, 2002 (PPL3)
23. People, 17th June, 2002 (PPL4)
24. Newsweek, 2nd September, 2002 (NSW)
25. MAXIM, April 2004 (MXM1)
26. MAXIM, August 2004 (MXM2)
27. Michaelas, Adrian, It may look bad - ..., In: Financial Times, World Business Newspaper, October 4, 2002, D8523A (FT)
28. Sharp, Deborah, Hurricane Lili, In: USA Today, October 3, 2002 (USAT)

VII. ODBORNÉ TEXTY

1. Donald, N., Sull: Why Good Companies Go Bad, Harvard Business Review, Harvard Business School Publishing, 1999 (GCGB)
2. Herminia, Ibarra: Working Identity: Unconventional Strategies for Reinventing Your Career, Harvard Business School Publishing, Boston 2002 (WI)
3. Managing Change and Transition, Harvard Business School Publishing, Boston 2003 (CHANTRA)
4. Reilly, Frank, K.: Investment Analysis And Portfolio Management, 7th edition, Keith C. Brown, South-Western College Pub. 2002
5. Nison, Steve: Japanesse Candlestick Charting Techniques, New York Institute of Finance, Simon & Schuster, New York 1991
6. Wiley, John & Sons: The Portable MBA in Finance and Accounting, 3rd edition, New York 2001
7. Ketz, Edward, J.: Hidden Financial Risk: Understanding Off Balance Sheet Accounting, John Wiley & Sons, New Jersey 2003
8. Reider, Rob; Heyler, Peter, B.: Managing Cash Flow: An Operational Focus, John Wiley & Sons, New Jersey 2002
9. Taylor, Allen, G.: SQL for Dummies, 5th edition, Wiley Publishing, Indianapolis 2003
10. Sagner, James: The Real World of Finance, John Wiley & Sons, New York 2002
11. Sys-Con Publications, Inc., Montvale, New Jersey, MX Developer's Journal, vol. 2, issue 5, 2004 (MXDJ05)

12. Sys-Con Publications, Inc., Montvale, New Jersey, MX Developer's Journal, (MXDJ07)
13. Sys-Con Publications, Inc., Montvale, New Jersey, MX Developer's Journal, vol. 2, issue 10, 2004 (MXDJ10)
14. Sys-Con Publications, Inc., Montvale, New Jersey, MX Developer's Journal, vol. 2, issue 11, 2004 (MXDJ11)
15. Sys-Con Publications, Inc., Montvale, New Jersey, MX Developer's Journal, vol. 2, issue 12, (MXDJ12)
16. Einstein, Albert: Ether And The Theory Of Relativity, the University of Leyden, May 5th, 1920 (ETR)
17. Einstein, Albert: On The Theory Of Relativity (The Foundation of the General Theory of Relativity), Annalen der Physik, 1916 (TR)
18. Einstein, Albert: Physics Of Illusion, (Einstein's Physics Of Illusion, John Dobson) Vedanta Society, Berkeley, USA, 12th October 1980 (ILLU)
19. Einstein, Albert: Principles Of Research, Physical Society, Berlin 1918 (PTP)
20. Einstein, Albert: Principles Of Theoretical Physics, Prussian Academy of Sciences, Berlin 1914 (PTP)
21. Einstein, Albert: The World As I See It, "Forum and Century," vol. 84, 1934 (Living Philosophies (pp. 3-7) New York: Simon Schuster, 1931) (WO)
22. Einstein, Albert: What Is The Theory Of Relativity, The London Times, London 1919
23. Einstein, Albert: Words On Spirituality And Religion, The Quotable Einstein, Princeton University Press, September 16, 1996
24. Norbury, prof. J., W.: Quantum Field Theory, Physics Department, University of Wisconsin-Milwaukee, November 20, 2000 (QFT)
25. Osborn, Dr. H.: Foundations of Quantum Physics, University of Cambridge 1999 (FQM)
26. Simons, J., Nichols, J.: Quantum Mechanics In Chemistry, Oxford University Press, Jan 1997 (CHEM)

Lectures:

- Quantum Mechanical Operators and Commutation C, Appendix C (CC)
- Angular Momentum Operator Identities G, Appendix G (GG)
- Section 1 The Basic Tools of Quantum Mechanics (SEC1)
- Electronic Wavefunctions Must Also Possess Proper Symmetry. These Include Angular Momentum and Point Group Symmetries, Chapter 10 (CHAP10)
- One Must be Able to Evaluate the Matrix Elements Among Properly Symmetry Adapted Nelectron, Configuration Functions for Any Operator, the Electronic

Hamiltonian in Particular. The Slater-Condon Rules Provide this Capability, Chapter 11 (CHAP11)

- Along "reaction paths", configurations can be connected one-to-one according to their symmetries and energies. This is another part of the Woodward-Hoffmann rules, Chapter 12 (CHAP12)
- Section 4 Molecular Rotation and Vibration (SEC4)
Quantum Computation\Because nature isn't classical, dammit...", Richard P. Feynman, Andre Berthiaume (QC)
- Section 5 Time Dependent Processes (SEC5)
- The tools of time-dependent perturbation theory can be applied to transitions among electronic, vibrational, and rotational states of molecules, Chapter 15 (CHAP15)
- The single Slater determinant wavefunction (properly spin and symmetry adapted) is the starting point of the most common mean field potential. It is also the origin of the molecular orbital concept. Chapter 18 (CHAP18)
- Corrections to the mean-field model are needed to describe the instantaneous Coulombic interactions among the electrons. This is achieved by including more than one Slater determinant in the wavefunction. Chapter 19 (CHAP19)
- The Application of the Schrödinger Equation to the Motions of Electrons and Nuclei in a Molecule Lead to the Chemists' Picture of Electronic Energy Surfaces on Which Vibration and Rotation Occurs and Among Which Transitions Take Place. Chapter 3 (CHAP3)
- Section 2 Simple Molecular Orbital Theory (SEC2)

27. Quantum Mechanics, Addison-Wesley, 1964

The Feynman Lectures on Physics:

- Atoms in Motion (AIM)
- Basic Physics (BP)
- The Relations of Physics to othe Sciences (REL)
- Conservation of Energy (CE)
- Time and Distance (TD)
- Motion (MOT)

28. Applications of Quantum Mechanics 1 – 4, University of Cambridge, 1999

29. Coates, Prof. J.,H.: Quadratic Mathematics, University of Cambridge, 1998

30. Manton, Dr. N.,S.: Quantum Mechanics, University of Cambridge, 1996

31. Berthiaume, André: Quantum Computation, University of Montreal, 1996

32. Biswas, Tarun: Quantum Mechanics – Concepts and Applications, Physics Department, State University of New York at New Paltz, New York, June 16, 1999

33. Norbury, Prof. John, W.: Quantum Mechanics for Undergraduates, Physics Department, University of Wisconsin-Milwaukee, November 20, 2000